



KUHMOISTEN KUNTA

**Tilinpäätös- ja toimintakertomus
vuodelta 2019**

SISÄLLYSLUETTELO

Kunnanjohtajan katsaus	3
Yleistä kunnasta	4
Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	6
Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	9
Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnan järjestämisestä	11
Kuhmoisten kunnan tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus..	14
Konsernin toiminta ja talous	26
Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	33
Talousarvion toteutuminen käyttötalous	
Yleishallinto	
Hallintopalvelut	34
Elinkeinoelämän edistäminen	37
Terveydenhuolto ja sosiaalityö	39
Sivistystoimi	
Varhaiskasvatus	43
Yhtenäiskoulu	45
Elämänlaatu- ja palvelut	48
Ruokapalvelut	50
Tekninen toimi	
Kaavoitus ja maankäyttö	53
Kiinteistötoimi	55
Palo- ja pelastustoimi	56
Laitostoiminta	57
Rakennuslautakunta	59
Käyttötalous yhteensä	62
Investointien toteutuminen	63
Tuloslaskelmien toteutumiset	65
Rahoituslaskelman toteutuminen	67
Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	68
Tilinpäätöslaskelmat	70
Tilinpäätöksen liitetiedot	77
Vastuut	91
Kaukolämpöverkon tilinpäätös	93
Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös toimintakertomus liitetietoineen	97
Tilikaudella käytetyt tilikirjat, tosittelajit ja tositenumerot	111
Tilinpäätöksen allekirjoitus	112
MUUT LIITTEET	
Liite 1 Sosiaali- ja terveystoimen toiminta ja talous (Jämsän kaupunki)	113
• Sosiaali- ja terveystoimen hallinto	118
• Sosiaalityö ja perhepalvelut	120
• Vammais- ja palvelut	122
• Vanhuspalvelut	124
• Terveyspalvelut	125
• Erikoissairaanhoidot	127
Liite 2 Henkilöstötilinpäätös	128
Liite 3 Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy:n tilinpäätös	134
Liite 4 Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n konsernitalinpäätös	139



Kuhmoisten kunta

Tilinpäätös 2019

Kuhmoisten kunnan tilinpäätös on alijäämäinen 263 318,25 euroa ja edellisiltä vuosilta taseessa on ylijäämää 6,2 miljoonaa euroa. Syksyllä 2019 muutetun talousarvion alijäämä oli 373 350 euroa. Alijäämä jäi budjetoitua pienemmäksi lähinnä tulomäärärahojen ylittymisen vuoksi. Käyttötalouden toimintatuotot ylittivät 124 766 euroa ja verotulot ylittivät talousarvion 3 776 eurolla ja valtionosuudet 117 124 eurolla. Rahoitustuottojen ja -kulujen netto oli positiivinen ja 15 514 euroa budjetoitua suurempi. Käyttötalouden toimintakulut ylittivät budjetin 77 626 eurolla ja poistot 73 523 eurolla. Vuosikate on positiivinen 0,9 miljoonaa euroa.

Vuoden 2019 investoinnit olivat yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Suurin toteutettu investointi oli päiväkodin rakentamisen loppuun saattaminen 611 575,40 eurolla. Tilinpäätösvuodelle suunnitellut investoinnit toteutuivat 89,2 prosenttisesti. Kunnan pitkäaikaista lainaa lyhennettiin 47 000 eurolla, pitkäaikaisen lainan pääoma on tilinpäätöksessä 371 000 euroa. Tilinpäätöshetkellä maksuvalmiuteen otettua lyhytaikaista lainaa on 2 miljoonaa.

Valtakunnallisen maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu päättyi maaliskuun alussa 2019. Kunta oli varautunut uudistuksen kaatumiseen jättämällä hakemuksen Valtioneuvostolle maakunnan vaihtamisesta jo syksyllä 2018. Hakemus hyväksyttiin heti alkusyksystä ja päätöksen mukaan Kuhmoisten kunta on osa Pirkanmaan maakuntaa vuoden 2021 alusta lukien.

Kunta on panostanut viime vuosina infrahankkeisiin. Myös kaavahankkeita on ollut vireillä useita. Kaavahankkeista kesken on vielä Satamarinteen kaava ja sen on arvioitu valmistuvan kuluvana vuonna. Uusi hirsipäiväkoti rakentui kunnan keskustaan vuonna 2018 ja rakennus käyttöön otettiin alkuvuonna 2019. Vuonna 2020 alkaa uuden koulun rakentaminen. Koulun henkilöstön sisäilmasta johtuvan oireiden vuoksi jouduimme tilanteeseen, että osa nykyisen koulukeskuksen tiloista on korvattava uusilla. Kyseessä on kunnan merkittävin infrahanke ja kustannusarvio uudisrakennukselle on 5,7 miljoonaa euroa.

Kunnanvaltuuston hyväksymässä strategiassa vuosille 2017-2021 todetaan, että Kuhmoinen on Pirkanmaan Portti Päijänteelle. Kuluvaan vuoteen olemme vielä eteläisin Keski-Suomen kunnista. Kuhmoisten kunta on strategiansa mukaan edelläkävijä ja toimii ennakkoluulottomasti, avoimesti ja luovasti. Keskeisin tavoitteemme on pitää kunta elinvoimaisena ja haluttuna asuinkuntana. Kunnan nettomuutto onkin ollut jo seitsemän vuotta peräkkäin positiivinen. Kiitokseni kuuluu Teille kaikille niin kuntalaisille, päättäjille kuin henkilöstölle hyvästä työstä.

Anne Heusala
kunnanjohtaja

Yleistä kunnasta

Kuhmoisten kunta sijaitsee Päijänteen länsirannalla valtatie 24:n varrella. Naapurikunnat ovat Padasjoen kunta etelässä, Oriveden kaupunki ja Kangasalan kunta lännessä ja Jämsän kaupunki pohjoisessa. Idässä rajanaapureina ovat Luhanka ja Sysmä. Kunta perustettiin vuonna 1868.

Kuhmoisten kunta siirtyy osaksi Pirkanmaan maakuntaa vuoden 2021 alusta lukien. Päijänteen rannalla sijaitseva Kuhmoisten kunta on vielä kuluvan vuoden eteläisin Keski-Suomen kunta.

Kuhmoinen on tunnettu historiastaan ja ihmisiä on liikkunut alueella jo tuhansien vuosien ajan. Historiaa todistavat kunnan alueelta löytyneet kalliomaalaukset ja muut muinaisjäännökset.

Kunnan rikkautena ovat laajat metsäalueet, sadat järvet ja osaavat ihmiset. Vapaa-ajan asukkaat ovat löytäneet kunnan kesänviettopaikakseen. Kunnan alueella sijaitsee useita kooltaan vaihtelevia yrityksiä muun muassa Meltex Oy, Hovako Oy, Kuhmoisten Sora Oy ja Roselli Oy. Lisäksi kunnasta löytyy suuri määrä pieniä palveluyrityksiä, jotka ovat erikoistuneet tuottamaan palveluja kunnan yli 10 000 vapaa-ajan-asukkaalle.

Kuhmoisten kunnan logistinen sijainti on hyvä: Helsinkiin Kuhmoisista on maanteitse matkaa vain 180 km, Lahteen 80 km ja Tampereelle 85 km. Jyväskylään on matkaa 95 km ja Jämsään 40 km.

Kuhmoisten kunnan pinta-ala on 937 km², josta maapinta-alaa 662 km² ja vesipinta-alaa 275 km².

Vesistöjen rantaviivan pituus on 1.163 km, josta loma-asutukseen soveltuvaa rantaa on n. 900 km.

Kuhmoisten kunnan asui 31.12.2019 yhteensä 2 206 vakituista asukasta.

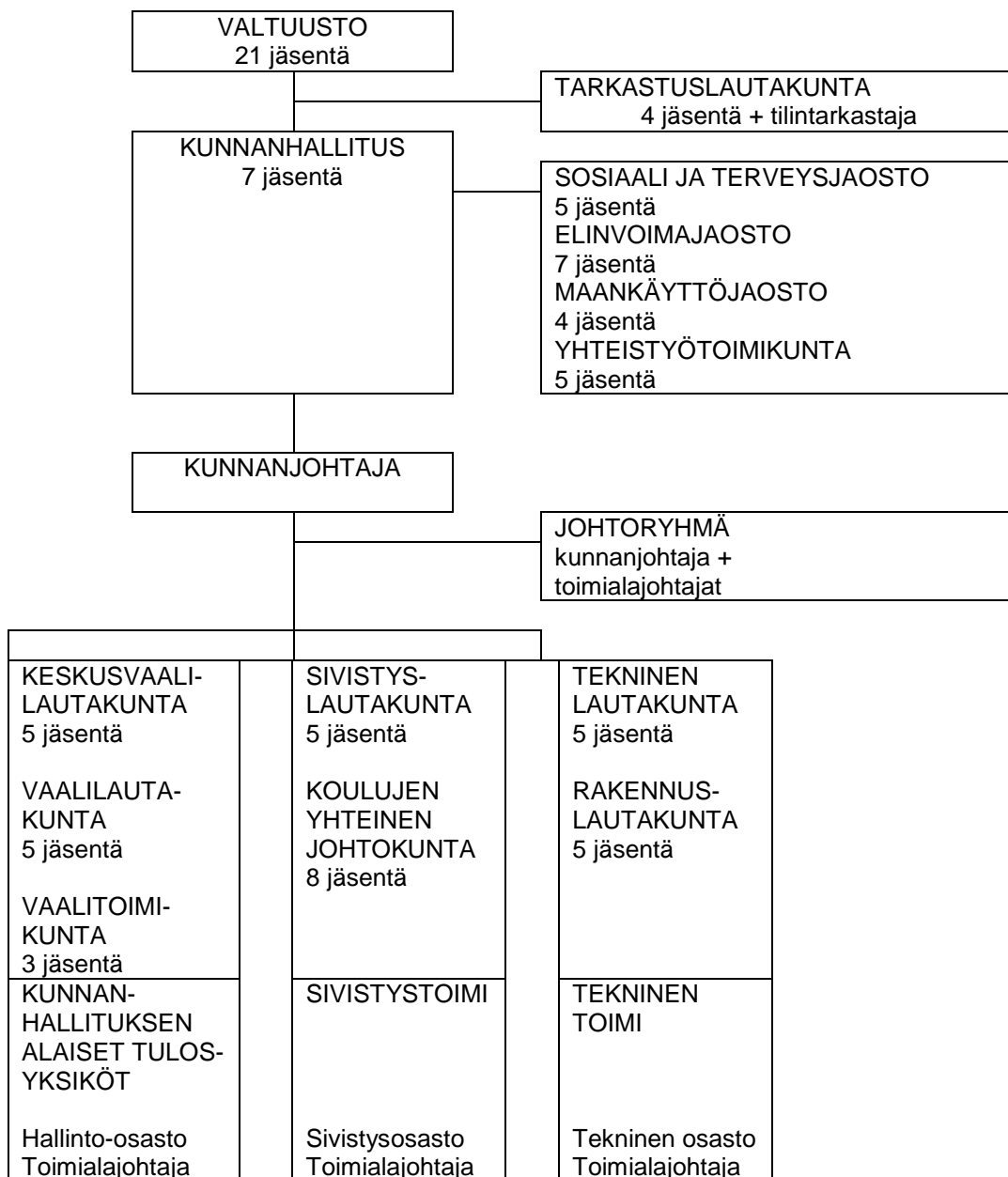


Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnanvaltuuston neljä vuotta kestävä kausi alkoi kesäkuussa 2017. Tilinpäätösvuonna valtuuston puheenjohtajana toimi Minna Korppila (kesk) ja kunnanhallituksen puheenjohtajana toukokuun loppuun Kimmo Malin (kok) ja kesäkuusta alkaen Kari Paajanen (kok).

Kuhmoisten kunnan organisaatio



Kuhmoisten kunta muodostaa yhdessä Jämsän kaupungin kanssa yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyspalveluissa. Sopimusosapuolten yhteinen toimielin on sosiaali- ja terveyslautakunta, johon Jämsän kaupunki nimeää seitsemän (7) jäsentä ja Kuhmoisten kunta kaksi (2) jäsentä. Sopimusosapuolet ovat voineet nimetä lautakuntaan varsinaisten jäsenten lisäksi myös kunnan-/kaupunginhallituksensa edustajan.

Kuhmoisten kunta on kuulunut 1.1.2013 lukien Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin yhdessä Jämsän kaupungin kanssa. Kuhmoisten kunta on nimennyt Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin valtuustoon kaksi jäsentä.

Kuhmoisten kunta jätti Valtioneuvostolle hakemuksen maakunnan vaihtamisesta Keski-Suomesta Pirkanmaalle syksyllä 2018. Hakemus hyväksyttiin vuoden 2019 elokuun lopulla Valtioneuvoston yleisistunnossa. Valtioneuvosto päätti, että Kuhmoisten kunta kuuluu 1.1.2021 Pirkanmaan maakuntaan.

Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Tekninen toimi

Kaavoitus eteni vuonna 2019 Satamarinteen asemakaavalla, joka valmistuu vuonna 2020.

Koulukeskuksen ilmanlaadun parantamiseen on käytetty aikaa ja rahaa. Kuntalan sokkelin vedeneristäminen ja vesijärjestelmä uusittiin. Katuverkkoa uusittiin. Päiväkoti rakennettiin valmiiksi, pihankin osalta. Katuvalaistusta parannettiin energiaa säästävien LED-valaisinten uusimisella, Koskenpartaan kaava-alue viimeisteltiin valmiiksi. Alueurakointia kaavateiden puhtaanapidossa ja liukkaudentorjunnassa jatkettiin paikallisten yrittäjien voimin.

Uuden koulun suunnittelu aloitettiin ja koulun rakentumisella tulee olemaan merkittävä vaikutus kunnan talouteen. Valmistuttuaan sen energiatalous paranee ja käyttömenot pienenevät. Jäteveden ammoniumtyyppisen 90 %:nen poistovelvoite astuu voimaan vuonna 2021. Tällä on ympäristön näkökulmasta merkittävä vaikutus Päijänteen vedenlaatuun, samalla myös kunnan talouteen on vaikutusta, useaksi vuodeksi.

Sivistystoimi

Vuoden 2019 sivistystoimessa tapahtui muutoksia niin tilojen kuin henkilöstön suhteen. Kunnan ensimmäinen päiväkoti otettiin käyttöön, nuorisotalo suljettiin käytöstä ja kirjastolla tehtiin kattoremontti yms. Isoimpana asiana kunnanvaltuusto päätti uuden koulurakennuksen rakentamisesta. A-rakennuksen korvaavan rakennuksen suunnittelu käynnistyi ja jatkuu vuonna 2020.

Sivistystoimenjohtaja vaihtui vuoden 2019 aikana kaksi kertaa. Uusi vakinainen viranhaltija aloitti 1.10.2019. Vastaava kirjastonhoitaja jäi eläkkeelle syyskuun lopussa. Hänen seuraajansa rekrytointi hoidettiin loppuvuoden aikana. Väliajan tehtävät jaettiin sivistystoimenjohtajan ja kirjastovirkailijoiden kesken. Uusi varhaiskasvatuksen esimies aloitti tehtävässään ja yhtenäiskoulun rehtori valittiin vakinaiseen virkaan. Liikuntatoimeen lisättiin pysyvää resurssia, kun toinen liikuntapaikkojen hoitaja vakinaistettiin.

Varhaiskasvatustoiminta käynnistyi päiväkodissa uuden varhaiskasvatuksen esimiehen johdolla. Lapsimäärä yllätti positiivisesti niin, etteivät kaikki halukkaat perheet saaneet hoitopaikkaa päiväkodista. Palveluntarpeeseen vastattiin lisäämällä perhepäivähoidon resurssia. Ulkoilupiha avattiin syksyllä, mikä täydensi päiväkodin käyttöönoton. Päiväkodissa alettiin uusien rekrytoitujen esimiehen ja varhaiskasvatuksen opettajien johdolla luoda uutta varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintakulttuuria.

Elinkeinoasiat

Kuhmoisten kunnanvaltuusto linjasi vuoden 2019 talousarviossa elinkeinotoimen kehittämisen painopistealueiksi Kuhmoisten satama-alueen kehittämisen Suomen vetovoimaisimmaksi sisävesien satama-alueeksi, jossa toimintaa on ympäri vuoden, uuden yritystoiminnan houkutteleminen kuntaan ja Koskenpartaan ja Aurinkorinteen kaava-alueiden markkinointi ja tonttien myynti. Jatkuvana elinkeinon kehittämisen teemana on uusien ja toiminnassa olevien yritysten toimintaedellytyksien kehittäminen.

Vaikka valtakunnan tasolla tiedotusvälineet ennustivat vuonna 2018 alkaneen talouskasvun hiipumisen jatkuvan myös vuonna 2019, ei sen vaikutus ole juurikaan näkynyt Kuhmoisten elinkeinoelämässä. Yrityksiä perustettiin aiempien vuosien tahtiin. Yrityksien investointitaso pysyi myös aiempia vuosia korkeampana. Kuhmoisten yritykset ovat myös kyenneet palkkaamaan jonkin verran lisää työvoimaa ja jopa pientä työvoimapolua on nähtävillä joillakin aloilla.

Kuhmoisten elinvoimaa piristi vuoden 2019 aikana valmistunut päiväkotitoimitus ja kunnan, sekä yksityisten yritysten tekemät monet investoinnit. Lisäksi elinkeinoelämää piristi syksyllä 2019 toimintansa aloittanut hoivakotimoduuleja valmistava Hovako, joka siirsi tehtänsä Kuhmoisten Nuutinrinteelle. Eri hankkeiden myötä urakoitsijat ja työntekijät toivat kuntaan lisää elinvoimaa käyttämällä paikallisten yrittäjien palveluja. Vuonna 2018 toimintansa lopettaneen rautakaupan tilat saivat uudet yrittäjät keväällä 2019 täydentämään kuntakeskuksen monipuolisia palveluja. Lisäksi paikallinen kukka- ja hautauspalvelu siirsi toimintansa suurempiin tyhjillään olleisiin tiloihin keväällä 2019 ja heiltä vapautuneet tilat täytti syksyllä käynnistynyt ravintola. Kuntakeskuksessa ei ole juurikaan tyhjiä tiloja vapaana.

Kuhmoisten kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 12.2.2018 Kuhmoisten kunnan strategian 2017–2021 ”Kuhmoinen -Pirkanmaan Portti Päijänteelle”. Elinvoimajaoon aloitteesta Kuhmoisten kunta valmisteli elinvoimaohjelman jalkauttamaan osaltaan kunnan strategiaa. Kuhmoisten kunnanvaltuusto hyväksyi Kuhmoisten kunnan elinvoimaohjelman vuosille 2019–2021 kokouksessaan 4.2.2019.

Elinvoimaohjelma jakautuu viiteen valittuun painopistealueeseen jotka ovat:

- Uusien asukkaiden houkuttelevuus
- Luontomatkailun edistäminen
- Satama-alueen kehittäminen
- Ikäihmisten turvallista arkea tukevaa yritys ja yhdistystoimintaa
- Nuoret Kuhmoista kehittämässä

Kunnan elinvoimajaoon toimii kunnanhallituksen alaisuudessa ja sen tehtävänä on kunnan elinvoiman ja elinkeinotoiminnan aktiivinen kehittäminen ja työllisyyden edistäminen yhdessä kunnan alueen yrittäjien kanssa. Elinvoimajaoon toiminta painottui vuoden 2019 aikana kunnan markkinoinnin tehostamiseen (tontit), kunnan tunnetuksi tekemiseen ja satama-alueen kehittämiseen.

Kunta osallistui Tampereen Asta- rakentajamessuille helmikuussa, Lahden Raksa-messuille maaliskuussa ja Kotimaan matkamessuille Tampereella huhtikuussa. Kotimaan matkamessuilla teemana oli valmistuva Kuhmoisten Kuhmurat –maastopyöräreitti, joka yhdistää osaltaan Kuhmoisten kirkonkylän ja Isojärven kansallispuiston. Muiden messujen teemana olivat tontit ja palvelut, sekä Kuhmoisten tekeminen tunnetuksi.

Vuoden 2019 venemessuilla Kuhmoisten Sahanrannan satama palkittiin kunniamaininnalla vuoden vierassataman julkistamistilaisuudessa. Vuoden 2019 vaihteessa saatiin tieto, että käyttäjät ovat äänestäneet jo kolmannen kerran Kuhmoisten Sahanrannan sataman vuoden vierassatamaksi 2020 Järvi-Suomen alueella.

Vuoden 2019 aikana elinkeinotoimi oli mukana noin 190 erilaisessa yrityskontaktissa. Lisäksi avustettiin yhdeksää alkavaa yritystä ja kolmea starttirahahakemusta. Lisäksi oli paljon muuta yritysten toimintaedellytyksiin liittyvää neuvontaa ja palvelua.

Kunnan maankäyttöjaoon toimii kunnanhallituksen alaisuudessa ja sen tehtävänä on edistää kunnan maapolitiikan kokonaisvaltaista kehittämistä ja kunnan strategisen maankäytön suunnittelua. Jaoon valmistelee kunnanhallituksen määräämät yleiskaavoitusta, asemakaavoitusta ja ranta- asemakaavoitusta koskevat asiat sekä valmistelee maanrakennuslain mukaisen kaavoituskatsauksen kerran vuodessa. Maankäyttöjaoon toiminta painottui vuoden 2019 rakennusjärjestyksen päivittämiseen, yksityisten käynnistämiin kaavahankkeisiin, Satamarinteen kaavaan, sekä uusien kaava-alueiden kartoittamiseen. Kaavojen edetessä jaoon on ottanut kantaa ja tuonut paikallista näkemystä kaavojen sisältöön. Satamarinteen kaavan osalta kunta teki tarkennuksia vuoden 2017-2018 vaihteessa ja kaava-alueita laajennettiin yhteistyössä yksityisen maanomistajan kanssa. Laajennuksen tavoitteena on saada parannettua koko alueen toiminallisuutta. Laajennusosan tutkimukset ovat jonkin verran viivytäneet kaavan valmistumista. Satamarinteen kaava valmistuu vuoden 2019 aikana.

Kunnan teollisuuskiinteistöjen vakituinen vuokra-aste oli vuoden lopussa lähes 100 %. Vuokra-aste nousi korkeaksi, kun Hovako vuokrasi 24-hallista noin 2 500 m² tuotantotiloikseen ja näin ollen 24- halli on 100 %:sti vuokrattu. Kunnalle on vapautumassa tiloja noin 900 m² kun kunnassa pitkään toiminut Puulon Oy siirsi vuoden lopulla toimintansa muualle.

Kunnan metsäomaisuuden myynnin tavoitteena oli 200.000- 300.000 euron puunmyyntitulo. Kunta teki uuden puukaupan vuoden 2019 aikana, josta suurin osa korjattiin jo vuoden 2019 puolella. Puunmyyntituloja saatiin vuonna 2019 yhteensä 428.924,05 euroa. Kunnalla oli palkattuna kaksi metsuria metsänhoitotöihin (taimikonhoito, perkaus ja puistometsien kunnostus). Metsänhoitotöitä tehtiin noin 75 hehtaaria. Lisäksi metsurit tekivät maisemanhoitotöitä kunnan taajama-alueella.

Kuhmoisten kunnan työsuojelun perustehtävä on tukea työssä jaksamista, työhyvinvointia ja turvallisuutta tasa-arvoisesti. Työsuojelun tavoitteena on tukea henkilöstön työkykyä, psyykkistä ja sosiaalista työhyvinvointia sekä poistaa työolojen haittoja. Kuhmoisten kunnan työsuojelun yleiset toimintalinjat määritteli kunnanvaltuuston hyväksymässä työsuojelun toimintaohjelmassa. Työsuojeluun liittyvien yhteydenottojen määrä ja asiat nousivat kuluneen vuoden aikana huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Syynä tähän oli yhtenäiskoululla työtätekevän henkilöstön oirehtiminen. Koulun tilannetta koordinoiva sisäilmatyöryhmä kokoontui säännöllisesti vuoden aikana ja ohjasi ja tiedotti osaltaan koululla tapahtuvista muutoksista ja tehdyistä työoloja parantavista toimenpiteistä.

Väestö, elinkeinorakenne

Kuhmoisissa asui 31.12.2019 yhteensä 2 206 asukasta, joista 1 098 miestä ja 1 108 naista. Muutos vuoden takaiseen tilanteeseen on 31 asukasta vähemmän. Asukasluvulla mitattuna Kuhmoinen on säilyttänyt Suomen 310 kunnasta sijan 252. Maapinta-alan mukaan mitattuna Kuhmoinen on sijalla 94. Väestömuutos selittyy luonnollisella poistumalla, sekä normaalista, pääosin työstä tai opiskeluista johtuvasta muuttoliikkeestä. Tehtyihin tilastoihin verrattuna Kuhmoisten väkiluvun pieneneminen on hitaampaa kuin tilastot ennustavat. Vuoden 2019 nettomuutto on ennakkotilastoinnin mukaan +16 henkilöä. Ennusteiden mukaan kunnan väkimäärä laskee vuoteen 2040 mennessä 1727 asukkaaseen.

Vuosia jatkunut väkiluvun hidaskasvu tuo jatkossa entistä enemmän haasteita työnantajille, koska alueen työikäisten määrä vähenee. Tämä näkyy jo nyt selvästi muun muassa palvelu- ja rakentamisessa. Ikäihmisten ja vapaa-ajanasukkaiden määrän ja palvelutarpeen kasvu tuo kuntaan uusia mahdollisuuksia monialaiselle palveluyrittäjyydelle. Tuoreimman tilaston mukaan (2017) Kuhmoisten työpaikkaomavaraisuus on laskenut vuodessa kymmenellä prosentilla ja on vuoden 2017 lopussa 84,4 %:a.

Työllisyys

Kuhmoisten kunta on panostanut työllisyyskehitykseen palkkaamalla työsuunnittelijan vuodesta 2010 lukien ja varaamalla määrärahaa tukityöllistämiseen, sekä yhdistysten työllistämistukeen. Työsuunnittelijana vuonna 2019 on toiminut Minna Korppila.

Kuhmoisten kunnassa oli työttömiä työnhakijoita vuoden 2019 lopussa 90 henkilöä, mikä on 11 % työvoimasta. Vuoden 2018 tilanteeseen verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä laski Kuhmoisissa 10 %. Työttömistä työnhakijoista oli miehiä 57 ja naisia 33. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli vuoden lopussa 12 henkilöä ja yli 50-vuotiaita 56 henkilöä. Lisäksi yli vuoden työttömänä olleita oli yhteensä 25 henkilöä. Alhaisimmillaan työttömyysprosentti oli marraskuussa ollen 10,2 %.

Kunta työllisti vuoden aikana palkkatuella 16 eri henkilöä eri tehtäviin.

Kuhmoisten elinkeinoelämän elinkeinorakenteesta palvelut muodostavat suurimman kokonaisuuden (63,3 %), toisena tulee teollisuus (19,0 %) ja kolmantena maa- ja metsätalous sekä alkutuotanto (15,4 %). Kuhmoisten kunnan alueella sijaitsevista yrityksistä palvelualan yritysten osuus kasvaa vuosittain, kun taas maa- ja metsätalouden osuus pienenee. Teollisuuden osalta positiivisen muutoksen työpaikkojen kasvuun ja teolliseen tuotantoon toi vuoden 2019 lopussa kuntaan sijoittunut hoivakotielementtejä valmistava yritys Hovako Oy. Eri toimialoilla olevien pienten palveluyritysten suuren lukumäärän mahdollistaa kunnan alueella vapaa-aikaansa viettävät lähes 10 000 vapaa-ajanasukasta. Kuhmoisten kunnassa on hieman yli 200 yritystä.

Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Henkilöstö

Kuhmoisten kunnan tuottamat palvelut tuotetaan pääosin oman henkilöstön voimin. Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan välisen sosiaali- ja terveystoimen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Jämsän kaupunki tuottaa sosiaali- ja terveystoimen palvelut Kuhmoisten kunnan alueella. Yleishallinnon toimialalla Jämsän kaupunki tuottaa osan tietohallinnon palveluista sekä palkkahallinnon palvelut kokonaisuudessaan. Teknisen toimen ja sivistystoimen palveluista osa tuotetaan ostopalveluna.

Henkilöstön jaksamiseen liittyvien riskien vähentämiseksi Kuhmoisten kunta on työnantajana kiinnittänyt huomiota henkilöstön työhyvinvointiin ja hyvään työilmapiiriin. Kunnan henkilöstölle on tarjolla useita henkilöstöetuuksia. Työtyytyväisyyskyselyn toteuttaminen joka toinen vuosi on asetettu tavoitteeksi. Kunnan henkilöstölle toteutetaan henkilöstökysely alkuvuonna 2020.

Kuhmoisten kunnan henkilöstön työnkuvat ovat varsin laajat. Laaja työnkuva ei välttämättä mahdollista erikoistumista vain tiettyihin asioihin. Laaja työnkuva haastaa niin osaamisen kuin työn sisällön hallinnan. Jatkuvaa huolta pienessä kunnassa aiheuttaa pätevän henkilöstön rekrytointi sijaistarpeita varten varsinkin opetustoimessa, ruokapalveluissa ja varhaiskasvatuksessa.

Talous

Talouden näkökulmasta merkittävä tulevaisuudenriski on kunnan menojen ja tulojen epätasapaino. Tämän riskin toteutuminen on mahdollista erityisesti sosiaali- ja terveystoimessa ja erikoissairaanhoidossa. Taloudelliseksi riskiksi voidaan luokitella myös isot investointihankkeet, kuten koulukeskuksen rakentaminen. Kunnan riskiksi ja epävarmuustekijäksi voidaan nimetä myös kuntalaisten yllättävä palvelutarpeen kysynnän kasvu, johon ei ole varauduttu. Työikäisten määrän vähentyminen aiheuttaa kuntatalouteen haasteita ja heikentää taloudellista huoltosuhdetta. Kunnan väestön ikääntyminen aiheuttaa terveyspalveluiden kysynnän kasvua.

Toimialakohtainen talouden ja toiminnan riskien arviointi toteutetaan keväällä 2020.

Tietojärjestelmät

Kuhmoisten kunnan tietojärjestelmien tukipalvelut on ostettu pääosin ostopalveluna ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Ongelmatilanteissa tukipalvelua ei ole aina ollut saatavissa toivottuna ajankohtana ja tämä on saattanut aiheuttaa riskitilanteita erityisesti taloushallinnon maksuliikenteeseen liittyen. Tukipalvelun saatavuutta on parannettu rekrytoimalla kunnan palvelukseen määräaikainen atk-lähtökäyttökäyttäjä.

Ympäristötekijät

Vesihuoltolaitoksella on suoritettu valvontatutkimusohjelman mukaista vesijohtoverkoston veden laatuarkkailua. Vesinäytteen torjunta-ainejäämälöydön jälkeen Mällykäisen vedenottamolle investoitiin uudet aktiivihiihinsuodattimet ja säiliöt vuonna 2015.

Jätevedenpuhdistamolla on tehty lakisääteistä jäteveden päästötarkkailua. Erilaisista yleistä laitteiston vajaatoiminta on aiheuttanut lupa-arvon ylityksiä. Puhdistamolle on lisätty uusia mittauslaitteita ympäristöluvassa esitettyjen vaatimusten vuoksi. Prosessin kehittäminen on alkanut vuonna 2015, siitä lähtien lupa-arvojen ylityksiä on ollut vuosittain. Jäteveden puhdistamon saneeraus suunnittelu on alkanut 2019. Uudistuksella tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia jäteveden puhtauden laatuun. Talouden osalta tämän investoinnin rahoitusvaikutus on otettava huomioon vuosille 2020 ja 2021.

Häiriötilanteiden varalle on asennettu varavoimailaitteisto, koska mm. sähkökatkot ja myrskyt ovat aiheuttaneet aikaisemmin ongelmia vesi- ja viemärlaitokselle. Samoin jätevedenpuhdistamon ja pumppaamoiden hälytysjärjestelmän toimintavarmuutta on parannettu osittain niiden häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi. Valmiudet valokuituyhteyksiin on asennettu kaikkiin kunnan omistamiin kiinteistöihin. Niitä on otettu käyttöön muutamilla kiinteistöillä. Vesihuollon valokuituyhteyksiä on asennettu ja kytketty mm. siksi, että kuparikaapelipalvelu loppui kesällä 2019.

Käyttöhenkilöstö on osallistunut toiminnan kehittämiseen ja häiriötilanteita varten on järjestetty myös häiriötilanneharjoitus (KESKI15). Valmiusharjoitus evakuoitiin järjestettiin syksyllä 2020 johtoryhmälle.

Tehinkärjen jätevesi- ja puhdasvesiverkoston toimintaa parannettiin mm. ilmastamalla kaivo. Epäsäännöllinen hajuhaitta saatiin näin poistettua. Kunnan jätehuollon järjestämis- ja neuvontapalvelut on hankittu Jämsän Jätehuolto liikelaitokselta, vuoden 2020 alusta lähtien jätehuoltoviranomaisena toimii Kuhmoisten kunnan tekninen lautakunta.

Laajakaistahanke

Kuhmoisten kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 21.12.2015 § 71 myöntää yhteensä 3,9 miljoonan euron takauksen Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n Kuntarahoitus Oyj:ltä hakemalle lainalle. Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy jällelainasi summan Kuhmoisten Laajakaista Oy:lle laajakaistaverkon rakentamista varten lukuun ottamatta 200 000 euron osuutta, jonka Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy käytti Kuhmoisten Laajakaista Oy:n osakepääoman maksamiseen. Laina nostettiin kahtena erillisenä lainana siten, että toisen lainan suuruus oli 1 470 000 euroa ja toisen 2 430 000 euroa. Pienempi laina oli kertalyhenteinen, joka erääntyi 11.3.2019. Suurempi laina erääntyy 5.1.2036 ja tätä lainaa lyhennetään kaksi kertaa vuodessa tasasuuruisin erin (67 500 euroa/erä).

Kuhmoisten kunnanvaltuusto myönsi Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle kokouksessaan (4.2.2019 § 9) lyhytaikaisen 835 000 euron lainan 31.12.2019 saakka. Lainalla maksettiin Kuntarahoitus Oyj:n 11.3.2019 erääntyvä kertalyhenteinen laina. Valtuusto myönsi lainan takaisinmaksulle lisäaikaa 31.12.2020 asti.

Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy haki kyseisen lainan, koska Kuhmoisten Laajakaista Oy ilmoitti Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle, että he eivät pysty maksamaan 11.3.2019 erääntyvän kertalyhenteisen lainan loppuosaa (635 000 euroa), koska Liikenne- ja viestintävirastolta ei ole tullut laajakaistahankkeen hankerahoituksen loppuosaa.

Liikenne- ja viestintävirasto antoi päätöksen laajakaistatuen loppuosasta Kuhmoisten Laajakaista Oy:lle 12.2.2019. Päätöksen mukaan tuen loppu osuus olisi ollut ainoastaan 171 397 euroa. Liikenne- ja viestintävirasto on maksanut Kuhmoisten Laajakaista Oy:lle 7.5.2018 ennakkomaksua laajakaistatuesta 608 536 euroa, jonka Kuhmoisten Laajakaista Oy on tilittänyt Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle ja summa on käytetty lyhytaikaisen lainan maksuun. Kuhmoisten Laajakaista Oy on valittanut viestintäviraston päätöksestä Hämeenlinnan Hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus tehnee päätöksen asiasta vasta vuoden 2020 alkupuoliskolla ja täten Kuhmoisten Laajakaista Oy:llä ei edelleenkään ole maksukykyä lainan maksamiseen.

Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy päätti kokouksessaan 18.11.2019 hakea Kuhmoisten kunnalta jatkoaikaa Kuhmoisten kunnanvaltuuston (4.2.2019 § 9) Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle myöntämän kertalyhenteisen (835 000 euroa) lainan maksuun 31.12.2020 saakka tai enintään siihen asti kun Liikenne- ja viestintäviraston myöntämä tuki on kokonaisuudessa maksuun pantu Kuhmoisten Laajakaista Oy:lle, koska Kuhmoisten Laajakaista Oy:n tekemän valituksen käsittely viestintäviraston tukipäätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen on edelleen kesken eikä Kuhmoisten Laajakaista Oy:llä ole maksukykyä lainan maksamiseen.

Koska Liikenne- ja viestintävirasto Traficom in lopullinen tukipäätös ei ole vielä tullut, aiheuttaa tämä Kuhmoisten kunnalle merkittävän riskin lyhytaikaisen lainan takaisinmaksuun liittyen.

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessaan tehtävä selontekoa siitä, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitettu kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen valvonnan tulisi toteutua kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Kuhmoisten kunnassa on hankintojen osalta noudatettu hankintalain säännöksiä. Pienhankintojen tekemisen menettelytavoista ei säädetä hankintalaissa. Hankintalakia sovelletaan ainoastaan EU-kynnysarvot ja kansalliset kynnysarvot ylittäviin hankintoihin. Pienhankinnoilla tarkoitetaan niitä hankintoja, jotka alittavat kansalliset kynnysarvot. Kuhmoisten kunnassa noudatetaan kunnan pienhankintaohjeiden mukaista hankintamenettelyä.

Kunnan johtoryhmätyöskentelyssä on kiinnitetty erityistä huomiota toiminnan suunnitteluun, aikataulujen laatimiseen, toimialojen säännöllisten työpaikkakokousten pitämiseen ja sisäiseen tiedottamiseen.

Kunnanhallituksen on selonteossa käytävä läpi sisäisen valvonnan eri kohdealueet ja jos kunnan sisäisessä valvonnassa on havaittu puutteita ja virheitä, on niistä tehtävä selkoa ja esitys niiden korjaamisesta.

Voimassa oleva sisäisen valvonnan ohje on vuodelta 2008. Ohje päivitetään vuonna 2020.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Valtuuston asettamat sitovat tavoitteet eivät ole kaikilta osin toteutuneet. Tavoitteiden seurantaan tuleekin kiinnittää erityistä huomiota jo tilikaudella. Jos selkeästi on odotettavissa, että tavoite ei tule toteutumaan, tulee asiasta raportoida ja tehdä tarvittava muutosesitys jo ennen tilikauden päättymistä koskien erityisesti valtuuston sitovuustason tavoitteita.

Määrärahojen käytössä tulee vastuullisten viranhaltijoiden kiinnittää erityisestä huomiota määrärahojen riittävyteen. Käyttötalouden osalta menokuri on ollut pääosin hyvä, mutta esimerkiksi vesilaitoksen ja kaukolämmön tulot eivät ole viime vuosina riittäneet menojen kattamiseen. Suurista investoinneista tulee laatia etukäteen ns. maksupositit, jotta kunnan taloushallinto voi varautua tulevaan rahoitustarpeeseen. Kunnanhallituksen vuosittainen talousarvion täytäntöönpano-ohje on kaikkia sitova asiakirja, joka omalta osaltaan ohjaa toimialoja vastuulliseen taloudenhoitoon.

Kunnanhallitus on ohjeistanut virkojen ja toimien täyttölupaohjeistuksen osalta toimialoja siten, että täyttölupaesityksessä tulee olla perustelut tehtävän edelleen täyttämiseksi sekä sille, onko tehtävät tarpeellista täyttää kokoaikaisena ja vakituisena. Täyttölupa tulee pyytää hyvissä ajoin ennen tehtävän laittamista avoimeksi ja hakua ei saa tehdä ennen kunnanhallituksen antamaa täyttölupaa.

Riskienhallinnan järjestäminen

Yleishallinto

Yleishallinnossa riskien arviointia tehdään jatkuvasti erityisesti talouden hallintaan liittyen. Kunnan talouden hallintaan liittyvät ratkaisut joudutaan usein arvioimaan monesta eri näkökulmasta. Suurimman riskin aiheuttaa taloushallinnon henkilöstön vähäinen lukumäärä. Erityisesti mahdollisten päällekkäisten sairauspoissaolojen aikana palvelutuotanto vaarantuu sijaisten puuttuessa. Maksuvalmiuden turvaamiseksi Kuhmoisten kunta on solminut Kuntatodistusohjelmat eri rahoituslaitosten kanssa, jotka varmistavat nopean maksuvalmiuden.

Sivistystoimi

Sivistystoimessa riskien arviointia on tehty erityisesti niiden palvelujen turvaamiseksi, joiden on toimittava päivittäin: ateriapalvelu, opetus ja lasten päivähoito. Näiden palvelujen osalta on pyritty tekemään palvelut turvaavia sijaistajajärjestelyjä. Edellä mainittujen palvelujen osalta on ollut käynnissä avoin sijaishaku, jonka avulla on pyritty turvaamaan toimivat sijaistajajärjestelyt. Toiminnasta vastaavien esimiesten välttämättömille tehtäville on nimetty varahenkilöt. Jatkovaa huolta pienessä kunnassa aiheuttaa kuitenkin sopivan henkilöstön rekrytointi sijaistajajärjestelyjä varten.

Tekninen toimi

Teknisessä toimessa on päivitetty vesihuollon riskien arviointi. Arviointi sisälsi fysikaalisten vaaratekijöiden, tapaturman vaaran, ergonomian, kemiallisten vaaratekijöiden, biologisten vaaratekijöiden sekä henkisen kuormittumisen tarkastelun työpisteittäin ja henkilöittäin. Vesihuoltolaitoksen jatkuvan taloudellisen tappion vähentämiseksi on korjaustoimenpiteistä päätetty jo vuonna 2015. Vuosien aikana vesihuoltolaitoksen tappiota on pyritty aktiivisesti vähentämään. Tuloksen positiivisuus on vuosina 2016, 2017, 2018 ja 2019 ollut lievää. Vuonna 2017 vesihuoltolaitoksen tulos oli 62 066 euroa ylijäämäinen ja vuonna 2018 ylijäämä oli 42 899 euroa. Vuonna 2019 ylijäämä oli 14 377,20 euroa. Avaavan taseen miinuksesta olemme saaneet kurottua noin 130 000 euroa. Kaukolämpötoiminnan kannattavuus on sen sijaan erittäin tappiollista. Koko kaukolämpötoiminnan aikana tuloskehitys on ollut miinusmerkkistä. Toimenpiteitä kannattavuuden parantamiseksi etsitään jatkuvasti. Tärkeimpien kiinteistöjen valmiudet toiminnan varmistamiseksi esimerkiksi sähköjakelun keskeytyksien osalta ovat olemassa. Laitosten varavoimajärjestelmä on rakennettu jo aiemmin, jonka johdosta toiminta on varmistettu sähkökatkoista huolimatta. Edellä mainittuihin kiinteistöihin kuuluvat Päijännekoti, terveysasema, jätevedenpuhdistamo ja kunnanvirasto, lisäksi vedenottoa on valmius siirrettävän varavoimalaitteiston käyttöönottoon. Valmiussuunnitelman kehittämistä, koskien mahdollisia eri kriisitilanteita, on viety eteenpäin ja sen jatkuvaa tarkastelua tehdään lisää vuonna 2020.

Riskienhallinta ja seuranta

Yleishallinto

Yleishallinnon rooli riskienhallinnassa on merkittävä. Erityisesti taloushallinnon henkilöstön kautta tapahtuva kunnan varojen käytön valvonta ja siihen liittyvä tarkkailu on merkittävä osa riskienhallintaa. Yleishallinnon henkilöstö noudattaa kunnan toimintaa sitovien sääntöjen asettamia velvoitteita vastuujakoihin sekä toiminnan ja varojen käytön tarkkailuun liittyen.

Sivistystoimi

Toimialan yksiköiden varautumis- ja pelastussuunnitelmat päivitetään vuosittain. Poistumisharjoituksia järjestetään vuosittain. Henkilöstön ensiaputaidot on päivitetty koulutuksella.

Tekninen toimi

Tekninen toimi on vastuussa riskienhallinnasta ja seurannasta sekä on velvollinen kehittämään riskienhallintaa myös kokonaisuutena. Erityisalojen lisäkoulutus on joiltakin osin tarpeellista. Vesilaitoksen varautumista häiriö- ja kriisitilanteisiin korostetaan. Riskienhallinnan työkalu on otettu käyttöön ja se vahvistui 2019 aikana.

Riskien ennakointi

Yleishallinto

Kunnan maksuvalmiuteen liittyviin riskeihin on vuonna 2019 pystytty kaikilta osin varautumaan ajoissa. Kunnalla on käytössään Kuntarahoitus Oyj:n, Nordea Pankki Oyj:n ja Pohjola Pankki Oyj:n kanssa solmitut Kuntatodistusohjelmat, jotka mahdollistavat lyhytaikaisen rahoituksen järjestämisen kunnan käyttötulille vuorokauden kuluessa tarjouspyynnön hyväksymisestä. Vuonna 2019 valtuusto päätti korottaa Kuntatodistusohjelmien kautta hankittavan lyhytaikaisen rahoituksen rahoituslaitoskohtaista limiittiä 2.000.000 eurosta 4.000.000 euroon parantaakseen näin kunnan maksuvalmiutta myös tulevaisuudessa.

Sivistystoimi

Sivistystoimessa riskien arviointia on tehty erityisesti niiden palvelujen turvaamiseksi, joiden on toimittava päivittäin: ateriapalvelu, opetus ja lasten päivähoito. Toiminnasta vastaavien esimiesten välttämättömille tehtäville on nimetty varahenkilöt. Toimialan lakisääteiset varautumis- ja pelastussuunnitelmat päivitetään vuosittain.

Sivistystoimessa erityisesti esimiesten, opettajien ja liikunnanohjaajan työnkuva on laaja, mikä haastaa niin osaamisen kuin työn sisällön hallinnan. Esimiesten ja henkilöstön jaksamiseen on kiinnitetty huomiota järjestämällä työnohjausta ja kuntoutusta.

Tekninen toimi

Vesihuollon ajallisiin riskeihin on pystytty varautumaan ennakolta. Kuluneen vuoden aikana vesihuoltolaitos on toiminut valvontatutkimusohjelman mukaisesti. Kylmänlähteen vedenottamon tekniikan uusiminen takaa puhtaan veden pumppaamisen verkostoon. Mällykäisen vedenottamon kolibakteeriongelma on vuosittain konkreettinen, joka vaivaa vedenjakelua. Torjunta-ainejäämiä on, mutta aktiivihiihliisuodattimet poistavat ne tehokkaasti. Vesihuollon verkostoa on uusittu laadun parantamiseksi. Valvontatutkimusohjelma on uudistettu.

Vuoden aikana esille tulleet riskit eivät olleet niiden laajuus huomioiden, ennalta arvattavia. Riskien ennakointi esimerkiksi sairauslomien suhteen on mahdotonta, mutta tekninen toimi on miettinyt ratkaisuja mm. kiinteistönhoidon, siistinnän, rakennustarkastajan tai avainhenkilöiden työn keskeytymisen osalta ja ajalta.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Yleishallinto

Yleishallinnon hankinnat alittivat vuonna 2019 kansallisen kynnyksarvon. Vuonna 2019 kansallisen kynnyksarvon alittavissa hankinnoissa on sovellettu kunnanhallituksen kokouksessaan 13.1.2014 § 18 hyväksymää pienhankintaohjetta.

Sivistystoimi

Sivistystoimen osastokokouksissa on linjattu omaisuuden hankinnan ja luovutuksen periaatteet. Omaisuuden hoidon valvonta on kuvattu tehtäväkuvausten tasolla.

Tekninen toimi

Niiltä osin kuin hankkeen kokonaiskustannukset ovat olleet selkeästi arvioitavissa etukäteen ja ovat ylittäneet kynnyksarvot, on hankkeet kilpailutettu hankintalain mukaisesti.

Sopimustoiminta

Yleishallinto

Yleishallinnossa valvotaan yleishallinnon toimesta laadittujen sopimusten ehtoja siltä osin, kun sopimukset kuuluvat yleishallinnon toimialaan. Sopimusehtoja, joiden velvoitteiden täyttäminen kuuluu muille toimialoille, kuuluu valvoa kyseisen toimialan viranhaltijoiden toimesta. Asuinkiinteistöjen vuokrasopimusten valvonta on kuitenkin täysin yleishallinnon vastuulla.

Sivistystoimi

Sivistystoimessa toiminta järjestetään tehtyjen sopimusten ehtojen mukaisesti ja vanhentumisaikoja seurataan säännöllisesti. Hankinnoissa noudatetaan lainsäädännön lisäksi kunnan pienhankintaohjeita.

Tekninen toimi

Teknisessä toimessa tehtyjen sopimusten ehtoja ja vanhentumisaikoja seurataan säännöllisesti. Vuokrasopimusten kiinteistöihin liittyvät tekniset osat pyritään laatimaan selkeämmiksi. Sopimisen tekniikkaan ja hankintatoimiin on haettu koulutautumisen kautta laatua. Koulutusta ostetaan 2020 edelleen ja hankintoihin kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Yleishallinto

Yleishallinnossa sisäinen valvonta on jatkuvaa kunnan toimintojen arviointia erityisesti taloudenhallinnan näkökulmasta katsottuna. Yleishallinnon henkilöstö on sitoutunut noudattamaan kunnan sisäisen valvonnan ohjesäännön asettamia velvoitteita toiminnan ja varojen käytön tarkkailuun liittyen. Epäkohtiin on puututtu kulloinkin niiden edellyttämällä tavalla. Yleishallinnon toimesta kunnan toimialoilla on otettu käyttöön sähköinen asianhallintajärjestelmä. Asianhallintajärjestelmän voidaan katsoa olevan olennainen osa riskienhallintaa, koska se lisää sisäistä läpinäkyvyyttä kunnan toimintoihin liittyen. Vuonna 2020 kunnan toimialoilla toteutetaan toimintojen ja talouden laaja riskiarviointi.

Sivistystoimi

Sivistystoimen osastokokouksissa on käsitelty sisäisen valvonnan ohjeita ja esimiesten velvollisuuksia. Hallintosäännön määrittelemien toimivaltuuksien noudattamiseen, toiminnan taloudellisuuteen liittyviin virkavelvoitteisiin ja viranhaltijapäätösten asianmukaisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Tekninen toimi

Sisäinen valvonta on ollut jatkuvaa toimintojen tarkkailua sekä havaittuihin epäkohtiin puuttumista. Epäkohtien luonteesta riippuen niihin on puututtu joko välittömästi tai osastokokousten yhteydessä. Yhtenä aiheena kehityskeskusteluissa ovat olleet henkilöriskit ja eritoten työturvallisuus ja toiminnan riskit sekä sisäinen valvonta yhtenä kokonaisuuteen liittyvänä työkaluna. Teknisen toimen työntekijöiden kokonaisvaltainen vastuu omasta työstään on ollut kehittämistoimenpiteenä mm. mahdollisten epäkohtien löytymiseksi.

Kuhmoisten kunnan tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Kuhmoisten kunta teki vuodelle 2019 talousarvion, jossa tilikauden tulosarvio oli 26 350 euroa ylijäämäinen. Kunnan talousarviota vuodelle 2019 muutettiin syksyllä 2019, muutetun tulosarvion alijäämä on 373 350 euroa. Kuhmoisten kunnan vuoden 2019 tilinpäätös on 263 318,25 euroa alijäämäinen. Toimintatuotot ylittivät annetun talousarvion 124 766 eurolla. Suurin ylitys budjettiin on 88 924 euroa puunmyyntituotoissa. Muissa rahoitustuotoissa on sijoitusrahaston purkaminen, rahaston tuotto oli 133 671 euroa. Yhteensä tulojen ylityksiä oli 253 978 euroa, josta puolet koostui toimintatuottojen määrärahaylityksistä. Toimintakulut ylittivät talousarvion 70 424 euroa. Toimintakulujen alituksia tapahtui vain teknisellä toimella, muut toimialat ylittivät määrärahat. Kulujen ylityksiä oli yhteensä 329 944 euroa, joista sosiaali- ja terveystoimen ostopalveluiden ylitys on 137 193 euroa. Käyttötalouden toimintatuotot toteutuivat 104,4 % ja toimintakulut vastaavasti 100,4 %.

Talousarvion mukaan kunnan verotulot ovat 8,135 milj. euroa ja tilinpäätöksen toteuma on 8 138 776,99 euroa eli verotulot toteutuivat 3 777 euroa budjetoitua suurempana.

Kuhmoisten kunnan saamien valtionosuuksien kasvu on ollut merkittävää viime vuosina. Vertailutietona voidaan todeta, että vuonna 2005 valtionosuudet olivat 5,2 milj. euroa ja vuoteen 2015 ne olivat kasvaneet 9,04 milj. euroon. Valtionosuuden kasvu on taittunut ja niitä on valtion toimesta leikattu. Tilinpäätösvuoden valtionosuudet olivat 8 241 194 euroa, joka on 404 321 euroa alhaisempi kuin edellisenä vuonna. Alenema valtionosuuksissa edelliseen vuoteen verrattuna on 4,9 %. Vuoden 2019 talousarvio kuitenkin ylittyi valtionosuuden osalta 117 124 euroa, johtuen ennakoitua suuremmista valtionosuustilityksistä marras- ja joulukuussa.

Rahoitustuotot ja -kulut ylittivät talousarvion 15 515 euroa, ylitys johtui pääosin rahoitusarvopapereiden arvojen muutoksista sekä suunnitelmassa olleen sijoitusrahaston kotiutuksesta. Arvopapereista kirjataan tilinpäätökseen arvon alenema, mikäli tilinpäätöshetken arvo on alhaisempi kuin hankintahinta ja arvo palautumiseksi kirjataan edellisen tilinpäätöksen arvon alenema.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelmasta voi lukea, että kunnan ulkoiset toimintatulot vuonna 2019 ovat 2,933 milj. euroa (2018 tp 2,746 milj. euroa), tulot ovat 124 766 euroa talousarviossa arvioitua suuremmat. Vuoden 2019 tilinpäätöksen toimintatuotot ovat kasvaneet 6,83 % vuoden 2018 toimintatuotoista. Suurin yksittäinen vaikuttaja kasvuun on puunmyyntitulot, jotka tilinpäätösvuonna olivat 428 924 euroa.

Tilinpäätösvuoden ulkoiset toimintakulut ovat 18,634 milj. euroa (2018 tp 18,327 milj. euroa), kulut ovat 77 627 euroa talousarviossa arvioitua isommat. Vuoden 2019 tilinpäätöksen toimintakulut ovat kasvaneet 1,67 % vuoden 2018 tilinpäätöksen toimintakuluista. Suurimmat ylitykset ovat sosiaali- ja terveystoimen ostopalveluissa 135 248 euroa ja varhaiskasvatuksessa 111 077 euroa. Henkilöstökulut tilinpäätöksessä ovat yhteensä 4,590 milj. euroa, kulut ovat kasvaneet edelliseen vuoteen 8,8 %. Palveluiden ostot ovat yhteensä 12,263 milj. euroa, kasvua edelliseen vuoteen on 0,11 %. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintaan käytettiin 1,437 milj. euroa, lisäys edelliseen vuoteen on 1,22 %.

Verotuloja kertyi 8,139 milj. euroa ja valtionosuuksia 8,241 milj. euroa. Verotulot kasvoivat vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden 1,22 %, valtionosuudet laskivat vuoden 2018 tilinpäätöksestä 4.68 %.

Kokonaisuutena tarkastellen kunnan tulot ylittivät menot siten, että vuosikatteesta muodostui 940 204,67 euroa positiivinen (2018 tp 1 243 469 euroa positiivinen). Vuosikate asukasta kohti on 426 euroa. Vuoden 2019 poistot ovat 1,204 milj. euroa (2018 tp. 1,108 milj. euroa).

Poistot huomioiden tilikauden tulos on 263 318,25 euroa negatiivinen.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2019	2018
(ulkoiset)	1 000 €	1 000 €
TOIMINTATUOTOT	2 933	2 746
TOIMINTAKULUT	-18 634	-18 327
TOIMINTAKATE	-15 701	-15 581
VEROTULOT	8 139	8 041
VALTIONOSUUDET	8 241	8 645
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT		
KORKOTUOTOT	74	94
MUUT RAHOITUSTUOTOT	209	115
KORKOKULUT	-2	-3
MUUT RAHOITUSKULUT	-20	-68
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT	261	138
VUOSIKATE	940	1 243
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 203	-1 108
TILIKAUDEN TULOS	-263	135
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-263	135
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	16,0	15,0
Vuosikate/Poistot, %	78,0	112,2
Vuosikate, euroa/asukas	426	555
Asukasmäärä	2 206	2 241

Tunnuslukujen selitykset:

$$\text{toimintatuotot/toimintakulut, \%} = 100 \times \text{toimintatuotot} / \text{toimintakulut}$$

Tunnusluku osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Saatu prosenttiosuus vähennettynä sadasta osoittaa taas, paljonko toimintakuluista rahoitetaan verotuloina ja valtionosuuksina.

$$\text{vuosikate / poistot, \%} = 100 \times \text{vuosikate/poistot}$$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Rahoituslaskelma

Investointimenoja kunnalle kertyi eri hankkeista yhteensä 1 496 192,58 euroa ja investointituloja 3 100 euroa. Suurimpana investointina oli päiväkodin rakentaminen, johon käytettiin piha- ja kalustohankinnat mukaan lukien 611 575,40 euroa. Päiväkoti otettiin käyttöön helmikuussa 2019. Päiväkodin rakentamisen kokonaiskustannuksiksi ilman maa-aluetta muodostui 2 396 839,29 euroa. Yhtenäiskoulun kiinteistön korjauksiin käytettiin tilinpäätösvuonna rahaa yhteensä 17 062 euroa. Kuhmolan korjauksiin käytettiin 76 961 euroa, Kuntalan korjauksiin 107 044 euroa ja kirjaston korjauksiin 86 953 euroa. Vuokralla oleviin 24-halli ja Sahanranta -kiinteistöjen korjauksiin käytettiin yhteensä 45 256 euroa. Kiinteistöinvestoinnit olivat yhteensä 693 996 euroa. Koskenpartaan infran rakentamiseen käytettiin vuosina 2018 ja 2019 yhteensä 357 406 euroa. Lisäksi tilinpäätösvuonna investoitiin vesi- ja viemärlaitokseen Koskenpartaan infran lisäksi 34 971 euroa. Liikuntapaikkahanke on maksanut yhteensä 67 847 euroa, rahoitusosuutta hankkeelle tullaan saamaan 17 000 euroa. Hanke on tällä hetkellä vielä keskeneräisissä hankkeissa. Yleisiin alueisiin ja liikenneväyliin käytettiin rahaa Koskenpartaan infran lisäksi yhteensä 116 696 euroa. Päiväkodin kalustoinvestoinnit olivat yhteensä 34 250 euroa. Muita kalustoinvestointeja ei ollut v. 2019. Osakkeiden hankintoihin käytettiin 101 284,90 euroa, joka muodostui pääasiassa kunnan omistamien asunto-osakkeiden lainaosuuksien rahoittamisesta.

Antolainojen lisäyksenä kirjattiin vuonna 2018 päiväkodin sähköliittymät, jotka kirjanpidossa käsiteltiin pitkäaikaisina saamisina. Tilinpäätösvuonna kuitenkin havaittiin, että sähköliittymät eivät olleet palautuskelpoisia vaan pelkästään siirtokelpoisia. Kirjanpito-ohjeiden mukaan siirtokelpoiset liittymismaksut kirjataan taseen ryhmään maa-alueet ja niistä voidaan hakea alv-palautus. Liittymismaksuista ei kirjata poistoa. Antolainasaamisten lisäys on tilinpäätöksessä plusmerkkinen 14 236 euroa korjauksesta johtuen. Hankitut liittymismaksut ovat näin ollen investointimenoa ja aktivoidaan taseeseen maa-alueisiin. Antolainojen vähennyksenä rahoituslaskelmassa on Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy:lle ja Kuhmoisten Vanhustentaloyhdistys ry:lle annettujen antolainojen lyhennykset. Lainat on myönnetty vuoden 2014 kaukolämpöverkostoon liittymisen kustannuksiin.

Uutta pitkäaikaista lainaa ei otettu. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 47 000 eurolla. Maksuvalmiuteen otettua lyhytaikaista lainaa oli tilinpäätöshetkellä 2 miljoonaa euroa.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	940	1 243
SATUNNAISET ERÄT, NETTO		
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	0	-15
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-1 496	-2 653
RAHOITUSOSUUKSET INVESTOINTEIHIN	3	14
PYSYVIEN VAST. HYÖDYKK. LUOV.TULOT		72
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-553	-1 339
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	14	-14
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	11	11
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	0	0
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-47	-47
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	2 000	-300
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-1 340	1 721
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	638	1 371
RAHAVAROJEN MUUTOS	85	32
RAHAVARAT 31.12.	3 568	3 483
RAHAVARAT 1.1.	3 483	3 451
	85	32
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
RAHAVIRRAN KERTYMÄ 5 VUODELTA, €	722	1 436
INVESTOINTIEN TULORAHOITUS, %	63,0	47,1
PÄÄOMAMENOJEN TULORAHOITUS, %	61,6	46,0
LAINANHOITOKATE	19,3	25,0
KASSAN RIITTÄVYYS, PV	69,9	69,4
ASUKASMÄÄRÄ	2 206	2 241

Tunnuslukujen selitykset:

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirta-välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

investointien tulorahoitus, %

= 100 x vuosikate / investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosentiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttömousuinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

pääomamenojen tulo-rahoitus, %

$$= 100 \times \text{vuosikate} / (\text{investointien omahankintameno} + \text{antolainojen nettolisäys} + \text{lainanlyhennykset})$$

Pääomamenojen tulo-rahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Antolainojen nettolisäys voi olla myös negatiivinen, mikäli lyhennykset ovat lainanantoa suuremmat. Lainanlyhennyksillä tarkoitetaan kaavassa pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä.

lainanhoitokate

$$= (\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään toimintapääomaa eli kassavaroja.

kassan riittävyys (pv)

$$= 365 \text{ pv} \times \text{kassavarat} / \text{kassasta maksut}$$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kunnan kassavaroilla kattaa.

Tasetarkastelu

Kunnan taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta laskettaessa vuoden 2019 tilinpäätöksen perusteella kunnan omavaraisuusaste on 77,8 % (2018 tp 82,8 %). Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus on 24,2 % (2018 tp 17,1 %).

Kunnan taseessa lainakanta tilinpäätösvuoden lopussa oli n.2,4 milj. euroa eli 1 096 euroa/asukas (207 euroa/asukas v. 2018). Kunnan pitkäaikaiset lainat taseessa on 371 000 euroa ja lyhytaikaiset lainat 2 047 000 euroa. Kunnan taseen vaihtuvat vastaavat ovat 4,9 milj. euroa ja vastattava vieraspääoma yhteensä 4,7 milj.euroa.

Kunnan taseessa 31.12.2019 oleva, edellisten tilikausien ylijäämä on 6 210 394,33 euroa. Esitetään, että tilikauden alijäämä 263 318,25 euroa kirjataan taseen tilikauden yli-/alijäämätilille.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2019 1 000 €	2018 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaokutteiset menot	12	14
Aineettomat hyödykkeet	12	14
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 663	2 646
Rakennukset	8 680	6 949
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 182	3 841
Koneet ja kalusto	84	93
Muut aineelliset hyödykkeet	3	3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	77	1 965
Aineelliset hyödykkeet	15 689	15 497
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	2 297	2 196
Muut lainasaamiset	526	537
Muut saamiset	11	26
Sijoitukset	2 834	2 759
PYSYVÄT VASTAAVAT	18 535	18 270
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	531	485
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	531	485
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	272	216
Lainasaamiset	848	4
Muut saamiset	93	297
Siirtosaamiset	115	72
Lyhytaikaiset saamiset	1 328	589
Saamiset	1 328	589
Rahoitusomaisuusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrum.	2 650	2 897
Rahoitusomaisuusarvopaperit	2 650	2 897
Rahat ja pankkisaamiset	918	587
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 896	4 073
VASTAAVAA	23 962	22 828

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 684	12 684
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	6 210	6 075
Tilikauden yli-/alijäämä	-263	135
OMA PÄÄOMA	18 631	18 894
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	660	607
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	660	607
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	371	418
Saadut ennakot	4	4
Muut pitkäaikaiset velat	188	188
Pitkäaikainen	563	610
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 047	47
Saadut ennakot	2	0
Ostovelat	1 340	1 723
Liittymismaksut ja muut velat	102	98
Siirtovelat	617	849
Lyhytaikainen	4 108	2 717
VIERAS PÄÄOMA	4 671	3 327
VASTATTAVAA	23 962	22 828
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	77,8	82,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	24,2	17,1
Kertynyt yli-/alijäämä (milj. €)	6,0	6,2
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2695	2771
Lainakanta 31.12. (milj. €)	2,4	0,5
Lainakanta 31.12., €/asukas	1096	207
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	2,5	0,5
Lainat ja vastuut, €/asukas	1127	216
Lainasaamiset (milj. €)	0,5	0,5
Asukasmäärä	2206	2241

Tunnuslukujen selitykset

omavaraisuusaste, %

= 100 x (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta, 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorilla keskimäärin noin 30 %.

kertynyt yli-/alijäämä

$$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$$

kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas

$$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)} / \text{Asukasmäärä}$$

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

lainakanta 31.12.

$$= \text{vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$$

lainat euroa/asukas

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto-, ja muilla veloilla.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

$$= \text{vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

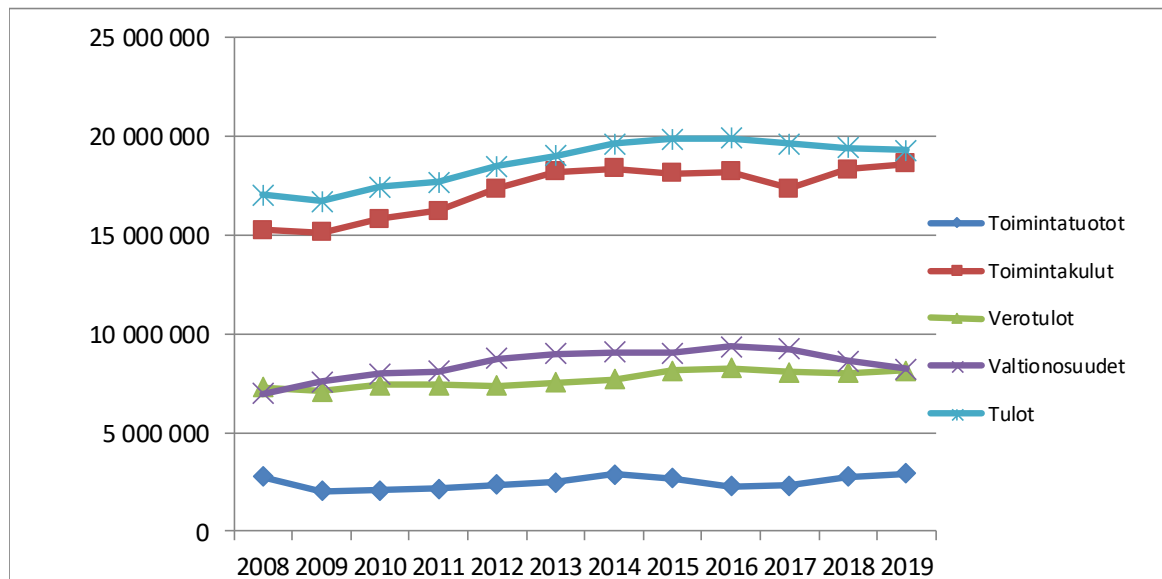
lainasaamiset 31.12.

$$= \text{Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset.}$$

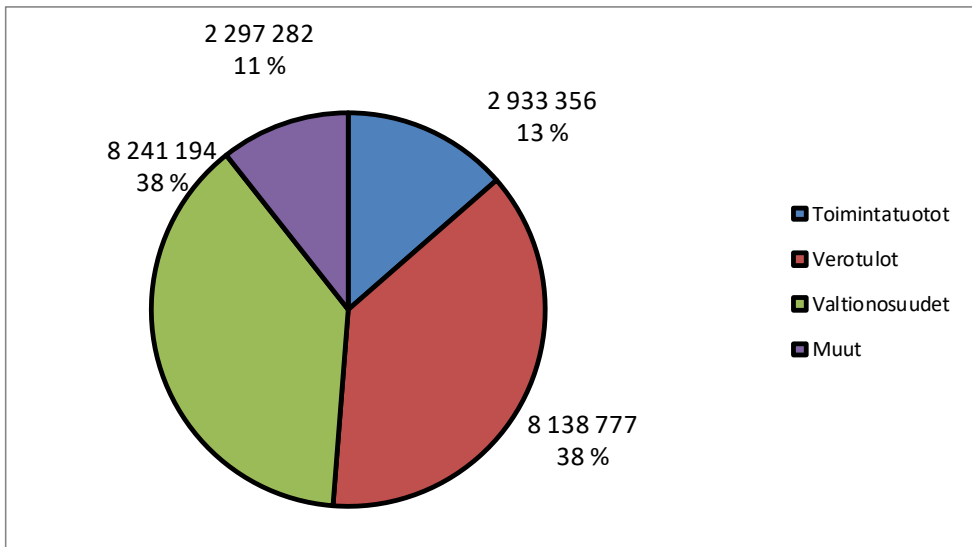
Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT			
	1 000 €		1 000 €
TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	2934	Toimintakulut	18634
Verotulot	8139	-Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	8241	Korkokulut	2
Korkotuotot	74	Muut rahoituskulut	21
Muut rahoitustuotot	209	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjaukset	0
Tulorahoituksen korjaukset		Pakollisten varausten muutos	
-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		-Pakollisten varausten lis.(+), väh. (-)	
luovutusvoitot	0	-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	
Investoinnit		luovutustappiot	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3	Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykk. luov.tulot	0	Investointimenot	1496
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	11	Antolainasaamisten lisäykset	-14
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	47
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	2000	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	21611	Kokonaismenot yhteensä	20186
Täsmäytys:			
Kokonaistulot	21611	Muut maksuvalmiuden muutokset	1341
Kokonaismenot	20186	Rahavarojen muutos	84
	1425		1425

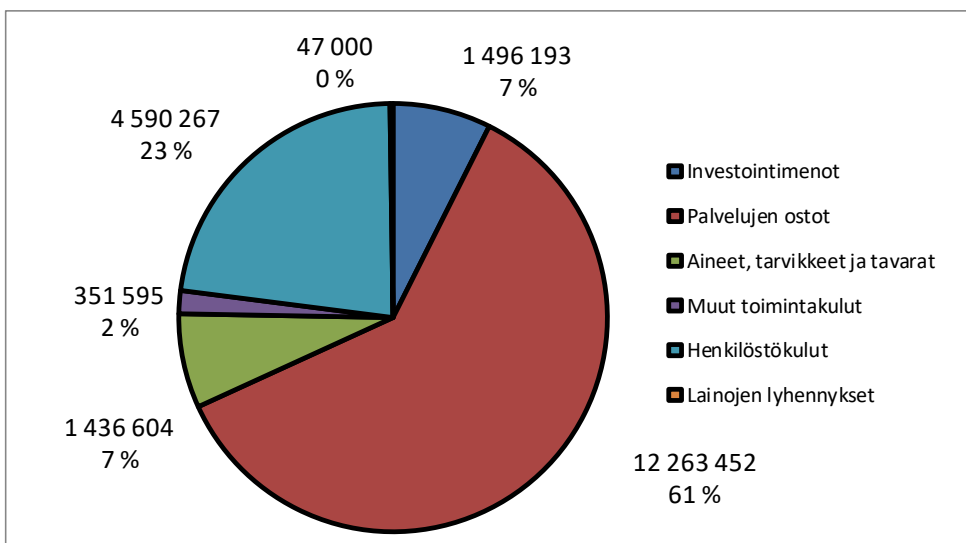
Kunnan tulojen ja toimintamenojen kehitys vuosina 2008 – 2019

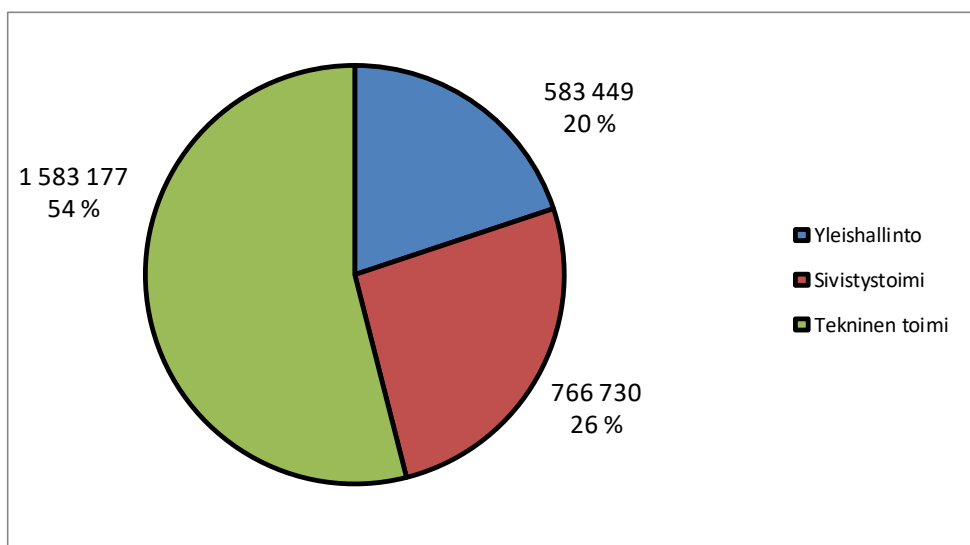
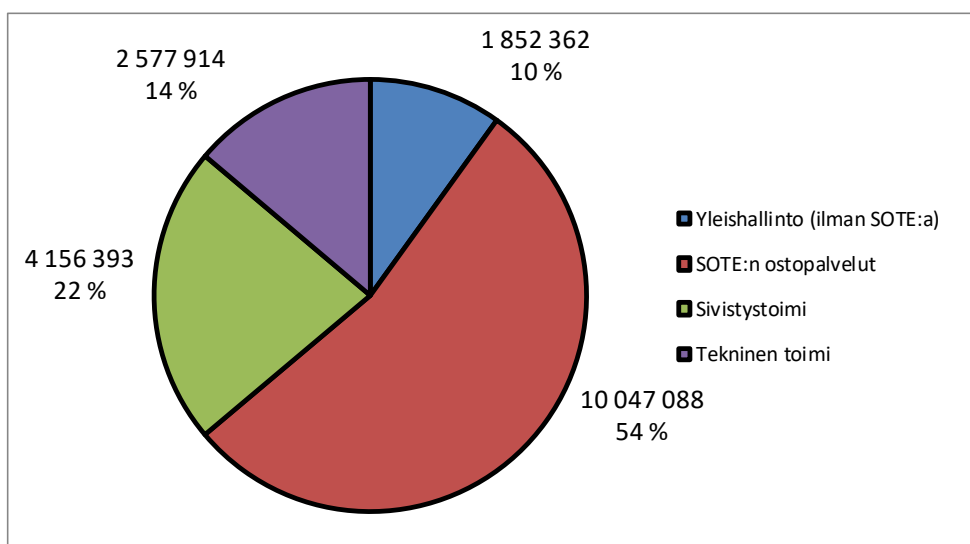


Kunnan tuottojen jakautuminen (ulkoiset)

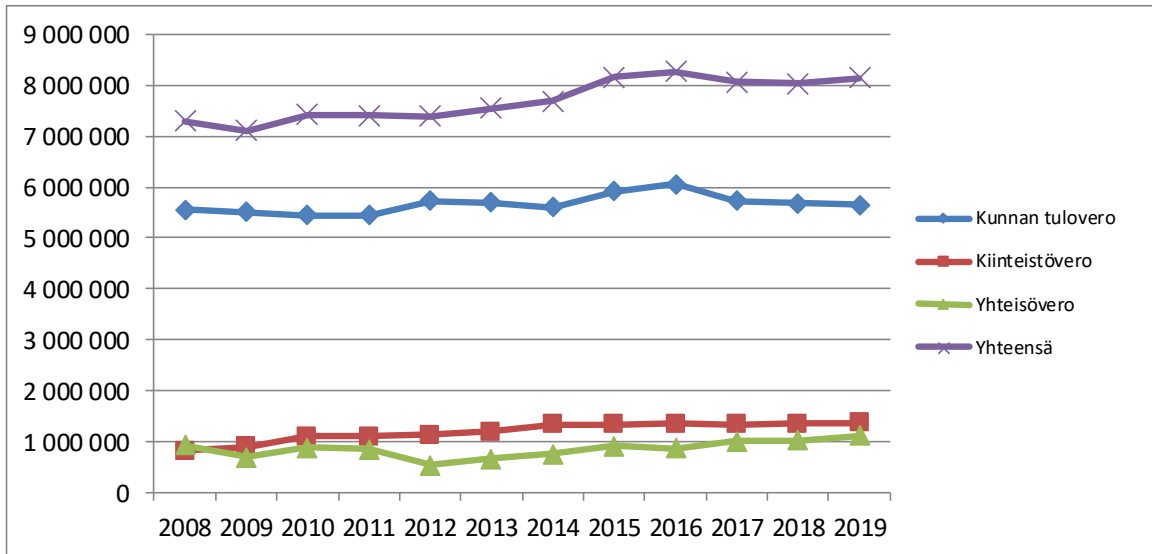


Kunnan kulujen jakautuminen (ulkoiset)

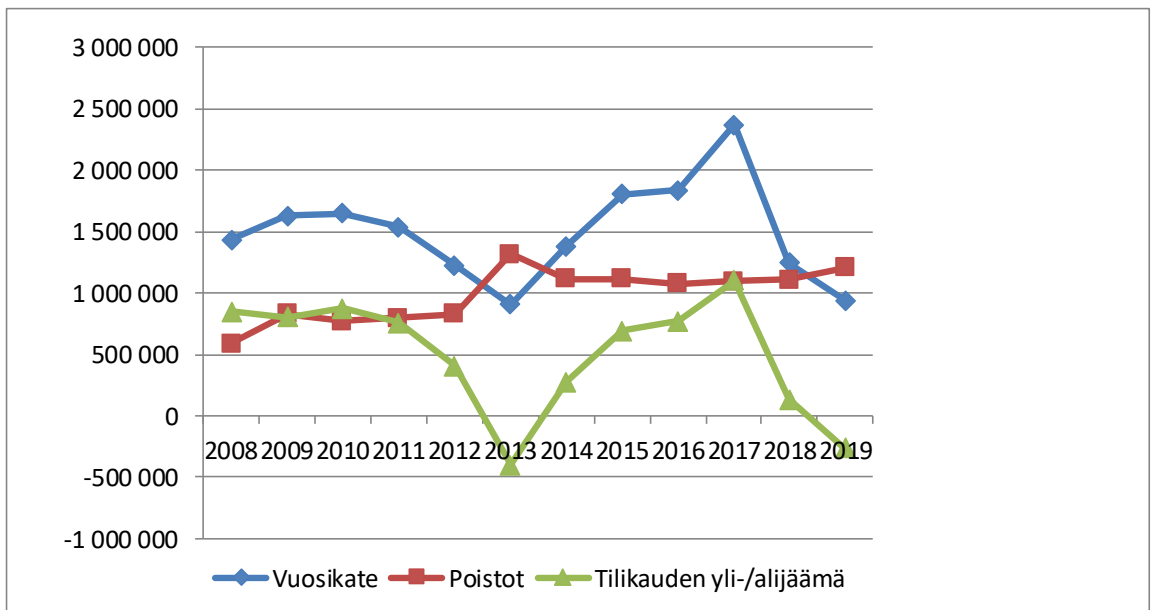


Toimintatuotot toimialoittain (ulkoiset)**Toimintakulut toimialoittain (ulkoiset)**

Verotulojen kehitys vuosina 2008 - 2019



Vuosikatteen ja tuloksen kehitys vuosina 2008 - 2019



Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuhmoisten kunnan tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt olivat vuonna 2019 seuraavat:

Tytäryhteisöt:

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy (omistusosuus 100 %)
 Kuhmoisten Päijälänkoti As Oy (omistusosuus 100 %)
 Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy (omistusosuus 100 %)

Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy ja Kuhmoisten Laajakaista Oy muodostavat alakonsernin, joka on yhdistelty Kuhmoisten kunnan konsernitilinpäätökseen.
 Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy omistaa Kuhmoisten Laajakaista Oy:stä 65 %.

Kuntayhtymät:

Keski-Suomen liitto (0,75 %)
 Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ky (0,15 %)
 Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (1,27 %)
 Koulutuskeskus Salpaus kuntayhtymä (0,23 %)

Osakkuusyhteisöt:

Asunto Oy Kuhmoisten Hokkalanperä 31,7 %.
 Kiinteistö Oy Pohjoisportti 35,05 %

Hyväksyttyä konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä taikka säännöistä muuta johdu. Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide tuottaa yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua tai haittaa yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy ja Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy ovat raportoineet kunnanhallitukselle toiminnastaan pääsääntöisesti neljännesvuosittain konserniohjeen mukaisesti.

YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Muut	1	
Kuntayhtymät	4	
Osakkuusyhteisöt		2
Muut omistusyhteisöt		5
Yhteensä	7	7

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Hyväksytyä konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä taikka säännöistä muuta johdu. Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide tuottaa yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua tai haittaa yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy:n tilinpäätös sekä toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n konserniin toimintakertomus ja tilinpäätös on tämän asiakirjan liitteenä.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA	Tilivuosi	
	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	5 279	5 042
Toimintakulut	-21 729	-21 400
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2	
Toimintakate	-16 448	-16 358
Verotulot	8 139	8 040
Valtionosuudet	9 394	9 822
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	65	85
Muut rahoitustuotot	212	94
Korkokulut	-18	-36
Muut rahoituskulut	-56	-111
Vuosikate	1 289	1 536
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 675	-1 576
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset	-2	
Satunnaiset erät	-5	
Tilikauden tulos	-394	-40
Tilinpäätössiirrot	47	47
Tilikauden verot	-3	-3
Laskennalliset verot	-11	-8
Vähemmistöosuudet	-4	19
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-365	15
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	24,3	23,6
Vuosikate/Poistot, %	76,9	102,6
Vuosikate €/asukas	584	686
Asukasmäärä	2 206	2 241

Tunnuslukujen selitykset:**Toimintatuotot/toimintakulut, % = $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$**

Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä.

Vuosikate/poistot, % = $100 \cdot \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen ja säätiöiden vuotuista investointitasoa.

Jos vuosikate on negatiivinen, on konsernin tulorahoitus heikko.

Vuosikate, euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa.

Tunnusluvun laskennassa asukasmääränä käytetään kunnan asukaslukua tilikauden lopussa.

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	Tilivuos 2019 1 000 €	Tilivuos 2018 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 289	1 537
Satunnaiset erät	-5	0
Tilikauden verot	-4	-4
Tulorahoituksen korjaukset	-24	13
	<hr/>	<hr/>
	1 255	1 545
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 855	-2 326
Investointitulot	11	102
Investoinnit netto	-1 844	-2 223
Toiminnan ja investointien rahavirta	-588	-678
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	14	-15
Antolainasaamisten vähennykset	3	3
Antolainauksen muutokset	<hr/>	<hr/>
	17	-12
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	141	176
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-430	-360
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 071	-293
Lainakannan muutokset	<hr/>	<hr/>
	1 782	-477
Oman pääoman muutokset	0	-26
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	3	-8
Vaihto-omaisuuden muutos	-2	3
Saamisten muutos	-681	673
Korottomien velkojen muutos	-1 203	610
Muut maksuvalmiuden muutokset	<hr/>	<hr/>
	-1 883	1 278
Rahoituksen rahavirta	-83	764
Rahavarojen muutos	-671	85
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	4 067	4 759
Rahavarat 1.1.	4 739	4 674
	<hr/>	<hr/>
	-671	85
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulorahoitus, %	69,9	69,1
Lainanhoitokate	2,9	4,0
Kassanriittävyys (pv)	62	72

Tunnuslukujen selitykset:**Investointien tulo-rahoitus, %**

=100* Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhteisöjen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys (pv)

=365 pv* Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan konsernin rahavaroilla kattaa. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista konsernin tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Konsernituloslaskelmasta:

Toimintakulut

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Konsernin rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainasaamisten lisäykset

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT	Tilivuosi 2019	Tilivuosi 2018
	1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	55	137
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 009	2 920
Rakennukset	12 490	10 731
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 209	3 858
Koneet ja kalusto	251	260
Muut aineelliset hyödykkeet	2 694	2 764
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	335	2 318
Aineelliset hyödykkeet	22 988	22 851
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 173	1 072
Lainasaamiset	52	56
Muut sijoitukset	27	29
Sijoitukset	1 252	1 157
PYSYVÄT VASTAAVAT	24 296	24 145
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	538	496
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	49	46
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	3	3
Lyhytaikaiset saamiset	642	854
Saamiset	645	857
Rahoitusarvopaperit	2 671	2 939
Rahat ja pankkisaamiset	1 397	1 800
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 761	5 642
VASTAAVAA	29 594	30 283
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 685	12 685
Rahastot	660	661
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	5 487	5 489
Tilikauden yli-/alijäämä	-365	15
OMA PÄÄOMA	18 467	18 850
VÄHEMMISTÖOSUUS	28	46
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	0	0
Pakolliset varaukset	44	63
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	672	627
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieraspääoma	4 690	4 991
Pitkäaikainen koroton vieraspääoma	179	181
Lyhytaikainen korollinen vieraspääoma	2 789	2 176
Lyhytaikainen koroton vieraspääoma	2 726	3 351
VIERAS PÄÄOMA	10 384	10 699
VASTATTAVAA	29 594	30 283
Omavaraisuusaste, %	62,5	62,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	45,5	46,7
Kertynyt yli-/alijäämä (milj. €)	5,1	5,5
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2322	2456
Lainakanta 31.12. (milj. €)	7,5	7,2
Lainakanta 31.12., €/asukas	3390	3198
Lainasaamiset (milj. €)	0,05	0,05
Asukasmäärä	2206	2241

Tunnuslukujen selitykset

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Koko pääoma kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernin välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt yli-/alijäämä

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä) / Asukasmäärä

Luku osoittaa konsernin asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Konsernin lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto-, ja muilla veloilla.

Konsernin lainat euroa/asukas

Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk –lainasaamiset ja muut lainasaamiset.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Kuntalain mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

Tilikauden tulos on alijäämäinen 263 318,25 €, alijäämä esitetään kirjattavaksi taseen tilikauden yli-/alijäämätilille.

KÄYTTÖTALOUSOSA

TULOSALUEKOHTAISET TAVOITTEET JA MÄÄRÄRAHAT

YLEISHALLINNON TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET 2019

HALLINTOPALVELUT

Keskusvaalilautakunta

Vaalit

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Keskusvaalilautakunta on lakisäätöinen lautakunta, jonka tavoitteena on huolehtia kunnan tehtävistä vaalien järjestämisessä virheettömästi ja taloudellisesti. Vuonna 2019 järjestettiin eduskuntavaalit ja europarlamenttivaalit. Kunnat saavat eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien järjestämiseen valtiolta avusta.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Vaalien järjestäminen.

Tarkastuslautakunta

Tilintarkastus

Vastuuhenkilö: Tilintarkastaja Laura Hyvönen, HT, JHT

Tehtävän toiminta-ajatus

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lisäksi valtuusto valitsee toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden tai useamman tilintarkastajan (JHTT-tilintarkastaja/JHTT-yhteisö). Tilintarkastuspalvelut kunta ostaa valtuuston päätökseen perustuen tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy:ltä. Vastuunalaisena tilintarkastajana alkuvuoden 2019 ajan toimi JHTT Jorma Kesä, hänen siirtyessä eläkkeelle vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi vaihtui HT, JHT Laura Hyvönen.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös hyvää tilintarkastustapaa noudattaen. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on määritellä tilintarkastuksen painopistealueet, valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, miten valtuuston tilikaudelle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Hallinto

Vastuhenkilö: Hallintojohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Hallinnon tulosalueeseen kuuluvat seuraavat yksiköt: kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, toimikunnat, jaostot, hallintotoimisto, työllisyyden hoito, kunnallisverotus, työsuojelu ja muu henkilöstöhallinto.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Kunnan talous-, henkilöstö- ja muuhun yleishallintoon sekä tiedotukseen liittyvät viranomais- ja muut tehtävät siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muiden tulosalueiden vastuulle. Hallinnon tulosalueen tehtävänä on myös edistää ja ylläpitää yhteistyötä eri tulosalueiden ja sidosryhmien kanssa.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kunnan talous on vahva			
Valtuustokauden tavoite 2017 – 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Tilikauden tulokset ovat pääsääntöisesti positiivisia	26 350 euroa	Tilikauden tulos	Tilikauden tulos on 263 318,25 euroa negatiivinen
Vuosikate kattaa poistot	1 130 000 euroa (poistot)	Kunnan vuosikate	Poistot ovat 1 203 522,92 euroa ja vuosikate 940 240,67, ei riitä kattamaan poistoja
Kunnan päätöksenteko tukee kuntastrategiaa			
Valtuustokauden tavoite 2017 – 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Valtuustokauden strategia 2017 - 2021 otetaan käyttöön päätöksenteossa	Strategia-asiakirja on käytössä	Valtuuston päätökset ovat strategian mukaisia	Toteutunut
Hyvinvointia tukevat laadukkaat palvelut			
Valtuustokauden tavoite 2017 – 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Työntekijöiden osaamista kehitetään järjestelmällisesti ja samalla vahvistetaan vastuullista toimintakulttuuria	Henkilöstön koulutussuunnitelma toteutuu	Henkilöstön koulutussuunnitelman toteutuminen	Toteutunut

Perustelut: Kunnan talouden tulee olla tasapainossa, jolloin kuntalaiset saavat hyvinvointia tukevat laadukkaat palvelut myös tulevaisuudessa. Lisäksi palvelujen tuottamiseen tarvitaan osaava ja motivoitunut henkilöstö, jonka ammattitaitoa pidetään yllä koulutuksen avulla. Kunnan strategia-asiakirja valmistui vuonna 2018. Kunnan strategia-asiakirjan sisältö tulee huomioida valmistelussa ja päätöksenteossa. Vuonna 2019 otettiin käyttöön päätösten vaikutusten ennakoarviointimenetelmä (EVA). Huolelliseen ja perusteelliseen päätösvalmisteluun tulee myös kiinnittää erityistä huomiota.

Sisäiset palvelut

Vastuhenkilö: Hallintojohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Tietohallinto, talous- ja palkkahallinto, tietoliikenne, kopiointi- ja puhelinvaihd palvelujen tuottaminen kunnan eri toimialoille.

Tulosalueen tehtävänä on tarjota kunnan eri toimialoille niiden tarvitsemat tietohallinto- ja tietoliikennepalvelut sekä talous- ja palkkahallinnon palvelut sisältäen yhteisesti käytössä olevat ohjelmistot, laitteet ja tukipalvelut. Tulosalue koostuu puhelinvaihteesta, kopiointista, tieto- ja taloushallintopalveluista aiheutuvista menoista. Kuhmoisten kunnan puhelinvälitys hoidetaan Jämsän kaupungin toimesta. Kuhmoisten kunnalla on toistaiseksi voimassa oleva sopimus Jämsän kaupungin kanssa tietohallinto- ja tietoliikennepalvelujen sekä palkkahallinnon palvelujen tuottamisen osalta. Kuhmoisten kunnan palveluksessa on atk-lähtökäyttäjä, joka varmistaa tietohallintoon liittyvien lähipalvelujen sujuvuuden ja järjestelmien häiriöttömän toiminnan.

Taloushallinnon tehtäviä ovat mm. 1) taloustiedon tuottaminen (talousarvio, raportointi ja tilinpäätös) 2) maksuliikenteen hoitaminen 3) perinnän suorittaminen 4) taloushallinnon järjestelmien kehittäminen ja toimintavarmuuden ylläpitäminen 5) tarvittava koulutus esimiehille ja henkilöstölle.

Palkka- ja henkilöstöhallinnon keskeisinä tehtäviä ovat mm. 1) henkilöstön ja luottamushenkilöiden palkanmaksu 2) henkilöstöhallinnon järjestelmien kehittäminen ja toimintavarmuuden ylläpito 3) linjata työ- ja virkaehtosopimusten ja lainsäädännön tulkintaa työnantajan näkökulmasta henkilöstöä koskevista kysymyksistä 4) tukea organisaatiota henkilöstöhallinnon kysymyksissä 5) työsuojelutoiminta.

Talous- ja palkkahallinnon sekä tietohallinto- ja tietoliikennepalvelujen saatavuus ja virheettömyys ovat keskeinen edellytys kunnan palvelutuotannossa.

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio €	Talous- arvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
Hallintopalvelut						
Toimintatulot:						
Myyntitulot	12 800		12 800	8 743,80	4 056,20	68,3 %
Maksutulot	3 000		3 000	2 750,00	250,00	91,7 %
Tuet ja avustukset	50 000	30 000	80 000	88 990,39	-8 990,39	111,2 %
Vuokratulot						
Muut tulot						
tulot yhteensä	65 800	30 000	95 800	100 484,19	-4 684,19	104,9 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	496 340	75 000	571 340	562 436,29	8 903,71	98,4 %
Palvelujen ostot	424 410		424 410	431 714,73	-7 304,73	101,7 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	37 550		37 550	42 546,24	-4 996,24	113,3 %
Avustukset	110 000		110 000	69 932,95	40 067,05	63,6 %
Vuokramenot	5 000		5 000	3 548,83	1 451,17	71,0 %
Muut menot	13 010		13 010	9 841,37	3 168,63	75,6 %
menot yhteensä	1 086 310	75 000	1 161 310	1 120 020,41	41 289,59	96,4 %
TOIMINTAKATE (netto)	-1 020 510	-45 000	-1 065 510	-1 019 536,22	-45 973,78	95,7 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset						
Tulot	406 160		406 160	458 350,96	-52 190,96	112,8 %
Menot	109 180		109 180	144 437,37	-35 257,37	132,3 %
KOKONAISTULOT	471 960	30 000	501 960	558 835,15	-56 875,15	111,3 %
KOKONAISMENOT	1 195 490	75 000	1 270 490	1 264 457,78	6 032,22	99,5 %
NETTO KUSTANNUS	-723 530	-45 000	-768 530	-705 622,63	-62 907,37	91,8 %
Vakituisen henkilöstö	5,10		5,10	4,71	-0,39	
Tilapäinen henkilöstö	1,25		1,25	1,73	0,48	

Elinkeinoelämän edistäminen

Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Elinkeinoelämän edistämisen tulosalueeseen kuuluvat elinkeinotoimi, maaseututoimi, maa- ja metsätilat ja joukkoliikenne. Elinkeinoitoimen kehittäminen pohjautuu Kuhmoisten kunnan strategiaan.

Kuhmoisten kunnan elinkeinojen kehittämisestä on linjattu kunnan strategiassa ja Kuhmoisten kunnan elinvoimaohjelmassa 2018–2021. Lisäksi kunnan elinvoiman ja elinkeinotoiminnan kehittämistä linjaa elinvoimajaosto. Tehtyjen linjausten toteuttamisesta vastaa kehittämisasiamies. Hän ratkaisee omalta osaltaan asiat jotka koskevat: kunnan elinkeinoelämän kehittämistä ja kunnan markkinointia, päätöksenteon valmistelua elinkeinopoliittiseen kehittämiseen liittyvissä asioissa, toimitilojen ja teollisuustilojen määräaikaista, kunnanhallituksen ohjeiden mukaisesti laadittuja vuokrasopimuksia, yritysten perusneuvontaa ja alkavien yrittäjien palveluja, sidosryhmäyhteistyötä, kunnan elinkeinotoimintaan liittyviä hankkeita, kunnan omistamien tonttien myyntiä neuvottelujen ja sopimusten valmistelun osalta ja niiden markkinointia, sekä kunnan metsäomaisuuden hoitoa ja puukaupan valmistelua. Kehittämisasiamies toimii myös kunnan työsuojelupäällikkönä ja sihteerinä maankäyttöjaostossa.

Kuhmoisten kunnassa on voimassa oleva vuonna 2017 valmistunut metsäsuunnitelma, jonka perusteella toteutetaan metsänhoidollisia toimenpiteitä sekä myydään vuosittain puuta suunnitelman suunnitteen mukaan n. 7 000 m². Vuosittaiset puunmyyntitulot ovat puun hinnasta riippuen noin 200.000- 270.000 euroa. Vuonna 2019 puunmyyntituloja saatiin yhteensä 428.924,05 euroa.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Edellä lueteltujen palvelujen tuottaminen laadukkaasti ja aktiivisesti.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Kuhmoisten satama-alueen kehittäminen Suomen vetovoimaisimmaksi sisävesien satama alueeksi, jossa toimintaa on ympäri vuoden.	Satama-alueen palveluvalikoiman laajeneminen (karavaanarit, yritystoiminta, välineiden vuokraus- toimintaan) Alueen ympärivuotisen käytön edistäminen.	Satama-alueen kaavan valmistuminen. Satama-alueen yrittäjien / palveluiden määrän lisääntyminen. Satama-alueen kävijämäärän positiivinen kehitys.	Ei toteutunut, satama-alueen kaava kesken. Toteutunut, satama-alueelle yksi uusi yrittäjä Satama-alueen kävijämäärä ei vielä selvitetävissä.
Houkuttelemme uutta yritystoimintaa kuntaan markkinoimalla tonttejamme, palveluitamme ja toimivia yhteyksiä.	Kunnan yritystonttien ja teollisuus- tilojen tehokas markkinointi.	Työpaikkojen määrä, uusien yritysten määrä.	Toteutunut osittain 24-hallin vuokrasopimus Hovako Oy:n kanssa tuo noin 15 uutta työpaikkaa kuntaan.
Koskenpartaan ja Aurinkorinteen kaava-alueiden markkinointi ja tonttien myynti.	Kaikki rantatontit myytyinä, lisäksi vähintään yksi kuivanmaan tontti myytynä kunnan uusilta kaava-alueilta.	Myytyjen tonttien määrä, nettomuutto kuntaan.	Ei toteutunut, yksi rantatontti myyty.

Perustelut: Kunnan menestys perustuu kasvuun. Ellei ole kasvia, elinvoiman edellytykset heikkenevät ajan kuluessa. Kuhmoisten kunnan elinvoiman perusta on aktiiviset asukkaat, osaavat yrittäjät, vireät vapaa-ajanasukkaat, sekä toimivat kuntapalvelut ja infrastruktuuri. Elinvoimaan vaikuttaa vahvasti myös työllisyysaste, asukasluvun muutos, yritysten perustamistahti ja niiden työpaikkakehitys

Kuhmoisten kirkonkylän satama-alue on kunnan yksi merkittävimmistä käyntikorteista ja alueen positiivisella imagolla on suuri merkitys koko kuntakeskuksen elinvoimaan. Kesä-aikana Päijänteeltä tulevat lukuista veneilijät käyttävät aktiivisesti kuntakeskuksen palveluita. Lisäksi maanteitse tulevat vierailijat suuntaavat usein taukonsa satama-alueelle. Keväällä 2020 satamaan valmistuva matkaparkki tuo entistä enemmän asiakkaita kunnan elinkeinoelämälle. Kuhmoisten satama-alueella on meneillään Satamarinteen kaavahanke, joka valmistunee vuoden 2020 aikana. Kaavahankkeen tavoitteena on yhdistää entistä paremmin keskustan ja sataman alueet yhdeksi kokonaisuudeksi.

Uudet kuntaan sijoittuvat ja lisätyövoimaa palkkaavat yritykset tuovat kuntaan lisää uusia asukkaita ja palvelujen käyttäjiä. Olemassa olevien yrittäjien toimintaedellytyksien/ puitteiden turvaaminen ja kehittäminen antaa mahdollisuuden yrityksen kasvuun. Toimivat ja helposti lähestyttävät yrityspalvelut ovat tärkeä tekijä alueen yrittäjien toimintaedellytysten turvaamisessa ja uusien yritysten sijoittumisessa Kuhmoisiin. Vuoden 2019 syksyllä kuntaan sijoittui hoivakotimoduuleja valmistava Hovako Oy. Yritys on vuokralla kunnan omistamassa 24-hallissa ja työllistää noin 15 työntekijää.

Kunnan omistamien teollisuustilojen korkea käyttöaste ja riittävä vuokrataso lisäävät kunnan mahdollisuutta ylläpitää omistamia tiloja ja tarjota eri yritysten tarpeisiin soveltuvaa vuokratilaa.

Kuntaan muuttavat uudet asukkaat, kunnan alueella käynnistyvät uudet yritykset ja uudisrakentamisen lisääntyminen ovat merkki kunnan kasvavasta elinvoimaisesta. Vuoden 2019 alussa valmistunut päiväkotito tuottaa kuntaan lisää houkuttelevuutta ja vetovoimaisuutta. Kunnan positiivinen nettomuutto on merkki kunnan elinvoiman vahvistumisesta ja ostovoiman säilymisestä. Kuhmoisten kunnan elinkeinotoimintaa linjaa elinvoimajaosto.

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
	€	€	€	31.12.2019		%
Elinkeinoelämän edistämisen						
Toimintatulot:						
Myyntitulot	377 790		377 790	463 915,99	-86 125,99	122,8 %
Maksutulot				74,60		
Tuet ja avustukset						
Vuokratulot	3 180		3 180	3 381,98	-201,98	106,4 %
Muut tulot	102 000	-90 000	12 000	15 591,98	-3 591,98	129,9 %
tulot yhteensä	482 970	-90 000	392 970	482 964,55	-89 994,55	122,9 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	129 830		129 830	142 644,76	-12 814,76	109,9 %
Palvelujen ostot	146 150		146 150	145 589,50	560,50	99,6 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	2 450		2 450	10 184,73	-7 734,73	415,7 %
Avustukset	2 000		2 000	4 000,00	-2 000,00	200,0 %
Vuokramenot				224,19		
Muut menot	500		500	390,45	109,55	78,1 %
menot yhteensä	280 930	0	280 930	303 033,63	-22 103,63	107,9 %
TOIMINTAKATE (netto)	202 040	-90 000	112 040	179 930,92	-67 890,92	160,6 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset						
Tulot						
Menot	28 990		28 990	17 277,91	11 712,09	59,6 %
KOKONAISTULOT	482 970	-90 000	392 970	482 964,55	-89 994,55	122,9 %
KOKONAISMENOT	309 920	0	309 920	320 311,54	-10 391,54	103,4 %
NETTO KUSTANNUS	173 050	-90 000	83 050	162 653,01	-79 603,01	195,8 %
Vakituinen henkilöstö	1,75	0,00	1,75	1,75	0,00	
Tilapäinen henkilöstö	0,40		0,40	0,40	0,00	

Terveydenhuolto ja sosiaalitoimi, oma toiminta (ei Jämsän ostopalveluja)

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Oman toiminnan tulosalueeseen kuuluu tulona toimeentulotuen valtionosuus. Menoina sosiaali- ja terveystoimen siirtynyttä henkilöstöä koskevat eläkemenoperusteiset- ja varhemaksut. Työmarkkinatuen kuntaosuus maksetaan myös tulosalueen menoista.

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio €	Talous- arvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
Sosiaali- ja terveys/ omatoiminta						
Toimintatulot:						
Myyntitulot						
Maksutulot						
Tuet ja avustukset			0		0,00	
Vuokratulot						
Muut tulot						
tulot yhteensä	0	0	0	0,00	0,00	
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	253 000	30 000	283 000	275 328,09	7 671,91	97,3 %
Palvelujen ostot	130 000	20 000	150 000	152 000,09	-2 000,09	101,3 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat			0	239,52	-239,52	
Avustukset				1 740,66		
Vuokramenot						
Muut menot						
menot yhteensä	383 000	50 000	433 000	429 308,36	3 691,64	99,1 %
TOIMINTAKATE (netto)	-383 000	-50 000	-433 000	-429 308,36	-3 691,64	99,1 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset						
Tulot						
Menot				49 598,34		
KOKONAISTULOT	0	0	0	0,00	0,00	
KOKONAISMENOT	383 000	50 000	433 000	478 906,70	-45 906,70	110,6 %
NETTO KUSTANNUS	-383 000	-50 000	-433 000	-478 906,70	45 906,70	110,6 %

Terveydenhuolto ja sosiaalitoimi, ostopalvelut Jämsä ja Keuruu

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Sosiaali- ja terveystoimen tehtävänä on tuottaa ja järjestää kuntalaisille tarpeelliset, oikein mitoitettut ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut. Palveluilla tuetaan kuntalaisten elämäntaitojen hallintaa ja mahdollisuutta turvalliseen ja mielekkääseen elämään kaikissa elämäntilanteissa.

Kuhmoisten kunta muodostaa yhdessä Jämsän kaupungin kanssa yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyspalveluissa. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu on Jämsän kaupungilla ja järjestämisvastuuta toteutetaan tilaaja-tuottaja -mallin mukaisella toiminnalla. Yhteistoimintatehtäviin kuuluvat kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaan kunnille kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon lakisäätteisten ja muiden sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu ja tuottaminen.

Tehtäviä ovat:

1. Kunnille kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaistehtävät
2. Väestölle järjestettävät sosiaali- ja terveysterveystoimet, jotka ovat:
sosiaali- ja terveystoimen hallinto, vastaanottopalvelut, aikuisten psykososiaaliset palvelut, perhepalvelut, suun terveydenhuollon palvelut, hoito- ja hoivapalvelut, vammaispalvelut, toimeentulotuki ja sosiaalitoimen lainsäädäntöön liittyvä työllisyys, kuntoutuspalvelut ja perusterveydenhuolto ja siihen liittyvä erikoissairaanhoito.

Yhteistoimintasopimuksen mukaan erikoissairaanhoidon vastuullinen järjestäjä on Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä. Yhteistoiminta-alueen tilaajalautakunta hoitaa Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan puolesta sopimusohjausneuvottelut ja muun tarvittavan sopimisen Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kanssa kuntien valtuustojen antamien ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti. Muilta erikoissairaanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuollon palvelujen tuottajilta yhteistoiminta-alueen tilaajalautakunta tilaa palvelut sopimuskuntien valtuustojen antamien ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Kuhmoisten kunta on mukana ympäristöterveydenhuollon palveluiden (terveysvalvonta ja eläinlääkintä) osalta yhteistoiminta-alueella, jossa tehtävien hoitamisesta vastaa Keuruun kaupunki.

Tulosalueen menoista maksetaan myös vuonna 1927 tai sitä aiemmin syntyneiden kuntalaisten terveyskeskusmaksuja.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Tavoitteena on turvata Kuhmoisten kunnan ja Jämsän kaupungin muodostamalla yhteistoiminta-alueella kustannustehokkaat, tarkoituksenmukaiset ja kaikkien seutukunnan alueen asukkaiden saatavilla olevat laadukkaat sosiaali- ja terveysterveystoimet. Yhteistoiminta-alueen toiminnalliset tavoitteet ovat talousarvionkirjan liitteenä 1.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Laadukkaat ja riittävät sosiaali- ja terveystoimen palvelut			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Sote- ja maakuntauudistuksen toteutuminen parhaalla mahdollisella tavalla	Kuhmoisten kunta on mukana valmistelutyössä aktiivisesti	Säännöllinen osallistuminen valmistelutyöryhmiin ja muuhun valmistelevaan työhön	Toteutunut
Palvelut tuotetaan Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan välisessä yhteistoimintasopimuksessa sovitulla tavalla 2018-2019	Palvelusopimus vuodelle 2019 toteutuu suunnitellulla tavalla	Palvelusopimuksen toteutuminen	Toteutunut

Sosiaali- ja terveystoimi / Toteutuneet ostopalvelut

	Tilinpäätös v. 2018	Talousarvio v. 2019	Toteutunut v. 2019	Poikkeama v. 2019
Hallinto	197 248,28	189 530	185 974,61	3 555,39
Psykososiaaliset ja perheiden palvelut	778 274,74	754 370	651 921,68	102 448,32
Vammais- ja kuntoutuspalvelut	1 147 036,66	1 214 720	1 099 632,13	115 087,87
Vanhusten palvelut	3 505 577,68	3 619 230	3 591 118,19	28 111,81
Terveydenhuollon vastaanottopalvelut	1 177 391,15	1 117 990	1 235 732,23	-117 742,23
Erikoissairaanhoido	3 165 470,69	2 955 000	3 223 850,00	-268 850,00
Ympäristöterveydenhuolto (Keuruu)	57 517,64	58 000	57 804,15	195,85
yhteensä	10 028 516,84	9 908 840	10 046 032,99	-137 192,99
muutos-%			0,17 %	

TOIMIALA: Sosiaali- ja terveys/ ostopalvelut Jämsä ja Keuruu	Alkuperäinen talousarvio €	Talous- arvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
Toimintatulot:						
Myyntitulot						
Maksutulot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratulot						
Muut tulot						
tulot yhteensä	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot						
Palvelujen ostot	9 908 840		9 908 840	10 046 032,99	-137 192,99	101,4 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat					0,00	
Avustukset	3 000		3 000	1 054,90	1 945,10	35,2 %
Vuokramenot						
Muut menot						
menot yhteensä	9 911 840	0	9 911 840	10 047 087,89	-135 247,89	101,4 %
TOIMINTAKATE (netto)	-9 911 840	0	-9 911 840	-10 047 087,89	135 247,89	101,4 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset						
Tulot						
Menot						
KOKONAISTULOT	0	0	0	0,00	0,00	
KOKONAISMENOT	9 911 840	0	9 911 840	10 047 087,89	-135 247,89	101,4 %
NETTO KUSTANNUS	-9 911 840	0	-9 911 840	-10 047 087,89	135 247,89	101,4 %
Vakituinen henkilöstö	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
YLEISHALLINTO	talousarvio	muutokset	muutosten	31.12.2019		
YHTEENSÄ	€	€	jälkeen			%
			€			
Toimintatulot:						
Myyntitulot	390 590	0	390 590	472 659,79	-82 069,79	121,0 %
Maksutulot	3 000	0	3 000	2 824,60	175,40	94,2 %
Tuet ja avustukset	50 000	30 000	80 000	88 990,39	-8 990,39	111,2 %
Vuokratulot	3 180	0	3 180	3 381,98	-201,98	106,4 %
Muut tulot	102 000	-90 000	12 000	15 591,98	-3 591,98	129,9 %
tulot yhteensä	548 770	-60 000	488 770	583 448,74	-94 678,74	119,4 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	879 170	105 000	984 170	980 409,14	3 760,86	99,6 %
Palvelujen ostot	10 609 400	20 000	10 629 400	10 775 337,31	-145 937,31	101,4 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	40 000	0	40 000	52 970,49	-12 970,49	132,4 %
Avustukset	115 000	0	115 000	76 728,51	38 271,49	66,7 %
Vuokramenot	5 000	0	5 000	3 773,02	1 226,98	75,5 %
Muut menot	13 510	0	13 510	10 231,82	3 278,18	75,7 %
menot yhteensä	11 662 080	125 000	11 787 080	11 899 450,29	-112 370,29	101,0 %
TOIMINTAKATE (netto)	-11 113 310	-185 000	-11 298 310	-11 316 001,55	17 691,55	100,2 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset				0,00		
Tulot	406 160	0	406 160	458 350,96	-52 190,96	
Menot	138 170	0	138 170	211 313,62	-73 143,62	
KOKONAISTULOT	954 930	-60 000	894 930	1 041 799,70	-146 869,70	116,4 %
KOKONAISMENOT	11 800 250	125 000	11 925 250	12 110 763,91	-185 513,91	101,6 %
NETTO KUSTANNUS	-10 845 320	-185 000	-11 030 320	-11 068 964,21	38 644,21	100,4 %
Vakituinen henkilöstö	6,85	0,00	6,85	6,46	-0,39	
Tilapäinen henkilöstö	1,65	0	1,65	2,13	0,48	

SIVISTYSTOIMEN TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET 2019

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja

Sivistystoimen toiminta-ajatus:

Sivistystoimi vastaa varhaiskasvatus-, opetus-, ruokapalvelu- ja elämänlaatupalvelujen järjestämisestä. Sivistystoimen toiminnan suuntaamiseen vaikuttavat palvelujen kysyntä, toimintaympäristö, toimintaa ohjaava lainsäädäntö sekä valtakunnalliset linjaukset. Sivistystoimen palvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia, sosiaalisten verkostojen kehittymistä sekä tukevat elämänhallintaa elämän eri vaiheissa. Sivistyspalvelut vaikuttavat vetovoimatekijänä kunnan elinvoimaan.

Sivistystoimen tehtävänä on kasvua, oppimista ja osallisuutta edistämällä vahvistaa hyvinvointia sekä osaamista turvallisessa ja kehittyvässä toimintaympäristössä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena on sivistynyt, aktiivinen ja osallistuva kansalainen, joka ottaa vastuun omasta ja muiden hyvinvoinnista sekä elinympäristöstä.

Varhaiskasvatus

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuksen esimies

Tehtävän toiminta-ajatus:

Varhaiskasvatus on lapsen hoidon, kasvatuksen ja opetuksen muodostama kokonaisuus, jota toteutetaan yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. Lapsen huoltajilla on aina lapsensa ensisijainen kasvatusoikeus ja vastuu. Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä puolestaan on ammatillinen tieto, taito ja osaaminen lapsen kasvusta ja kehityksestä. Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää, jonka tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Varhaiskasvatusta järjestetään kunnallisessa päiväkodissa, ryhmäperhepäiväkodissa ja perhepäivähoidossa sekä aamu- ja iltapäivätoimintana. Talousarviovuonna kunnallinen varhaiskasvatus keskitetään alkuvuonna valmistuvaan päiväkotiin.

Uusi varhaiskasvatuslaki (voimaan 1.9.2018) vahvistaa pedagogiikkaa ja varhaiskasvatuksen laatua nostamalla päiväkotien henkilöstön koulutustasoa ja selkiyttämällä tehtävänimikkeitä. Laki edellyttää riittävän henkilöstöresurssin varaamista suhteessa lasten lukumäärään – myös ennakoitavissa olevien poikkeamien varalle.

Talousarviovuonna ammattitaitoisen kasvatus- ja hoitohenkilöstön saatavuus pyritään varmistamaan rekrytoimalla ryhmäperhepäiväkotien työntekijät päiväkotiin, jonka kaksi lapsiryhmää tarvitsee lisäksi kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa. Henkilöstöresurssin lisäämistä varten on perustettava kaksi varhaiskasvatuksen opettajan toimea. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan työpanos (ostopalvelu) pysyy vuoden 2018 tasolla.

Opetushallituksen laatimien varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukainen paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2017. Suunnitelma tukee esimiesten ja henkilöstön ammatillista ja pedagogisesti tietoista toimintaa. Osaamisen kehittämiseksi henkilöstölle järjestetään koulutusta.

Huoltajalle järjestetään mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Lisäksi huoltajille järjestetään säännöllisesti mahdollisuus osallistua paikallisen ja yksikkökohtaisen varhaiskasvatuksen arviointiin.

Kunnassa toimii myös yksityinen perhepäivähoitaja. Perheille maksetaan kotihoidontukea ja kotihoidontuen kuntalisää sekä yksityisen hoidon tukea. Kotihoidon tuen kuntalisää maksetaan perheelle, jossa hoidetaan kotona yhtä tai useampaa alle 3-vuotiasta lasta.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kuhmoinen on virikkeellinen asuinpaikka, joka houkuttelee kuntaan uusia asukkaita hyvinvointia tukevien ja laadukkaiden palvelujen avulla			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pidämme huolta lapsiperheiden hyvinvointia edistävästä palveluista ja toimintaympäristöstä	Päiväkoti-toiminta käynnistyy	Ammattitaitoisen hoito- ja kasvatushenkilöstön riittävä määrä	Toteutunut: Päiväkodin henkilöstömäärä on mitoitettu oikein palvelutarpeeseen nähden. Kunta onnistui rekrytoimaan kaksi määräaikaista perhepäivähoitajaa, jotka täydentävät palvelutarjontaa vakituisen pp-hoitajan rinnalla.
Vahvistamme työnantajakuvaamme ja palveluiden laatua panostamalla työntekijöidemme hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen.	Lapsille turvallinen toimintaympäristö	Henkilömitoituksesta poikkeamisten määrä Asiakaspalaute	Toteutunut: Päiväkoti on osoittautunut toimivaksi ja turvalliseksi. Henkilömitoituksessa ei ole tarvinnut tehdä poikkeamia. Huoltajilta saatu palaute pk-toiminnasta on ollut pääsääntöisesti positiivista. Uuden toimintakulttuurin luomisessa on käytetty tukena työhön ohjausta. Piha on saatu kokonaisuudessaan käyttöön.
	Henkilöstön pedagogisen osaamisen kehittäminen	Koulutukset	Toteutunut: Riittävin määrärahoihin on kyetty tarjoamaan henkilökunnalle ammattitaitoa kehittävää ja tukevaa koulutusta.

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
Varhaiskasvatus						
Toimintatulot:						
Myyntitulot				1 280,00	-1 280,00	
Maksutulot	59 700	-12 200	47 500	52 705,62	-5 205,62	111,0 %
Tuet ja avustukset						
Vuokratulot						
Muut tulot						
tulot yhteensä	59 700	-12 200	47 500	53 985,62	-6 485,62	113,7 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	468 370		468 370	576 246,47	-107 876,47	123,0 %
Palvelujen ostot	27 450		27 450	43 807,15	-16 357,15	159,6 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	6 830	16 500	23 330	36 654,34	-13 324,34	157,1 %
Avustukset	80 000		80 000	55 075,94	24 924,06	68,8 %
Vuokramenot	200		200	40,32	159,68	20,2 %
Muut menot	420		420	-977,00	1 397,00	-232,6 %
menot yhteensä	583 270	16 500	599 770	710 847,22	-111 077,22	118,5 %
TOIMINTAKATE (netto)	-523 570	-28 700	-552 270	-656 861,60	104 591,60	118,9 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset				6 659,59		
Tulot						
Menot	56 690		56 690	219 007,20	-162 317,20	386,3 %
KOKONAISTULOT	59 700	-12 200	47 500	53 985,62	-6 485,62	113,7 %
KOKONAISMENOT	639 960	16 500	656 460	936 514,01	-280 054,01	142,7 %
NETTO KUSTANNUS	-580 260	-28 700	-608 960	-882 528,39	273 568,39	144,9 %
Vakituinen henkilöstö	8,68		8,68	8,82	0,14	
Tilapäinen henkilöstö	1,14		1,14	4,42	3,28	

Yhtenäiskoulu

Vastuuhenkilö: Rehtori

Tehtävän toiminta-ajatus:

Esi- ja perusopetus on osa koulutuksen perusturvaa. Sillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Sen tehtävänä on toisaalta tarjota yksilölle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus ja toisaalta antaa yhteiskunnalle väline kehittää sivistyksellistä pääomaa sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa.

Esi- ja perusopetus mahdollistaa monipuolisen kasvun, oppimisen ja terveen itsetunnon kehittymisen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiaan tietoja ja taitoja. Perusopetus antaa valmiudet jatko-opintoihin ja valmiudet toimia osallistuvana kansalaisena demokraattisessa yhteiskunnassa. Opetus tukee jokaisen oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä äidinkielen kehitystä. Tavoitteena on myös herättää halu elinikäiseen oppimiseen.

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys, valmistaa opiskelijat ylioppilastutkintoon sekä antaa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukio antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoja tarkastella asioita eri näkökulmista

Yhtenäiskoulun (esi- ja perusopetus sekä lukio) tehtävänä on tarjota monipuolinen, laadukas, virikkeinen sekä turvallinen oppimisympäristö pätevän henkilökunnan turvin, voimassa olevien opetussuunnitelmien mukaan kohtuullisten kokoisissa opetusryhmissä.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Yhtenäiskoulussa opiskellaan uusien opetussuunnitelmien mukaan 9. vuosiluokkaa lukuun ottamatta. Opetussuunnitelmien lisäksi toimintaa ohjaa yhtenäiskoulun lukuvuosisuunnitelma, jossa opettajakunta asettaa painopistealueet lukuvuodelle. Oppisisältöjen ohella koulussa painotetaan taitojen oppimista ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetussuunnitelman jalkauttamisessa toteutetaan Opetusministeriön Uusi peruskoulu –ohjelmaa, jota valtio tukee erityisavustuksin. Ohjelmalla uudistetaan perusopetuksen toimintakulttuuria, oppimisympäristöjä ja opettajien osaamista. Lisäksi edistetään opetuksen digitalisaatiota, laajennetaan Liikkuva koulu -ohjelmaa sekä lisätään ja monipuolistetaan kieltenopiskelua.

Tutoropettaja- ja resurssiopettajatoiminnalla tuetaan ministeriön ohjelman mukaisesti uutta pedagogiikkaa sekä edistetään yhtenäiskoulun digitalisaation ja opettajien osaamisen kehittymistä. Liikkuva koulu- hankkeen toimenpiteiden tavoitteena on edistää lasten ja nuorten liikkumisen mahdollisuuksia, matalan kynnyksen liikkumista sekä tukea lapsen ja nuoren liikunnallista ja aktiivista koulupäivää. Oppilaat ovat mukana hankkeessa kehittäjinä ja toimijoina.

Oppijälhtöisyyttä ja toiminnallisia opetusmenetelmiä jalkautetaan myös lisäämällä taiteen ja kulttuurin ammattilaisten ohjaamia harrastetunteja koulupäivään valtionavustuksen tuella. Koululaiskyselyllä 2017 on selvitetty oppilaita kiinnostavat taiteen ja kulttuurin alat.

Lukuvuonna kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstön voimavaroihin, jaksamista edistäviin tekijöihin sekä yhdessä tekemisen kulttuuriin. Tavoitteeseen pyritään yhtenäiskoulun ohjausryhmän toiminnalla ja kestäväen kehityksen –teemalla sekä myös em. avustusten toimenpiteillä. Yhtenäiskoulun tilojen suunnittelu ja peruskorjaus uutta opetussuunnitelmaa vastaavaksi oppimisympäristöksi on erityisen merkittävä työhyvinvointiin vaikuttava tekijä. Tavoitteena on terveellinen ja turvallinen työskentely-ympäristö.

Oman lukion säilyttäminen osana yhtenäiskoulua on kunnalle vetovoimatekijä. Lukion markkinointia jatketaan aktiivisesti mm. sosiaalisessa mediassa ja lehdistössä.

Opiskeluhoolto järjestetään monialaisena yhteistyönä Jämsän sosiaali- ja terveystoimen sekä Jämsän sivistystoimen kanssa.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kuhmoinen on virikkeellinen asuinpaikka, joka houkuttelee kuntaan uusia asukkaita hyvinvointia tukevien ja laadukkaiden palvelujen avulla			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Vahvistamme työnantajakuvaamme ja palveluiden laatua panostamalla työntekijöidemme hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen.	Henkilöstön pedagogisen osaamisen kehittäminen	Tutoropettaja + resurssiopetuksen resurssi yhteensä 1 htv Koulutukseen osallistuminen	Toteutunut: Hankerahoituksen palkattu tutoropettaja sekä tarjottu henkilöstölle täydennyskoulutusta. Kaikki tarvittavat täydennyskoulutukset on kyetty toteuttamaan. Osallistuminen KEOS-tapahtumaan peruuntui säästösyistä.

	Henkilöstön hyvinvointi	Hyvinvointikysely Yhtenäiskoulun ohjausryhmän kokoukset	Toteutunut: Toimintakulttuuri vakiintunut uuden rehtorin myötä. Sisäilmahaasteet aiheuttaneet sairaspoissaoloja ja heikentäneet työssä viihtymistä. Tekninen toimi on suorittanut olosuhteita parantavia toimenpiteitä. Tarvittavia tilajärjestelyjä on tehty onnistuneen opetuksen mahdollistamiseksi. Sisäilmatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti. Toteutuu alkuvuodesta 2020: Hyvinvointikysely.
	Monikäyttöinen, viihtyisä oppimisympäristö	Kestävä kehitys koulun arjessa Hankkeiden toimenpiteet Terveelliset ja turvalliset koulutilat	Toteutunut: Kestävän kehityksen teemaa viety eteenpäin mm. teemapäivin ja osana koulun käytäntöjä. Hankerahoituksella kehitetty digipedagogiikka ja mm. liikkuva koulu -toimintaa. Terveellisten koulutilojen osalta on teknisen toimen puolesta tehty toimenpiteitä. Uuden koulun suunnittelu käynnistynyt ja edennyt vuoden 2019 aikana.

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Yhtenäiskoulu	€	€	€	31.12.2019		%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	21 120		21 120	21 651,48	-531,48	102,5 %
Maksutulot	500		500	5 311,35	-4 811,35	1062,3 %
Tuet ja avustukset		24 000	24 000	26 230,22	-2 230,22	109,3 %
Vuokratulot						
Muut tulot			0		0,00	
tulot yhteensä	21 620	24 000	45 620	53 193,05	-7 573,05	116,6 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	1 659 330		1 659 330	1 640 676,53	18 653,47	98,9 %
Palvelujen ostot	470 250	-26 000	444 250	486 664,78	-42 414,78	109,5 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	85 300	-4 000	81 300	77 845,13	3 454,87	95,8 %
Avustukset				1 000,00		
Vuokramenot	3 500	30 000	33 500	20 600,33	12 899,67	61,5 %
Muut menot	2 750		2 750	2 497,48	252,52	90,8 %
menot yhteensä	2 221 130	0	2 221 130	2 229 284,25	-8 154,25	100,4 %
TOIMINTAKATE (netto)	-2 199 510	24 000	-2 175 510	-2 176 091,20	581,20	100,0 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset					0,00	
Tulot						
Menot	637 650		637 650	629 712,31	7 937,69	98,8 %
KOKONAISTULOT	21 620	24 000	45 620	53 193,05	-7 573,05	116,6 %
KOKONAISMENOT	2 858 780	0	2 858 780	2 858 996,56	-216,56	100,0 %
NETTO KUSTANNUS	-2 837 160	24 000	-2 813 160	-2 805 803,51	-7 356,49	99,7 %
Vakituinen henkilöstö	21,67	0,00	21,67	24,00	2,33	
Tilapäinen henkilöstö	9,52		9,52	11,25	1,73	

Elämänlaatu palvelut

Tulosalueen esimies: Sivistystoimenjohtaja, vastaava kirjastonhoitaja (kirjasto ja Riihigalleria)

Tehtävän toiminta-ajatus:

Elämänlaatu palvelujen tehtävänä on tarjota mahdollisuudet elämysten, virkistyksen ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen jokaiselle kuntalaiselle.

Kirjaston ydintehtävänä on kaikkien lukutaitojen edistäminen tarjoamalla ajantasaista, uudistuvaa ja nykyaikaista tiedontarpeita vastaavaa kirjasto- ja tietopalvelua kuntalaisille ja kunnassa asioiville asiakkaille, avoimesti ja ammattitaitoisesti – hyödyksi, huviksi ja lohduksi.

Kulttuuritoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia virkistykseen ja elämyksiin järjestämällä erilaisia tapahtumia, elokuvia ja matkoja, ylläpitäen näyttely- ja museotoimintaa sekä taiteen perusopetusta. Lisäksi toimiala tuottaa musiikki- ja työväenopistopalveluja ostopalveluna.

Liikuntatoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille monipuolisia mahdollisuuksia ylläpitää hyvinvointia ja lisätä fyysistä vireyttä monipuolisten palvelujen avulla. Nuorisotoimen tehtävänä on tukea nuorten kasvua sekä tarjota nuorille monipuolisia vapaa-ajan palveluja.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Liikunnallista elämäntapaa edistetään useilla toimenpiteillä. Liikkuva koulu – toimintaan on saatu valtionavustusta 13.000 euroa ja liikuntapaikkarakentamisen hankkeeseen 17.000 euroa. Avustusten turvin kehitetään koulun piha- ja liikunta-alueita edistämään lasten ja nuorten liikkumista sekä parannetaan kaikkien kuntalaisten mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa.

Kuhmoinen kuntoon vauvoista vanhuksiin –hankkeella kohdennetaan liikuntatoimintaa kotona asuville ja muille ikäihmisille sekä alle kouluikäisille lapsille. Valtionavustusta toimintaan on saatu 5.000 euroa.

Nuoriso-ohjaaja toimii tehtäviensä ohella nuorisovaltuuston ohjaustehtävissä. Etsivää nuorisotyötä järjestetään yhteistyössä Työvalmennussäätiö Avituksen kanssa.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kuhmoinen on virikkeellinen asuinpaikka, joka houkuttelee kuntaan uusia asukkaita hyvinvointia tukevien ja laadukkaiden palvelujen avulla			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pidämme yllä monipuolisia harrastamispaikkoja ja autamme harrastusmahdollisuuksi en koordinoinnissa ja markkinoinnissa. Keskitymme erityisesti liikuntaharrastusten kehittämiseen	Liikunnallisen elämäntavan edistäminen	Toimenpiteiden raportointi Asiakaskysely	Toteutunut. Asiakaskyselyin kartoitettu palvelutarpeita. Ikääntyneille lisätty palvelutarjontaa Voimaa vanhuuteen-hankkeella. Varhaiskasvatuksen liikunta vakiinnutettu viikoittaiseksi. Maksuttomat vuorot sekä seura-avustukset mahdollistavat aktiivisen liikuntaharrastamisen. Liikuntapaikkojen kunnossapito kyetty toteuttamaan hyvin.
Kannustamme kuntalaisia osallistumaan ja vahvistamaan yhteisöllisyyttä	Nuorten kuuleminen Ikääntyneiden digi-taitojen tukeminen	Osallistuminen toimielinten kokouksiin /aloitteet Kirjaston digituen toteutuminen	Toteutunut. Nuorisovaltuusto kuukausittain. Osallistuminen aktiivista lautakuntiin ja elinvoimajaokseen. Kevään 2019 aikana NuVa on tehnyt lukuisia aloitteita toimialoille ja ympäristön kehittämiseksi. Mm. koulukannanotto ja ympäristötaideoite ELYlle. Kirjaston digitukea jatkettu koko kevään ajan.

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
Elämänlaatu palvelut						
Toimintatulot:						
Myyntitulot	12 100		12 100	9 778,16	2 321,84	80,8 %
Maksutulot	14 350		14 350	22 738,11	-8 388,11	158,5 %
Tuet ja avustukset	6 000		6 000	7 320,00	-1 320,00	122,0 %
Vuokratulot						
Muut tulot	6 450		6 450	2 030,36	4 419,64	31,5 %
tulot yhteensä	38 900	0	38 900	41 866,63	-2 966,63	107,6 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	332 300		332 300	350 460,09	-18 160,09	105,5 %
Palvelujen ostot	98 510		98 510	95 510,25	2 999,75	97,0 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	54 170		54 170	55 481,11	-1 311,11	102,4 %
Avustukset	9 100		9 100	3 904,00	5 196,00	42,9 %
Vuokramenot	5 300		5 300	4 461,79	838,21	84,2 %
Muut menot	1 200		1 200	798,20	401,80	66,5 %
menot yhteensä	500 580	0	500 580	510 615,44	-10 035,44	102,0 %
TOIMINTAKATE (netto)	-461 680	0	-461 680	-468 748,81	7 068,81	101,5 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	32 470		32 470	32 469,51	0,49	100,0 %
Tulot						
Menot	75 480		75 480	77 600,87	-2 120,87	102,8 %
KOKONAISTULOT	38 900	0	38 900	41 866,63	-2 966,63	107,6 %
KOKONAISMENOT	608 530	0	608 530	620 685,82	-12 155,82	102,0 %
NETTO KUSTANNUS	-569 630	0	-569 630	-578 819,19	9 189,19	101,6 %
Vakituisen henkilöstö	6,45	0,00	6,45	5,12	-1,33	
Tilapäinen henkilöstö	1,33		1,33	2,67	1,34	

Ruokapalvelut

Vastuuhenkilö: Ruokapalveluesimies

Tehtävän toiminta-ajatus:

Ruokapalvelujen tehtävänä on palvella asiakkaitaan maukkailta ja terveellisillä aterioilla. Ruokapalveluilla on yksi jakelukeittiö ja kaksi valmistuskeittiötä, jotka tuottavat palvelunsa taloudellisesti, tehokkaasti ja joustavasti.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Ruokapalvelu tuottaa Kuhmoisten toimipisteiden asiakkaiden ja henkilöstön ateriapalvelut.

- Kuhmoisten palvelutalon asiakkaiden ateriat ja kotiateriat
- Terveysaseman potilaiden ja henkilöstön ateriat
- Toimintakeskuksen ja asuntolan lounaat
- Ryhmäpäiväkodin ateriat
- Kouluruokailu

Ruokatuotantoa ohjataan atk-ohjelmalla, joka ilmaisee tuotantoerälistat, ravintoarvot ja kustannukset.

Keittiöt valmistavat ravitsemussuosituksen mukaista ruokaa, laatutaso:

- ravitsemushoito ja ruokailu (sairaalan ja ikääntyneiden ruokasuositus)
- kouluruokasuositus
- lasten ruokasuositus

Tuoretuotteita ja lähiruokaa käytetään mahdollisuuksien mukaan sekä voita margariinin vaihtoehtona ja rasvapitoista maitoa rasvattoman vaihtoehtona.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kuhmoinen on virikkeellinen asuinpaikka, joka houkuttelee kuntaan uusia asukkaita hyvinvointia tukevien ja laadukkaiden palvelujen avulla			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Vahvistamme työnantajakuvaamme ja palveluidemme laatua panostamalla työntekijöidemme hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen	Ateriapalvelut tuotetaan ravitsemussuositusten mukaisesti	Oiva-raportit ja asiakaskyselyt	Toteutunut: Ateriapalvelut on tuotettu ravitsemussuositusten mukaisesti kaikissa keittiöissä. Toteutunut: Henkilökunta on osallistunut seuraaviin koulutuksiin osaamisen kehittämiseksi: allergiakoulutus kouluikäisille sekä keittiöhygieniakoulutus. Lisäksi osallistuminen Atrian järjestämään ruoan jäljitettävyyden päivään, joka liittyy vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen. Toteutunut: Oiva tarkastukset terveystarkastajan tekemänä Päijännekodin ja yhtenäiskoulun keittiöissä. Toteutuu alkuvuodesta 2020: Asiakaskyselyitä osalle asiakaskunnasta ruokapalveluesimiehen toteuttamana.

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Ruokapalvelut	€	€	€	31.12.2019		%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	624 500		624 500	614 644,22	9 855,78	98,4 %
Maksutulot						
Tuet ja avustukset	1 000		1 000	3 040,63	-2 040,63	304,1 %
Vuokratulot						
Muut tulot						
tulot yhteensä	625 500	0	625 500	617 684,85	7 815,15	98,8 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	374 600		374 600	359 257,77	15 342,23	95,9 %
Palvelujen ostot	96 140		96 140	89 591,77	6 548,23	93,2 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	239 800		239 800	255 556,24	-15 756,24	106,6 %
Avustukset						
Vuokramenot				1 110,04		
Muut menot	370		370	130,00	240,00	35,1 %
menot yhteensä	710 910	0	710 910	705 645,82	5 264,18	99,3 %
TOIMINTAKATE (netto)	-85 410	0	-85 410	-87 960,97	2 550,97	103,0 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	8 380		8 380	14 937,24	-6 557,24	178,2 %
Tulot	177 050		177 050	205 144,53	-28 094,53	115,9 %
Menot	72 590		72 590	73 189,10	-599,10	100,8 %
KOKONAISTULOT	802 550	0	802 550	822 829,38	-20 279,38	102,5 %
KOKONAISMENOT	791 880	0	791 880	793 772,16	-1 892,16	100,2 %
NETTO KUSTANNUS	10 670	0	10 670	29 057,22	-18 387,22	272,3 %
Vakituisen henkilöstö	10,10	0,00	10,10	8,12	-1,98	
Tilapäinen henkilöstö	0,61		0,61	1,00	0,39	
TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
SIVISTYSTOIMI	€	€	€	31.12.2019		%
YHTEENSÄ						
Toimintatulot:						
Myyntitulot	657 720	0	657 720	647 353,86	10 366,14	98,4 %
Maksutulot	74 550	-12 200	62 350	80 755,08	-18 405,08	129,5 %
Tuet ja avustukset	7 000	24 000	31 000	36 590,85	-5 590,85	118,0 %
Vuokratulot						
Muut tulot	6 450	0	6 450	2 030,36	4 419,64	31,5 %
tulot yhteensä	745 720	11 800	757 520	766 730,15	-9 210,15	101,2 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	2 834 600	0	2 834 600	2 926 640,86	-92 040,86	103,2 %
Palvelujen ostot	692 350	-26 000	666 350	715 573,95	-49 223,95	107,4 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	386 100	12 500	398 600	425 536,82	-26 936,82	106,8 %
Avustukset	89 100	0	89 100	59 979,94	29 120,06	67,3 %
Vuokramenot	9 000	30 000	39 000	26 212,48	12 787,52	67,2 %
Muut menot	4 740	0	4 740	2 448,68	2 291,32	51,7 %
menot yhteensä	4 015 890	16 500	4 032 390	4 156 392,73	-124 002,73	103,1 %
TOIMINTAKATE (netto)	-3 270 170	-4 700	-3 274 870	-3 389 662,58	114 792,58	103,5 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	40 850	0	40 850	54 066,34	-13 216,34	132,4 %
Tulot	177 050	0	177 050	205 144,53	-28 094,53	115,9 %
Menot	842 410	0	842 410	999 509,48	-157 099,48	118,6 %
KOKONAISTULOT	922 770	11 800	934 570	971 874,68	-37 304,68	104,0 %
KOKONAISMENOT	4 899 150	16 500	4 915 650	5 209 968,55	-294 318,55	106,0 %
NETTO KUSTANNUS	-3 976 380	-4 700	-3 981 080	-4 238 093,87	257 013,87	106,5 %
Vakituisen henkilöstö	46,90	0,00	46,90	46,06	-0,84	
Tilapäinen henkilöstö	12,60		12,60	19,34	6,74	

TEKNISEN TOIMEN TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET 2019

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Teknisen toimen päätehtävä on huolehtia Kuhmoisten kunnan fyysisen ympäristön toimivuudesta ja turvallisuudesta. Tekninen toimi vastaa siitä, että kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut ja lakisääteiset rakennusvalvonnan viranomaispalvelut toimivat kuntalaisten tarpeiden mukaisesti.

Teknisen toimeen sijoittuvan teknisen lautakunnan tavoitteena on huolehtia yhdyskunnan toiminnan ja kehittämisen edellyttämistä toimenpiteistä, kuten suunnittelu-, rakentamis-, käyttö- ja kunnossapitotehtävistä. Teknisen toimen tavoitteena on turvata elämisen taso kunnan kaikilla alueilla.

Kuhmoisten kunnan tekninen lautakunta huolehtii kunnan kiinteistöomaisuuden, infra-omaisuuden (vesi ja viemäri) hallinnasta ja kunnossapidosta sekä katualueiden ja kaavateiden, leikkipuistojen, viheralueiden, yleisten alueiden ja puistometsien huoltamisesta ja hoitamisesta sekä niiden suunnitelmista ja rakentamisesta.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Investointien toteutus			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Päiväkodin rakentaminen 2018 – 2019	Valmiusaste 100 %	Valmiusaste	100 %
Investointien toteutuminen, muut kuin kiinteistöt ja kaava-alueet	85 %	Toteutusprosentti	86 %
Kiinteistöstrategia	2 kohdetta myyty	Toteutuminen	Ei ole toteutunut
Kaava-alueiden infra	Aurinkorinne ja Koskenparras 2019	Valmiusaste	100 % Koskenparras Aurinkorinne ei ole toteutunut

Perustelut: Koko tehtäväkentän toiminta-ajatuksen suunnitelman toteuttaminen hyvin nykyisillä henkilöresursseilla, on haasteellista.

Kaavoitus ja maankäyttö

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kaavoituksen ja maankäytön tavoitteena on kehittää ja ylläpitää toimivaa kuntakeskusrakennetta sekä elinvoimaista maaseutua ja loma-asumisympäristöä. Tavoitteena on pystyä tarjoamaan tontteja eri tahojen tarpeisiin.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Yhdyskuntasuunnittelussa otetaan huomioon kuntalaisten ja kausiasujien ympäristön toimivuus ja viihtyisyys. Liikennealueiden osalta tavoitteena on parantaa liikenneväylien kuntoa ja helpottaa kunnossapitoa peruskorjaamalla ja rakentamalla väylästä suunnitelmallisesti. Puistojen ja yleisten alueiden osalta tavoitteena on hyvin hoidetut, monikäyttöiset ja viihtyisät kokonaisuudet.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Jatkuva kaavatyö			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Satamarinteen kaavan vahvistaminen	Kaava valmis 2019	Toteutuminen	Valmistuu 2020
Riittävä tonttitarjonta	Koskenpartaan kaava-alueen omarantaiset tontit on myyty	Toteutuminen	1 tontti myyty

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
Kaavoitus- ja maankäyttö						
Toimintatulot:						
Myyntitulot	2 600		2 600	2 220,70	379,30	85,4 %
Maksutulot	700		700		700,00	0,0 %
Tuet ja avustukset						
Vuokratulot	14 400		14 400	13 483,96	916,04	93,6 %
Muut tulot			0	1 183,25	-1 183,25	
tulot yhteensä	17 700	0	17 700	16 887,91	812,09	95,4 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	135 880		135 880	137 386,16	-1 506,16	101,1 %
Palvelujen ostot	264 780	30 000	294 780	207 602,84	87 177,16	70,4 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	52 430		52 430	50 202,99	2 227,01	95,8 %
Avustukset						
Vuokramenot	3 400		3 400	2 332,28	1 067,72	68,6 %
Muut menot	1 040		1 040	889,11	150,89	85,5 %
menot yhteensä	457 530	30 000	487 530	398 413,38	89 116,62	81,7 %
TOIMINTAKATE (netto)	-439 830	-30 000	-469 830	-381 525,47	-88 304,53	81,2 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	168 980		168 980	184 142,19	-15 162,19	109,0 %
Tulot						
Menot	76 820		76 820	45 849,42	30 970,58	59,7 %
KOKONAISTULOT	17 700	0	17 700	16 887,91	812,09	95,4 %
KOKONAISMENOT	703 330	30 000	733 330	628 404,99	104 925,01	85,7 %
NETTO KUSTANNUS	-685 630	-30 000	-715 630	-611 517,08	-104 112,92	85,5 %
Vakituinen henkilöstö	2,80		2,80	2,73	-0,07	
Tilapäinen henkilöstö	0,35		0,35	0,35	0,00	

Kiinteistötoimi

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kiinteistötoimen tavoitteena on hoitaa ja kunnossapitää kunnan kiinteistöjä kehittävästi ja käyttäjiä mahdollisimman hyvin palvelevalla tavalla.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Kiinteistöjä hoidetaan myös ohjelmoiduin kunnossapito- ja peruskorjaustoimenpitein siten, että kunnan rakennetun kiinteistöomaisuuden arvo säilyy.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kiinteistömassan hoito			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Koulukeskuksen saneeraus	A-rakennuksen saneeraus minimissään 25 %	Valmiusaste	Uusi koulu rakennetaan. Sisäilman parantamiseksi tehty uudistuksia
Havaitut viat korjataan heti	Vasteaika vuorokausi	Kulunut aika	Toteutunut

Perustelut: Keskeisten kiinteistöjen määrittely ohjaa tavoitteita. Järjestelmällisen peruskorjaustoiminnan edellytyksenä ovat riittävän kattavat ja perusteelliset lähtötiedot. Nämä selviävät hyväksyttävästä kiinteistöstrategiasta.

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
Kiinteistötoimi						
Toimintatulot:						
Myyntitulot	2 000		2 000	17 397,83	-15 397,83	869,9 %
Maksutulot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratulot	698 610		698 610	714 444,98	-15 834,98	102,3 %
Muut tulot						
tulot yhteensä	700 610	0	700 610	731 842,81	-31 232,81	104,5 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	307 040		307 040	335 560,25	-28 520,25	109,3 %
Palvelujen ostot	238 140		238 140	243 546,81	-5 406,81	102,3 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	273 020		273 020	254 676,92	18 343,08	93,3 %
Avustukset						
Vuokramenot	73 300		73 300	97 384,94	-24 084,94	132,9 %
Muut menot			0	3 656,99	-3 656,99	
menot yhteensä	891 500	0	891 500	934 825,91	-43 325,91	104,9 %
TOIMINTAKATE (netto)	-190 890	0	-190 890	-202 983,10	12 093,10	106,3 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	681 320		681 320	723 610,50	-42 290,50	106,2 %
Tulot	567 560		567 560	695 621,32	-128 061,32	122,6 %
Menot	352 760		352 760	383 645,32	-30 885,32	108,8 %
KOKONAISTULOT	1 268 170	0	1 268 170	1 427 464,13	-159 294,13	112,6 %
KOKONAISMENOT	1 925 580	0	1 925 580	2 042 081,73	-116 501,73	106,1 %
NETTO KUSTANNUS	-657 410	0	-657 410	-614 617,60	-42 792,40	93,5 %
Vakituisen henkilöstö	8,32	0,00	8,32	8,42	-0,10	
Tilapäinen henkilöstö						

Palo- ja pelastustoimi

Tehtävän toiminta-ajatus:

Palo- ja pelastustoimi on Keski-Suomen pelastuslaitoksen vastuulla. Toiminnan järjestely kyseisellä tavalla on lakisääteistä ja sen kunnalle aiheuttamat kustannukset perustuvat kunnan ja pelastuslaitoksen väliseen sopimukseen.

TOIMIALA: Palo- ja pelastus- toimi	Alkupe- räinen talousarvio €	Talous- arvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
Toimintatulot:						
Vuokratulot	34 030		34 030	34 631,41	-601,41	101,8 %
tulot yhteensä	34 030	0	34 030	34 631,41	-601,41	101,8 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	23 050		23 050	15 595,27	7 454,73	67,7 %
Palvelujen ostot	190 600		190 600	185 765,23	4 834,77	97,5 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	5 100		5 100	8 920,88	-3 820,88	174,9 %
Avustukset						
Vuokramenot				109,10	-109,10	
Muut menot				110,00	-110,00	
menot yhteensä	218 750	0	218 750	210 500,48	8 249,52	96,2 %
TOIMINTAKATE (netto)	-184 720	0	-184 720	-175 869,07	-8 850,93	95,2 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	14 620		14 620	15 519,17	-899,17	106,2 %
Tulot				3 600,00		
Menot	21 450		21 450	23 176,69	-1 726,69	108,0 %
KOKONAISTULOT	34 030	0	34 030	38 231,41	-601,41	112,3 %
KOKONAISMENOT	254 820	0	254 820	249 196,34	5 623,66	97,8 %
NETTO KUSTANNUS	-220 790	0	-220 790	-210 964,93	-6 225,07	95,6 %
Vakituinen henkilöstö	0,48	0,00	0,48	0,48	0,00	

Laitostoiminta (vesihuolto, pesula ja kaukolämpö)

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Vesihuollon tavoitteena on tuottaa puhdasta talousvettä kaikille verkostoon liittyneille kiinteistöille ja käsitellä viemäriverkkoon liittyneissä kiinteistöissä syntynyt jätevesi ympäristön kannalta turvallisesti.

Kaukolämmön tavoitteena on toimittaa tarvittava lämpöenergia kunnan omistamiin sekä yksityisiin, kaukolämpöön liitettyihin kiinteistöihin.

Pesulatoiminnan tavoitteena on tuottaa kysyntää vastaavaa palvelua.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Vesihuoltolaitos jakaantuu kahteen osaan, puhtaan veden tuotantoon ja jäteveden käsittelyyn.

Kaukolämpö ostaa kaiken Kuhmoisten Lämpö Oy:n biolämpökeskuksen tuottaman lämpöenergian ja jakelee sen kunnan omistaman kaukolämpöverkon kautta kulutuspaikkoihin.

Kunnan omistamassa pesulassa pestään kunnan palvelutuotannossa syntyneet pyykki ja vähäisissä määrin myös ulkopuolisten asiakkaiden tuomaa pyykkiä.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Laitostoiminnan häiriötön toiminta			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Vesijohtoputkien saneeraus	1 linja uusittu	Valmiusaste	Toteutunut
Kaukolämmön taloudellisen tilanteen parannus	Tilikauden tulos +/-0	Tilinpäätös	Ei toteutunut
Suunnittelemattomat vesikatkot	Alle 3 kpl/vuosi	Toteutuminen	Toteutunut, kaksi kappaletta vesikatkoja
Jätevedenpuhdistamon saneeraus	Ammoniumtyypitason alentaminen	Laboratoriotulokset	Ympäristölupa määrittelee

Perustelut: Vesi- ja jätevesihuollon laitteiston päivittäminen ja parantaminen mahdollistavat turvallisen vesihuollon sekä ympäristöluvan vaatimuksen täyttymisen. Kaukolämpöasiakkuuksien lisääminen tasapainottamisohjelmaa toteutettaessa.

TOIMIALA: Laitostoiminta	Alkuperäinen talousarvio €	Talous- arvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
Toimintatulot:						
Myyntitulot	764 550		764 550	754 856,87	9 693,13	98,7 %
Maksutulot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratulot	410		410	410,00		0,0 %
Muut tulot	500		500	500,00		
tulot yhteensä	765 460	0	765 460	754 856,87	10 603,13	98,6 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	162 990		162 990	153 834,15	9 155,85	94,4 %
Palvelujen ostot	114 740		114 740	100 297,35	14 442,65	87,4 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	713 790		713 790	642 951,79	70 838,21	90,1 %
Avustukset						
Vuokramenot	4 100		4 100	5 459,52	-1 359,52	133,2 %
Muut menot	300		300	3 828,12	-3 528,12	1276,0 %
menot yhteensä	995 920	0	995 920	906 370,93	89 549,07	91,0 %
TOIMINTAKATE (netto)	-230 460	0	-230 460	-151 514,06	-78 945,94	65,7 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	224 230		224 230	226 184,72	-1 954,72	100,9 %
Tulot	334 740		334 740	375 880,52	-41 140,52	112,3 %
Menot	35 630		35 630	43 322,37	-7 692,37	121,6 %
KOKONAISTULOT	1 100 200	0	1 100 200	1 130 737,39	-30 537,39	102,8 %
KOKONAISMENOT	1 255 780	0	1 255 780	1 175 878,02	79 901,98	93,6 %
NETTO KUSTANNUS	-155 580	0	-155 580	-45 140,63	-110 439,37	29,0 %
Vakituisen henkilöstö	2,90		2,90	3,80	-0,90	
TOIMIALA: TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ	Alkuperäinen talousarvio €	Talous- arvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
Toimintatulot:						
Myyntitulot	769 150	0	769 150	774 475,40	-5 325,40	100,7 %
Maksutulot	700	0	700	0,00	700,00	0,0 %
Tuet ja avustukset						
Vuokratulot	747 450	0	747 450	762 560,35	-15 110,35	102,0 %
Muut tulot	500	0	500	1 183,25	-683,25	236,7 %
tulot yhteensä	1 517 800	0	1 517 800	1 538 219,00	-20 419,00	101,3 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	628 960	0	628 960	642 375,83	-13 415,83	102,1 %
Palvelujen ostot	808 260	30 000	838 260	737 212,23	101 047,77	87,9 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	1 044 340	0	1 044 340	956 752,58	87 587,42	91,6 %
Avustukset		0				
Vuokramenot	80 800	0	80 800	105 285,84	-24 485,84	130,3 %
Muut menot	1 340	0	1 340	8 484,22	-7 144,22	633,2 %
menot yhteensä	2 563 700	30 000	2 593 700	2 450 110,70	143 589,30	94,5 %
TOIMINTAKATE (netto)	-1 045 900	-30 000	-1 075 900	-911 891,70	-164 008,30	84,8 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	1 089 150	0	1 089 150	1 149 456,58	-60 306,58	105,5 %
Tulot	902 300	0	902 300	1 075 101,84	-172 801,84	119,2 %
Menot	486 660	0	486 660	495 993,80	-9 333,80	101,9 %
KOKONAISTULOT	2 420 100	0	2 420 100	2 613 320,84	-193 220,84	108,0 %
KOKONAISMENOT	4 139 510	30 000	4 169 510	4 095 561,08	73 948,92	98,2 %
NETTO KUSTANNUS	-1 719 410	-30 000	-1 749 410	-1 482 240,24	-267 169,76	84,7 %
Vakituisen henkilöstö	14,50	0,00	14,50	15,43	0,93	
Tilapäinen henkilöstö	0,35		0,35	0,35	0	

RAKENNUSLAUTAKUNNAN TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET 2019

Rakennusvalvonta

Vastuhenkilö: Rakennustarkastaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Rakennusvalvonta käsittelee haetut luvat ja neuvoo/palvelee asiakasta hankkeen alusta loppuun. Rakennusvalvonta pyrkii käsittelemään luvat 4 – 5 viikossa.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Lakisääteisten tehtävien hoitaminen resurssien puitteissa.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Rakennuslupapäätökset			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Huolellinen lupaharkinta	Oikaisuvaatimuksia ja valituksia enintään 2 %	Oikaisuvaatimusten ja valitusten määrä	Toteutunut
Selkeät ja yksiselitteiset lupapäätökset	Kyselyjä enintään 2 %	Kyselyjen määrä lupapäätöksistä	Toteutunut

Perustelut:

Rakennusvalvonnan lupapäätöksillä ja neuvonnalla pyritään ohjaamaan asiakkaita suorittamaan toimenpiteet lakien ja asetusten mukaisesti ympäristö ja naapurit huomioiden.

Ympäristönsuojelu

Vastuhenkilö: Ympäristösihteeri

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee edistää ja valvoa kunnan ympäristönsuojelua siten, että suoritettavilla toimenpiteillä turvataan viihtyisiä ja luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö kaikille.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Lakisääteisten tehtävien hoitaminen resurssien rajoissa.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET**Strategiset tavoitteet**

Hakemuskäsittely			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Huolellinen lupaharkinta	Ei oikaisuvaatimuksia ja valituksia	Oikaisuvaatimusten ja valitusten määrä	Toteutunut
Selkeät ja yksiselitteiset lausunnot	Kyselyjä enint. 2 %	Kyselyjen määrä lupapäätöksistä	Toteutunut

Perustelut:

Ympäristönsuojelun lupapäätöksillä, neuvonnalla ja lausuntojen avulla pyritään ohjaamaan asiakkaita suorittamaan toimenpiteet lakien ja asetusten mukaisesti ympäristö ja naapurit huomioiden.

Yksityistiet

Vastuuhenkilö: Rakennustarkastaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Tehtävänä on kunnan yksityisteiden kunnossapitoon osoittaman avustuksen jakaminen avustukseen oikeutetuille sekä kunnalle yksityistielaisissa määrättyjen ja hallintosäännössä rakennuslautakunnalle siirrettyjen tehtävien hoitaminen.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Yksityisteiden kunnossapitoavustusten jaosta sekä lakisääteisistä tehtävistä huolehtiminen resurssien rajoissa.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET**Strategiset tavoitteet**

Avustushakemusten käsittely			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Lainmukaiset ja selkeät päätökset	Ei valituksia	Valitusten määrä	Toteutunut
Avustushakemukset käsitellään ennen kesäsulkua	Päätökset ja maksut ennen elokuun loppua	Aika	Toteutunut

Perustelut:

Rakennuslautakunta myöntää yksityistieavustukset ja ratkaisee pääasiassa tiekunnan kokouksista tehdyt valitukset

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio €	Talous- arvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
Rakennuslautakunta						
Toimintatulot:						
Myyntitulot	1 500		1 500	1 602,89	-102,89	106,9 %
Maksutulot	43 000		43 000	35 905,00	7 095,00	83,5 %
Tuet ja avustukset				7 450,00		
Vuokratulot						
Muut tulot						
tulot yhteensä	44 500	0	44 500	44 957,89	-457,89	101,0 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	42 760		42 760	40 841,61	1 918,39	95,5 %
Palvelujen ostot	44 600		44 600	35 328,11	9 271,89	79,2 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	5 600		5 600	1 344,20	4 255,80	24,0 %
Avustukset	50 000		50 000	50 007,30	-7,30	100,0 %
Vuokramenot				281,88		
Muut menot						
menot yhteensä	142 960	0	142 960	127 803,10	15 156,90	89,4 %
TOIMINTAKATE (netto)	-98 460	0	-98 460	-82 845,21	-15 614,79	84,1 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset						
Tulot						
Menot	18 270		18 270	31 780,43	-13 510,43	173,9 %
KOKONAISTULOT	44 500	0	44 500	44 957,89	-457,89	101,0 %
KOKONAISMENOT	161 230	0	161 230	159 583,53	1 646,47	99,0 %
NETTO KUSTANNUS	-116 730	0	-116 730	-114 625,64	-2 104,36	98,2 %
Vakituisen henkilöstö	0,90		0,90	0,90	0,00	
TOIMIALA:						
TEKNINEN TOIMI						
YHTEENSÄ						
Toimintatulot:						
Myyntitulot	770 650	0	770 650	776 078,29	-5 428,29	100,7 %
Maksutulot	43 700	0	43 700	35 905,00	7 795,00	82,2 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	7 450,00	-7 450,00	
Vuokratulot	747 450	0	747 450	762 560,35	-15 110,35	102,0 %
Muut tulot	500	0	500	1 183,25	-683,25	236,7 %
tulot yhteensä	1 562 300	0	1 562 300	1 583 176,89	-20 876,89	101,3 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	671 720	0	671 720	683 217,44	-11 497,44	101,7 %
Palvelujen ostot	852 860	30 000	882 860	772 540,34	110 319,66	87,5 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	1 049 940	0	1 049 940	958 096,78	91 843,22	91,3 %
Avustukset	50 000	0	50 000	50 007,30	-7,30	100,0 %
Vuokramenot	80 800	0	80 800	105 567,72	-24 767,72	130,7 %
Muut menot	1 340	0	1 340	8 484,22	-7 144,22	633,2 %
menot yhteensä	2 706 660	30 000	2 736 660	2 577 913,80	158 746,20	94,2 %
TOIMINTAKATE (netto)	-1 144 360	-30 000	-1 174 360	-994 736,91	-179 623,09	84,7 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	1 089 150	0	1 089 150	1 149 456,58	-60 306,58	105,5 %
Tulot	902 300	0	902 300	1 075 101,84	-172 801,84	119,2 %
Menot	504 930	0	504 930	527 774,23	-22 844,23	104,5 %
KOKONAISTULOT	2 464 600	0	2 464 600	2 658 278,73	-193 678,73	107,9 %
KOKONAISMENOT	4 300 740	30 000	4 330 740	4 255 144,61	75 595,39	98,3 %
NETTO KUSTANNUS	-1 836 140	-30 000	-1 866 140	-1 596 865,88	-269 274,12	85,6 %
Vakituisen henkilöstö	15,40	0,00	15,40	16,33	-0,93	
Tilapäinen henkilöstö	0,35		0,35	0,35	0	

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio €	Talous- arvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama	Toteutuma %
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ						
Toimintatulot:						
Myyntitulot	1 818 960	0	1 818 960	1 896 091,94	-77 131,94	104,2 %
Maksutulot	121 250	-12 200	109 050	119 484,68	-10 434,68	109,6 %
Tuet ja avustukset	57 000	54 000	111 000	133 031,24	-22 031,24	119,8 %
Vuokratulot	750 630	0	750 630	765 942,33	-15 312,33	102,0 %
Muut tulot	108 950	-90 000	18 950	18 805,59	144,41	99,2 %
tulot yhteensä	2 856 790	-48 200	2 808 590	2 933 355,78	-124 765,78	104,4 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	4 385 490	105 000	4 490 490	4 590 267,44	-99 777,44	102,2 %
Palvelujen ostot	12 154 610	24 000	12 178 610	12 263 451,60	-84 841,60	100,7 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	1 476 040	12 500	1 488 540	1 436 604,09	51 935,91	96,5 %
Avustukset	254 100	0	254 100	186 715,75	67 384,25	73,5 %
Vuokramenot	94 800	30 000	124 800	135 553,22	-10 753,22	108,6 %
Muut menot	19 590	0	19 590	21 164,72	-1 574,72	108,0 %
menot yhteensä	18 384 630	171 500	18 556 130	18 633 756,82	-77 626,82	100,4 %
TOIMINTAKATE (netto)	-15 527 840	-219 700	-15 747 540	-15 700 401,04	-47 138,96	99,7 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	1 130 000	0	1 130 000	1 203 522,92	-73 522,92	106,5 %
Tulot	1 485 510	0	1 485 510	1 738 597,33	-253 087,33	117,0 %
Menot	1 485 510	0	1 485 510	1 738 597,33	-253 087,33	117,0 %
KOKONAISTULOT	4 342 300	-48 200	4 294 100	4 671 953,11	-377 853,11	108,8 %
KOKONAISMENOT	21 000 140	171 500	21 171 640	21 575 877,07	-404 237,07	101,9 %
NETTO KUSTANNUS	-16 657 840	-219 700	-16 877 540	-16 903 923,96	26 383,96	100,2 %
Vakituinen henkilöstö	69,15	0,00	69,15	68,85	0,30	
Tilapäinen henkilöstö	14,6	0	14,6	21,82	-7,22	

<u>Investointien toteutuminen valtuuston sitovuustasolla</u>	TALOUSARVIO 2019			TOTEUTUMA 2019		
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvion muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma %
Maa-alueet						
Menot	0 €	0 €	0 €	-16 984,68 €	16 984,68 €	
Tulot	0 €	0 €	0 €	0,00 €	0,00 €	
Osakkeet ja osuudet						
Menot	0 €	-77 450 €	-77 450 €	-101 284,90 €	23 834,90 €	130,8 %
Tulot	0 €	0 €	0 €	100,00 €	-100,00 €	
Investoinnit kiinteistöihin:						
Menot	-1 080 000 €	-5 000 €	-1 085 000 €	-938 329,69 €	-146 670,31 €	86,5 %
Tulot	0 €	0 €	0 €	0,00 €	0,00 €	
Investoinnit kunnan vuokrattaviin kiinteistöihin						
Menot	-65 000 €	0 €	-65 000 €	-45 256,47 €	-19 743,53 €	69,6 %
Investoinnit laitostoimintaan						
Menot	-209 000 €		-209 000 €	-159 875,68 €	-49 124,32 €	76,5 %
Investoinnit yleiset alueet ja liikenneväylät						
Menot	-238 000 €	6 170 €	-231 830 €	-225 191,16 €	-6 638,84 €	97,1 %
Investoinnit liikuntapaikkoihin						
Menot	0 €	-10 000 €	-10 000 €	-9 270,00 €	-730,00 €	92,7 %
Tulot	0 €	3 000 €	3 000 €	3 000 €	0 €	100,0 %
Yhteensä investointimenot	-1 592 000 €	-86 280 €	-1 678 280 €	-1 496 192,58 €	-182 087,42 €	89,2 %
Yhteensä investointitulot	0 €	3 000 €	3 000 €	3 100,00 €	-100,00 €	103,3 %

INVESTOINNIT HANKKEITTAIN V. 2019		TA+muutos		Toteutunut	Toteutunut	Tot.
		Valtuuston sitovuustaso		31.12.2019	31.12.2019	%
Investointihanke	Hanke €	Menot €	Tulot €	Menot €	Tulot €	Menot
Maa-alueet	0 €	0 €	0 €	16 984,68 €	0,00 €	
Liittymismaksut (siirtokelpoiset)		0 €		16 984,68 €		
Osakkeiden hankinta						
As. Oy Peltohokkalan lainaosuus	45 750 €			45 734,90 €		
As. Oy Kuhmoisten Hokkalanperän lainaosuus	31 700 €			47 550,00 €		
As. Oy Peltohokkalan osakkeiden myynnin peruuntuminen (hammashoitola)	0 €			8 000,00 €		
Osakkeiden hankinta	77 450 €	77 450 €		101 284,90 €		130,8 %
Osakkeiden luovutus		0 €			100,00 €	
Järvi-Hämeen Osuuspankin osuusmaksun palautus					100,00 €	
Investoinnit kiinteistöihin:						
Päiväkodin rakentaminen	356 000 €			344 384,16 €		
Päiväkodin piha-alue	300 000 €			232 941,77 €		
Päiväkodin kalusto	34 000 €			34 249,47 €		
Koulukeskuksen korjaukset	35 000 €			17 062,20 €		
Uuden koulun rakentaminen	50 000 €			22 399,05 €		
Paloasema lukkojen uusinta	10 000 €			5 103,47 €		
Kuntalan sokkelit ja piha-alue, paloilmoinnittelaitteisto ja lukot	117 000 €			107 044,34 €		
Kuhmolän kiinteistön sokkeli ja lukot	80 000 €			76 961,32 €		
Kirjaston kiinteistön korjaukset	88 000 €			86 953,21 €		
Päijännekodin paloilmoinnittelaitteisto ja valvonta, lukot	15 000 €			11 230,70 €		
Investoinnit kiinteistöihin yhteensä	1 085 000 €	1 085 000 €		938 329,69 €	0,00 €	86,5 %
Investoinnit kunnan vuokrattaviin kiinteistöihin:						
Sahanranta -kiinteistön katon pinnoitus	27 000 €			22 603,77 €		
24-Hallin korjaukset ja muutostyöt	38 000 €			22 652,70 €		
Invest. kunnan vuokrattaviin kiinteistöihin yht.	65 000 €	65 000 €		45 256,47 €		69,6 %
Investoinnit laitostoimintaan:						
Koskenpartaan kaukolämpöverkko	95 000 €			92 624,65 €		
Koskenpartaan vesihuolto	34 000 €			28 231,84 €		
Vesi- ja viemäriverkoston saneerausta	40 000 €			24 885,45 €		
JVP:n saneeraus	20 000 €			4 048,67 €		
Vesihuoltolaitoksen ohjauksen uusim.	20 000 €			10 085,07 €		
Investoinnit laitostoimintaan yhteensä	209 000 €	209 000 €		159 875,68 €		76,5 %
Yleiset alueet ja liikenneväylät:						
Teiden ja ulkoalueiden valaistus	25 000 €			38 028,90 €		
Kaavateiden kunnostaminen ja päällystäminen	35 000 €			37 555,58 €		
Koskenpartaan tieinfra	120 000 €			108 495,47 €		
Kirjaston viereisen kevytväylän kunnostus	20 000 €			17 433,95 €		
Uimapaikkojen laitureiden uusiminen	10 000 €			5 371,30 €		
Antinkorven kaatopaikan liikennejärjestelyjen parantaminen	10 000 €			6 478,00 €		
Liikuntapaikkahanke	10 000 €	10 000 €	3 000 €	9 270,00 €	3 000,00 €	
Laiturirakenteiden uusiminen (sopimus kunta/Päijän Marine)	11 830 €			11 827,96 €		
Yleiset alueet ja liikenneväylät yhteensä	241 830 €	241 830 €	3 000 €	234 461,16 €	3 000,00 €	97,0 %
Investoinnit yhteensä	1 678 280 €	1 678 280 €	3 000 €	1 496 192,58 €	3 100,00 €	89,2 %

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISET

TULOSLASKELMA (ulkoiset)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio + muutokset	Toteutuma €	Poikkeama €	Tot. %
Myyntituotot	1 818 960		1 818 960	1 896 091,94	-77 131,94	104,2 %
Maksutuotot	121 250	-12 200	109 050	123 304,68	-14 254,68	113,1 %
Tuet ja avustukset	57 000	54 000	111 000	129 211,24	-18 211,24	116,4 %
Vuokratuotot	750 630		750 630	765 942,33	-15 312,33	102,0 %
Muut toimintatuotot	108 950	-90 000	18 950	18 805,59	144,41	99,2 %
TOIMINTATUOTOT	2 856 790	-48 200	2 808 590	2 933 355,78	-124 765,78	104,4 %
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot						
Maksetut palkat ja palkkiot	-3 287 650	-55 000	-3 342 650	-3 519 887,81	177 237,81	105,3 %
Henkilöstökorvaukset	28 000		28 000	21 604,21	6 395,79	
Palkat ja palkkiot	-3 259 650	-55 000	-3 314 650	-3 498 283,60	183 633,60	105,5 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-989 930	-47 950	-1 037 880	-993 379,44	-44 500,56	95,7 %
Muut henkilösivukulut	-135 910	-2 050	-137 960	-98 604,40	-39 355,60	71,5 %
Henkilösivukulut	-1 125 840	-50 000	-1 175 840	-1 091 983,84	-83 856,16	92,9 %
Henkilöstökulut	-4 385 490	-105 000	-4 490 490	-4 590 267,44	99 777,44	102,2 %
Palvelujen ostot						
Asiakaspalvelujen ostot	-10 138 880	-20 000	-10 158 880	-10 309 652,53	150 772,53	101,5 %
Muiden palvelujen ostot	-2 015 730	-4 000	-2 019 730	-1 953 799,07	-65 930,93	96,7 %
Palvelujen ostot	-12 154 610	-24 000	-12 178 610	-12 263 451,60	84 841,60	100,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-1 476 040	-12 500	-1 488 540	-1 436 604,09	-51 935,91	96,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 476 040	-12 500	-1 488 540	-1 436 604,09	-51 935,91	96,5 %
Avustukset						
Avustukset	-254 100		-254 100	-186 715,75	-67 384,25	73,5 %
Avustukset	-254 100		-254 100	-186 715,75	-67 384,25	73,5 %
Vuokrat	-94 800	-30 000	-124 800	-135 553,22	10 753,22	108,6 %
Muut toimintakulut	-19 590		-19 590	-21 164,72	1 574,72	108,0 %
TOIMINTAKULUT	-18 384 630	-171 500	-18 556 130	-18 633 756,82	77 626,82	100,4 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-15 527 840	-219 700	-15 747 540	-15 700 401,04	-47 138,96	99,7 %
VEROTULOT	8 315 000	-180 000	8 135 000	8 138 776,99	-3 776,99	100,0 %
VALTIONOSUUDET	8 124 070		8 124 070	8 241 194,00	-117 124,00	101,4 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	119 650		119 650	74 394,51	45 255,49	62,2 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	155 070		155 070	208 637,50	-53 567,50	134,5 %
KORKOKULUT	-5 000		-5 000	-1 845,82	-3 154,18	36,9 %
MUUT RAHOITUSKULUT	-24 600		-24 600	-20 551,47	-4 048,53	83,5 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	245 120	0	245 120	260 634,72	-15 514,72	106,3 %
VUOSIKATE	1 156 350	-399 700	756 650	940 204,67	-183 554,67	124,3 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 130 000		-1 130 000	-1 203 522,92	73 522,92	106,5 %
Arvonalentumiset						
Poistot ja arvonalentumiset	-1 130 000	0	-1 130 000	-1 203 522,92	73 522,92	106,5 %
TILIKAUDEN TULOS	26 350	-399 700	-373 350	-263 318,25	-110 031,75	70,5 %
Varausten ja rahastojen muutokset						
Poistoeron muutos					0	
Rahastojen muutos						
Varausten ja rahastojen muutokset				0,00	0,00	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	26 350	-399 700	-373 350	-263 318,25	-110 031,75	70,5 %

TULOSLASKELMA (ulkoiset ja sisäiset)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio + muutokset	Toteutuma	Poikkeama
Myyntituotot	2 736 910	0	2 736 910	2 934 917,95	-198 007,95
Maksutuotot	121 250	-12 200	109 050	120 034,68	-10 984,68
Tuet ja avustukset	57 000	54 000	111 000	133 031,24	-22 031,24
Vuokratuotot	1 318 190	0	1 318 190	1 465 163,65	-146 973,65
Muut toimintatuotot	108 950	-90 000	18 950	18 805,59	144,41
TOIMINTATUOTOT	4 342 300	-48 200	4 294 100	4 671 953,11	-377 853,11
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot					
Maksetut palkat ja palkkiot	-3 287 650	-55 000	-3 342 650	-3 519 887,81	177 237,81
Henkilöstökorvaukset	28 000	0	28 000	21 604,21	6 395,79
Palkat ja palkkiot	-3 259 650	-55 000	-3 314 650	-3 498 283,60	183 633,60
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-989 930	-47 950	-1 037 880	-993 379,44	-44 500,56
Muut henkilösivukulut	-135 910	-2 050	-137 960	-98 604,40	-39 355,60
Henkilösivukulut	-1 125 840	-50 000	-1 175 840	-1 091 983,84	-83 856,16
Henkilöstökulut	-4 385 490	-105 000	-4 490 490	-4 590 267,44	99 777,44
Palvelujen ostot					
Asiakaspalvelujen ostot	-10 138 880	-20 000	-10 158 880	-10 309 652,53	150 772,53
Muiden palvelujen ostot	-2 633 680	-4 000	-2 637 680	-2 661 900,80	24 220,80
Palvelujen ostot	-12 772 560	-24 000	-12 796 560	-12 971 553,33	174 993,33
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-1 776 040	-12 500	-1 788 540	-1 767 328,37	-21 211,63
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 776 040	-12 500	-1 788 540	-1 767 328,37	-21 211,63
Avustukset					
Avustukset	-254 100	0	-254 100	-186 715,75	-67 384,25
Avustukset	-254 100	0	-254 100	-186 715,75	-67 384,25
Vuokrat	-662 360	-30 000	-692 360	-834 774,54	142 414,54
Muut toimintakulut	-19 590	0	-19 590	-21 714,72	2 124,72
TOIMINTAKULUT	-19 870 140	-171 500	-20 041 640	-20 372 354,15	330 714,15
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-15 527 840	-219 700	-15 747 540	-15 700 401,04	-47 138,96
VEROTULOT	8 315 000	-180 000	8 135 000	8 138 776,99	-3 776,99
VALTIONOSUUDET	8 124 070		8 124 070	8 241 194,00	-117 124,00
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT					
KORKOTUOTOT	119 650	0	119 650	74 394,51	45 255,49
MUUT RAHOITUSTUOTOT	155 070	0	155 070	208 637,50	-53 567,50
KORKOKULUT	-5 000		-5 000	-1 845,82	-3 154,18
MUUT RAHOITUSKULUT	-24 600		-24 600	-20 551,47	-4 048,53
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT	245 120	0	245 120	260 634,72	-15 514,72
VUOSIKATE	1 156 350	-399 700	756 650	940 204,67	-183 554,67
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 130 000		-1 130 000	-1 203 522,92	73 522,92
Arvonalentumiset			0	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-1 130 000	0	-1 130 000	-1 203 522,92	73 522,92
TILIKAUDEN TULOS	26 350	-399 700	-373 350	-263 318,25	-110 031,75
Varausten ja rahastojen muutokset					
Poistoeron muutos			0	0,00	0
Rahastojen muutos			0		0,00
Varausten ja rahastojen muutokset				0,00	0,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	26 350	-399 700	-373 350	-263 318,25	-110 031,75

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN

RAHOITUSLASKELMA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio + muutokset	Toteutuma	Poikkeama	Tot. %
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate	1 156 350	-399 700	756 650	940 204,67	-183 554,67	124,3 %
Tulorahoituksen korjauserät	-90 000	90 000	0	0,00	0,00	
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-1 592 000	-86 280	-1 678 280	-1 496 192,58	-182 087,42	89,2 %
Rahoitusosuudet investointeihin		3 000	3 000	3 000,00	0,00	100,0 %
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	90 000	-90 000	0	100,00	-100,00	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-435 650	-482 980	-918 630	-552 887,91	-365 742,09	60,2 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
Antolainasaamisten lisäys		-5 500	-5 500	14 236,21	-19 736,21	-258,8 %
Antolainasaamisten vähennys	11 150		11 150	11 150,00	0,00	100,0 %
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			0	0,00	0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-47 000		-47 000	-47 000,00	0,00	100,0 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	500 000	1 335 000	1 835 000	2 000 000,00	-165 000,00	109,0 %
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos				6 680,06		
Pitkäaikaisten saamisten muutos				0,00		
Lyhytaikaisten saamisten muutos				-738 849,42		
Korottomien pitkä- ja lyhytaik. velkojen muutos				-608 617,95		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		0	0	-1 340 787,31	1 340 787,31	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	464 150	1 329 500	1 793 650	637 598,90	1 156 051,10	35,5 %
RAHAVAROJEN MUUTOS	28 500	846 520	875 020	84 710,99	790 309,01	9,7 %
KASSAVARAT 31.12.				3 568 016,12		
KASSAVARAT 1.1.				3 483 305,13		
KASSAVAROJEN MUUTOS				84 710,99		

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMISESTA

TOTEUTUMAVERTAILU (ulkoiset)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio + muutokset	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma %
****HALLINTOPALVELUT						
TULOT	65 800	30 000	95 800	100 484,19	-4 684,19	104,89 %
MENOT	-1 086 310	-75 000	-1 161 310	-1 120 020,41	-41 289,59	96,44 %
NETTO	-1 020 510	-45 000	-1 065 510	-1 019 536,22	-45 973,78	95,69 %
****ELINKEINOEL. EDISTÄMINEN						
TULOT	482 970	-90 000	392 970	482 964,55	-89 994,55	122,90 %
MENOT	-280 930	0	-280 930	-303 033,63	22 103,63	107,87 %
NETTO	202 040	-90 000	112 040	179 930,92	-67 890,92	160,60 %
****SOS. JA TERV. OMATOIMINTA						
TULOT	0		0	0,00	0,00	
MENOT	-383 000	-50 000	-433 000	-429 308,36	-3 691,64	99,15 %
NETTO	-383 000	-50 000	-433 000	-429 308,36	-3 691,64	99,15 %
****SOS. JA TERV. OSTOPALV. JÄMSÄ/KEURUU						
MENOT	-9 911 840		-9 911 840	-10 047 087,89	135 247,89	101,36 %
NETTO	-9 911 840	0	-9 911 840	-10 047 087,89	135 247,89	101,36 %
**YLEISHALLINTO						
TULOT	548 770	-60 000	488 770	583 448,74	-94 678,74	119,37 %
MENOT	-11 662 080	-125 000	-11 787 080	-11 899 450,29	112 370,29	100,95 %
NETTO	-11 113 310	-185 000	-11 298 310	-11 316 001,55	17 691,55	100,16 %
****VARHAISKASVATUS						
TULOT	59 700	-12 200	47 500	53 985,62	-6 485,62	113,65 %
MENOT	-583 270	-16 500	-599 770	-710 847,22	111 077,22	118,52 %
NETTO	-523 570	-28 700	-552 270	-656 861,60	104 591,60	118,94 %
****YHTENÄISKOULU						
TULOT	21 620	24 000	45 620	53 193,05	-7 573,05	116,60 %
MENOT	-2 221 130	0	-2 221 130	-2 229 284,25	8 154,25	100,37 %
NETTO	-2 199 510	24 000	-2 175 510	-2 176 091,20	581,20	100,03 %
****ELÄMÄNLAATUPALVELUT						
TULOT	38 900		38 900	41 866,63	-2 966,63	107,63 %
MENOT	-500 580	0	-500 580	-510 615,44	10 035,44	102,00 %
NETTO	-461 680	0	-461 680	-468 748,81	7 068,81	101,53 %
****RUOKAPALVELU						
TULOT	625 500		625 500	617 684,85	7 815,15	98,75 %
MENOT	-710 910	0	-710 910	-705 645,82	-5 264,18	99,26 %
NETTO	-85 410	0	-85 410	-87 960,97	2 550,97	102,99 %
***SIVISTYSTOIMI						
TULOT	745 720	11 800	757 520	766 730,15	-9 210,15	101,22 %
MENOT	-4 015 890	-16 500	-4 032 390	-4 156 392,73	124 002,73	103,08 %
NETTO	-3 270 170	-4 700	-3 274 870	-3 389 662,58	114 792,58	103,51 %
****KAAVOITUS- JA MAANKÄYTTÖ						
TULOT	17 700		17 700	16 887,91	812,09	95,41 %
MENOT	-457 530	-30 000	-487 530	-398 413,38	-89 116,62	81,72 %
NETTO	-439 830	-30 000	-469 830	-381 525,47	-88 304,53	81,21 %
****KIINTEISTÖTOIMI						
TULOT	700 610		700 610	731 842,81	-31 232,81	104,46 %
MENOT	-891 500	0	-891 500	-934 825,91	43 325,91	104,86 %
NETTO	-190 890	0	-190 890	-202 983,10	12 093,10	106,34 %
****PALO- JA PELASTUSTOIMI						
TULOT	34 030		34 030	34 631,41	-601,41	101,77 %
MENOT	-218 750		-218 750	-210 500,48	-8 249,52	96,23 %
NETTO	-184 720	0	-184 720	-175 869,07	-8 850,93	95,21 %
****LAITOSTOIMINTA						
TULOT	765 460		765 460	754 856,87	10 603,13	98,61 %
MENOT	-995 920	0	-995 920	-906 370,93	-89 549,07	91,01 %
NETTO	-230 460	0	-230 460	-151 514,06	-78 945,94	65,74 %
***TEKNINEN LAUTAKUNTA						
TULOT	1 517 800	0	1 517 800	1 538 219,00	-20 419,00	101,35 %
MENOT	-2 563 700	-30 000	-2 593 700	-2 450 110,70	-143 589,30	94,46 %
NETTO	-1 045 900	-30 000	-1 075 900	-911 891,70	-164 008,30	84,76 %
****RAKENNUSLAUTAKUNTA						
TULOT	44 500		44 500	44 957,89	-457,89	101,03 %
MENOT	-142 960		-142 960	-127 803,10	-15 156,90	89,40 %
NETTO	-98 460	0	-98 460	-82 845,21	-15 614,79	84,14 %

TOTEUTUMAVERTAILU (ulkoiset)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio + muutokset	Toteutuma	Poikkeama	
**TEKNINEN TOIMI						
TULOT	1 562 300	0	1 562 300	1 583 176,89	-20 876,89	101,34 %
MENOT	-2 706 660	-30 000	-2 736 660	-2 577 913,80	-158 746,20	94,20 %
NETTO	-1 144 360	-30 000	-1 174 360	-994 736,91	-179 623,09	84,70 %
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ						
TULOT	2 856 790	-48 200	2 808 590	2 933 355,78	-124 765,78	104,44 %
MENOT	-18 384 630	-171 500	-18 556 130	-18 633 756,82	77 626,82	100,42 %
NETTO	-15 527 840	-219 700	-15 747 540	-15 700 401,04	-47 138,96	99,70 %
TULOSLASKELMAOSA						
VEROTULOT	8 315 000	-180 000	8 135 000	8 138 776,99	-3 776,99	100,05 %
VALTIONOSUUDET	8 124 070	0	8 124 070	8 241 194,00	-117 124,00	101,44 %
KORKOTULOT	119 650	0	119 650	74 394,51	45 255,49	62,18 %
MUUT RAHOITUSTULOT	155 070	0	155 070	208 637,50	-53 567,50	134,54 %
KORKOMENOT	-5 000	0	-5 000	-1 845,82	-3 154,18	36,92 %
MUUT RAHOITUSMENOT	-24 600	0	-24 600	-20 551,47	-4 048,53	83,54 %
VUOSIKATE	1 156 350	-399 700	756 650	940 204,67	-183 554,67	124,26 %
INVESTOINNIT						
MAA-ALUEET (MENOT)	0	0	0	-16 984,68	16 984,68	
OSAKKEIDEN HANKINTA (MENOT)	0	-77 450	-77 450	-101 284,90	23 834,90	130,77 %
OSAKKEIDEN HANKINTA (TULOT)				100,00	-100,00	
MYYNTIVOITOT	90 000	-90 000	0	0,00	0,00	
INVESTOINNIT KIIINTEISTÖIHIN (MENOT)	-1 080 000	29 000	-1 051 000	-904 080,22	-146 919,78	86,02 %
INVESTOINNIT KUNNAN VUOKRATTAVIIN	-65 000	0	-65 000	-45 256,47	-19 743,53	69,63 %
INVESTOINNIT LAITOSTOIMINTAAN (MENOT)	-209 000	0	-209 000	-159 875,68	-49 124,32	76,50 %
YLEISET ALUEET JA LIIKENNEVÄYLÄT (MENOT)	-238 000	6 170	-231 830	-225 191,16	-6 638,84	97,14 %
LIIKUNTAPAUKKAINVESTOINTI (MENOT)	0	-10 000	-10 000	-9 270,00	-730,00	92,70 %
LIIKUNTAPAUKKAINVESTOINTI (TULOT)	0	3 000	3 000	3 000,00	0,00	100,00 %
PÄIVÄKODIN KALUSTO	0	-34 000	-34 000	-34 249,47	249,47	100,73 %
INVESTOINTITULOT	0	3 000	3 000	3 100,00	-100,00	103,33 %
INVESTOINTIMENOT	-1 592 000	-176 280	-1 678 280	-1 496 192,58	-182 087,42	89,15 %
INVESTOINNIT NETTO	-1 592 000	-173 280	-1 675 280	-1 493 092,58	-182 187,42	89,12 %
RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	0	-5 500	-5 500	14 236,21	-19 736,21	-258,84 %
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	11 150	0	11 150	11 150,00	0,00	100,00 %
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	0	0	0	0,00	0,00	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄH.	-47 000	0	-47 000	-47 000,00	0,00	100,00 %
LYHYTAIKISTEN LAINOJEN MUUTOS	500 000	1 335 000	1 835 000	2 000 000,00	-165 000,00	108,99 %
MÄÄRÄRAHAT YHTEENSÄ						
TULOARVIOT YHTEENSÄ	20 171 730	1 019 800	21 191 530	19 610 608,78	-419 078,78	92,54 %
MENOARVIOT YHTEENSÄ	-20 053 230	-353 280	-20 316 510	-18 185 110,48	-131 399,52	89,51 %
NETTO	118 500	666 520	875 020	1 425 498,30	-550 478,30	162,91 %
NETTO				1 425 498,30		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				-1 340 787,31		
RAHAVAROJEN MUUTOS				84 710,99		
TARKISTUS:						
Tulojen alitukset (ilman invest. ja lainanottoa)	1 528 310	0	1 528 310	1 463 824,14	64 485,86	
Tulojen ylitykset	18 042 270	-228 200	17 814 070	18 132 534,64	-318 464,64	
Menojen alitukset (ilman investointeja, lainojen vähennystä ja poistoja)	-4 024 980	-155 000	-4 179 980	-3 920 459,77	-259 520,23	
Menojen ylitykset (ilman investointeja)	-14 389 250	-16 500	-14 405 750	-14 735 694,34	329 944,34	
NETTO (vuosikate)	1 156 350	-399 700	756 650	940 204,67	-183 554,67	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 130 000	0	-1 130 000	-1 203 522,92	73 522,92	
TILIKAUDEN TULOS	26 350	-399 700	-373 350	-263 318,25	-110 031,75	
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOS	0	0	0	0,00	0,00	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	26 350	-399 700	-373 350	-263 318,25	-110 031,75	

KUNNAN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA (ulkoiset)	Tilivuosi 2019	Tilivuosi 2018
Myyntituotot	1 896 091,94	1 709 644,93
Maksutuotot	123 304,68	118 272,23
Tuet ja avustukset	129 211,24	118 848,71
Vuokratuotot	765 942,33	728 960,12
Muut toimintatuotot	18 805,59	70 110,25
TOIMINTATUOTOT	2 933 355,78	2 745 836,24
Palkat ja palkkiot	-3 519 887,81	-3 254 645,62
Henkilöstökorvaukset	21 604,21	44 644,36
Palkat ja palkkiot	-3 498 283,60	-3 210 001,26
Eläkekulut	-993 379,44	-916 567,19
Muut henkilösivukulut	-98 604,40	-92 258,83
Henkilösivukulut	-1 091 983,84	-1 008 826,02
Henkilöstökulut	-4 590 267,44	-4 218 827,28
Palvelujen ostot		
Asiakaspalvelujen ostot	-10 309 652,53	-10 521 197,23
Muiden palvelujen ostot	-1 953 799,07	-1 728 293,52
Palvelujen ostot	-12 263 451,60	-12 249 490,75
Ostot tilikauden aikana	-1 436 604,09	-1 419 349,62
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 436 604,09	-1 419 349,62
Avustukset	-186 715,75	-262 219,39
Avustukset	-186 715,75	-262 219,39
Vuokrat	-135 553,22	-99 028,31
Muut toimintakulut	-21 164,72	-78 252,22
TOIMINTAKULUT	-18 633 756,82	-18 327 167,57
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-15 700 401,04	-15 581 331,33
VEROTULOT	8 138 776,99	8 040 577,09
VALTIONOSUUDET	8 241 194,00	8 645 515,00
KORKOTUOTOT	74 394,51	94 316,92
MUUT RAHOITUSTUOTOT	208 637,50	115 043,22
KORKOKULUT	-1 845,82	-2 952,97
MUUT RAHOITUSKULUT	-20 551,47	-67 698,74
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT	260 634,72	138 708,43
VUOSIKATE	940 204,67	1 243 469,19
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 203 522,92	-1 108 075,57
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-1 203 522,92	-1 108 075,57
TILIKAUDEN TULOS	-263 318,25	135 393,62
Varausten ja rahastojen muutokset	0,00	0,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-263 318,25	135 393,62
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,7	15,0
Vuosikate/Poistot, %	78,1	112,2
Vuosikate, euroa/asukas	426	555
Asukasmäärä	2 206	2 241

RAHOITUSLASKELMA	Tilivuosi 2019	Tilivuosi 2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	940 204,67	1 243 469,19
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	-15 005,81
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 496 192,58	-2 653 481,07
Rahoitusosuudet investointeihin	3 000,00	14 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	100,00	72 460,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-552 887,91	-1 338 557,69
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
Antolainasaamisten lisäys	14 236,21	-14 508,00
Antolainasaamisten vähennys	11 150,00	11 150,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-47 000,00	-47 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000 000,00	-300 000,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	6 680,06	-9 144,10
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0,00	0,00
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-738 849,42	571 421,07
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-608 617,95	1 158 532,25
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET YHTEENSÄ	-1 340 787,31	1 720 809,22
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	637 598,90	1 370 451,22
RAHAVAROJEN MUUTOS	84 710,99	31 893,53
KASSAVARAT 31.12.	3 568 016,12	3 483 305,13
KASSAVARAT 1.1.	3 483 305,13	3 451 411,60
KASSAVAROJEN MUUTOS	84 710,99	31 893,53
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRRRAN KERTYMÄ	722	1 436
INVESTOINTIEN TULORAHOITUS, %	63,0	47,1
PÄÄOMAMENOJEN TULORAHOITUS, %	61,6	46,0
LAINANHOITOKATE	19,3	25,0
KASSAN RIITTÄVYYS, PV	69,9	69,4
ASUKASMÄÄRÄ	2 206	2 241
Lainakanta 31.12. (milj. €)	2,0	0,5
Lainakanta 31.12., €/asukas	1096	207
Lainasaamiset (milj. €)	0,5	0,5

TASE	Tilivuosi 2019	Tilivuosi 2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	11 828,00	14 312,82
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 662 637,54	2 645 652,86
Rakennukset	8 679 698,82	6 949 402,40
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 181 547,17	3 841 064,11
Koneet ja kalusto	84 427,60	93 413,52
Muut aineelliset hyödykkeet	3 363,76	3 363,76
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Keskeneräiset hankinnat	77 294,29	1 965 202,95
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	77 294,29	1 965 202,95
Aineelliset hyödykkeet	15 688 969,18	15 498 099,60
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	658 776,39	658 776,39
Kuntayhtymäosuudet	501 265,81	501 265,81
Osakkeet ja osuudet osak.ja omist.yht.	1 131 503,54	1 030 218,64
Muut osakkeet ja osuudet	5 178,00	5 278,00
Osakkeet ja osuudet	2 296 723,74	2 195 538,84
Muut pitkäaikaiset lainasaamiset	525 997,70	537 147,70
Muut pitkäaikaiset saamiset	11 421,79	25 658,00
Sijoitukset	2 834 143,23	2 758 344,54
PYSYVÄT VASTAAVAT	18 534 940,41	18 270 756,96
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	531 095,71	484 896,93
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	531 095,71	484 896,93
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	271 968,74	215 737,61
Lainasaamiset	848 366,50	4 000,00
Muut lyhytaikaiset saamiset	92 886,01	307 148,79
Lyhytaikaiset saamiset	1 213 221,25	517 028,21
Siirtosaamiset		
Muut siirtosaamiset	114 736,71	72 080,33
Siirtosaamiset	114 736,71	72 080,33
Saamiset	1 327 957,96	589 108,54
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	2 650 294,90	2 896 562,11
Rahoitusarvopaperit	2 650 294,90	2 896 562,11
Rahat ja pankkisaamiset	917 721,22	586 743,02
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 895 974,08	4 072 413,67
VASTAAVAA	23 962 010,20	22 828 067,56

TASE	Tilivuosi 2019	Tilivuosi 2018
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 684 598,33	12 684 598,33
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	6 210 394,33	6 075 000,71
Tilikauden yli-/alijäämä	-263 318,25	135 393,62
OMA PÄÄOMA	18 631 674,41	18 894 992,66
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	660 067,75	607 188,91
Muut toimeksiantojen pääomat		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	660 067,75	607 188,91
VIERAS PÄÄOMA		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	371 000,00	418 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Saadut ennakot	3 531,95	3 531,95
Muut pitkäaikaiset velat	188 102,14	188 102,14
Pitkäaikainen vieraspääoma	562 634,09	609 634,09
Lyhytaikainen vieraspääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 047 000,00	47 000,00
Saadut ennakot	2 052,50	0,00
Ostovelat	1 339 682,14	1 722 675,79
Muut velat	101 868,39	97 898,94
Siirtovelat		
Siirtyvät korot	1 721,22	729,07
Lomapalkkajaksotus	402 198,40	384 652,11
Valtionosuuden palautukset	0,00	0,00
Muut siirtovelat	213 111,30	456 155,16
Siirtovelat	617 030,92	848 677,17
Lyhytaikainen vieraspääoma	4 107 633,95	2 716 251,90
VIERAS PÄÄOMA	4 670 268,04	3 325 885,99
VASTATTAVAA	23 962 010,20	22 828 067,56
Omavaraisuusaste, %	77,8	82,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	24,2	17,2
Kertynyt yli-/alijäämä (milj. €)	6,0	6,2
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2696	2771
Lainakanta 31.12. (milj. €)	2,4	0,5
Lainakanta 31.12., €/asukas	1096	207
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	2,5	0,5
Lainat ja vastuut, €/asukas	1127	216
Lainasaamiset (milj. €)	0,5	0,5
Asukasmäärä	2206	2241

KONSERNITULOSLASKELMA	Tilivuosi 2019		Tilivuosi 2018	
Toimintatuotot		5 279 184,45		5 041 564,16
Toimintakulut		-21 728 837,31		-21 399 975,75
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		1 826,54		299,96
Toimintakate		-16 447 826,32		-16 358 111,63
Verotulot		8 138 776,99		8 040 577,09
Valtionosuudet		9 394 375,34		9 821 866,42
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	65 301,32		84 996,59	
Muut rahoitustuotot	211 580,56		94 730,92	
Korkokulut	-17 599,04		-36 047,68	
Muut rahoituskulut	-56 045,22	203 237,62	-111 285,25	32 394,58
Vuosikate		1 288 563,63		1 536 726,46
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 675 023,39		-1 576 210,61
Tilikauden yli- ja alipariarvot		-179,15		0,00
Arvonalentumiset		-2 268,34		-197,75
Satunnaiset erät		-4 847,16		-26,57
Tilikauden tulos		-393 754,42		-39 708,47
Tilinpäätössiirot		47 050,86		47 162,02
Tilikauden verot		-2 939,69		-3 365,17
Laskennalliset verot		-10 797,82		-8 024,07
Vähemmistöosuudet		-4 410,98		19 066,41
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-364 852,06		15 130,72
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %		24,3		23,6
Vuosikate/Poistot, %		76,9		102,6
Vuosikate €/asukas		584		686
Asukasmäärä		2 206		2 241

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	Tilivuosi 2019	Tilivuosi 2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 288 563,63	1 536 726,46
Satunnaiset erät	-4 847,16	-26,57
Tilikauden verot	-4 371,74	-4 413,36
Tulorahoituksen korjauserät	-23 956,91	12 576,34
	<hr/> 1 255 387,82	<hr/> 1 544 862,87
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 855 108,69	-2 325 653,70
Investointitulot	11 315,69	102 377,02
Investoinnit netto	-1 843 793,00	-2 223 276,68
Toiminnan ja investointien rahavirta	-588 405,19	-678 413,81
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	13 846,76	-14 880,99
Antolainasaamisten vähennykset	3 325,67	3 325,67
Antolainauksen muutokset	<hr/> 17 172,43	<hr/> -11 555,32
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	140 709,00	175 529,90
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-429 615,56	-359 723,57
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 070 971,14	-292 946,48
Lainakannan muutokset	<hr/> 1 782 064,58	<hr/> -477 140,15
Oman pääoman muutokset	415,95	-25 798,44
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	3 412,06	-7 684,48
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 310,71	2 831,29
Saamisten muutos	-681 012,46	673 230,57
Korottomien velkojen muutos	-1 202 792,43	609 981,91
Muut maksuvalmiuden muutokset	<hr/> -1 882 703,54	<hr/> 1 278 359,29
Rahoituksen rahavirta	-83 050,58	763 865,38
Rahavarojen muutos	-671 455,77	85 451,57
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	4 067 380,52	4 759 188,62
Rahavarat 1.1.	4 738 836,29	4 673 737,05
	<hr/> -671 455,77	<hr/> 85 451,57
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulorahoitus, %	69,9	69,1
Lainanhoitokate	2,9	4,0
Kassanriittävyys (pv)	62	72

KONSERNITASE	Tilivuosi 2019	Tilivuosi 2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	54 813,78	137 384,86
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 008 924,82	2 920 408,15
Rakennukset	12 489 871,89	10 731 020,90
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 209 466,14	3 857 674,88
Koneet ja kalusto	251 378,53	260 254,07
Muut aineelliset hyödykkeet	2 693 586,60	2 764 014,79
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	335 228,60	2 317 518,22
Aineelliset hyödykkeet	22 988 456,57	22 850 891,01
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 172 596,87	1 072 390,46
Lainasaamiset	52 281,39	55 607,06
Muut saamiset	27 497,27	29 068,03
Sijoitukset	1 252 375,53	1 157 065,55
PYSYVÄT VASTAAVAT	24 295 645,87	24 145 341,42
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	537 631,94	495 762,61
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	48 543,85	46 233,14
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	3 284,83	3 154,04
Lyhytaikaiset saamiset	641 587,06	854 040,41
Saamiset	644 871,90	857 194,45
Rahoitusarvopaperit	2 671 134,18	2 939 335,87
Rahat ja pankkisaamiset	1 396 514,34	1 799 543,32
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 761 064,26	5 642 306,78
VASTAAVAA	29 594 342,08	30 283 410,81
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 684 598,33	12 684 598,33
Rahastot	659 795,86	660 962,75
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	5 487 030,18	5 488 836,30
Tilikauden yli-/alijäämä	-364 852,06	15 130,72
OMA PÄÄOMA	18 466 572,31	18 849 528,11
VÄHEMMISTÖOSUUS	27 911,80	45 645,71
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
Pakolliset varaukset	43 780,85	62 654,55
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	672 086,25	626 804,86
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieraspääoma	4 690 136,40	4 990 690,63
Pitkäaikainen koroton vieraspääoma	179 133,63	180 781,44
Lyhytaikainen korollinen vieraspääoma	2 789 165,27	2 175 823,46
Lyhytaikainen koroton vieraspääoma	2 725 555,58	3 351 482,07
VIERAS PÄÄOMA	10 383 990,88	10 698 777,60
VASTATTAVAA	29 594 342,08	30 283 410,81
Omavaraisuusaste, %	62,5	62,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	45,5	46,7
Kertynyt yli-/alijäämä (milj. €)	5,1	5,5
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2322	2456
Lainakanta 31.12. (milj. €)	7,5	7,2
Lainakanta 31.12. €/asukas	3390	3198
Lainasaamiset (milj. €)	0,05	0,05
Asukasmäärä	2206	2241

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1) tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät;

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Investointien kirjaamisessa pysyviin vastaaviin on pienhankintarajana käytetty kunnanvaltuuston vahvistamaa alarajaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt poistosuunnitelman ja poistoaikoja on tarkistettu 1.1.2013 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarvointiin. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Vuonna 2018 maksetut sähköliittymismaksut (Päiväkoti Saukontassu ja Kuhmolaan hankittu lisäliittymä) sekä 2019 hankittu Koskenpartaan katuvalojen sähköliittymä on oikaistu pitkäaikaisten saamisten -taseryhmästä Maa- ja vesialueiden -taseryhmään. Sähköliittymät ovat siirtokelpoisia, mutta eivät palautuskelpoisia. Palautuskelpoiset liittymismaksut kuuluvat pitkäaikaisiin saamisiin, siirtokelpoiset eivät kuulu, vaan kuuluvat maa- ja vesialueisiin. Oikaistut tapahtumat vaikuttavat rahoituslaskelman Antolainasaamisten lisäykseen vähentävästi ja vastaavasti lisäävät investointimenoja. Liittymismaksuista ei tehdä poistoja.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Liite 1 A: Konsernitilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 4:2. §);

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konserniin on yhdistelty tytäryhteisöt ja kuntayhtymät omistussuuden mukaisesti. Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty konserniin, niiden pääomaosuuksien vaikutus kunnan konsernitilinpäätökseen ei ole olennainen.

Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Tytäryhteisöt on yhdistelty kunnan konserniin rivi riviltä. Kuhmoisten Verkkopalvelu Oy:n ja Kuhmoisten Laajakaista Oy:n muodostama alakonserni on yhdistelty konserniin rivi riviltä ja vähemmistöosuus on erotettu omalle rivilleen. Kuntayhtymät on yhdistelty lukuarvoiltaan omistussuuden mukaisesti. Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Kunnan ja kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden rakennusten poistot on oikaistu suunnitelmanmukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseeseen edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Konsernitaseeseen vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Liite 6:

Toimintatuotot kunnan määritteleminä tehtäväkokonaisuuksina. Kunnan tai kuntayhtymän liiketoimintojen toimintatuotot esitetään tehtäväalueisiin tai tulolajeihin sisällytettynä;

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Yleishallinto	692 771	701 005	583 449	529 843
Sosiaali ja terveystuotot	1 550 333	1 479 226		
Opetus- ja kulttuuripalvelut	986 786	909 563	766 730	690 964
Tekniset palvelut	2 049 295	1 951 768	1 583 177	1 525 028
Toimintatuotot yhteensä	5 279 185	5 041 562	2 933 356	2 745 835

Liite 7:

Verotulot eriteltyinä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistöveroon ja muihin verotuloihin (kuntajaoston tuloslaskelmaohje kohta 5.1)

Verotulojen erittely		
	2019	2018
Kunnan tulovero	5 656 168	5 685 562
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 110 387	1 013 274
Kiinteistövero	1 372 223	1 341 741
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	8 138 777	8 040 577

Tuloveroprosentti

v. 2015 -
20,75

v. 2010-2014
19,75

Kiinteistöveroprosentit

Yleinen kiinteistövero

1,00

1,00

Vakituisen asunnon rakennusten

0,50

0,50

Muu kuin vak.asuinrakennuksen

1,10

1,10

Liite 8:

Valtionosuudet eriteltyinä

Valtionosuuksien erittely		
	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 695 006	6 981 593
Verotuloihin perustuva valtionos.tasaus	1 652 049	1 710 667
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtos.	-105 861	-46 745
Valtionosuudet yhteensä	8 241 194	8 645 515

Liite 9:

Palveluiden ostot eriteltynä asiakaspalveluiden ostoihin ja muiden palveluiden ostoihin.

Palveluiden ostojen erittely	2019	2018
Asiakaspalveluiden ostot	10 309 653	10 521 197
Muiden palveluiden ostot	1 953 799	1 728 294
Kunnan palveluiden ostot yhteensä	12 263 452	12 249 491

Liite 11:

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista (KPA 2:3.1 3-kohta)

Kuhmoisten kunnan käyttöomaisuuden poistosuunnitelma (Pienhankintaraja 10 000 €)	1.1.2009 - 31.12.2012	1.1.2013 alkaen
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot		2 v.
Aineettomat oikeudet		5 v.
Liikearvo		2 v.
Muut pitkävaikutteiset menot		
- Atk-ohjelmat	4 v.	2 v.
- Muut	4 v.	2 v.
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	Ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennelmat	40 v. tasapoisto	20 v. tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25 v. tasapoisto	20 v. tasapoisto
Taloussrakennukset	17 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	25 v. tasapoisto	20 v. tasapoisto
Asuinrakennukset	40 v. tasapoisto	30 v. tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit, puistot	17 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Sillat, laiturit, uimalat	20 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	20 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoas., ulkoval.l	17 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Vesi- ja viemäriverkosto	35 v. tasapoisto	30 v. tasapoisto
Kaukolämpöverkko		20 v. tasapoisto
Puhelinverkko, keskusasema ja alakesk.		10 v. tasapoisto
Maakaasuverkko		20 v. tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot		15 v. tasapoisto
Sähkö-, vesi-, yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	15 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet		15 v. tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet		10 v. tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet, rakenteet	12 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	17 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkonet		8 v. tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	7 v. tasapoisto	4 v. tasapoisto
Muut liikkuvat työkonet	7 v. tasapoisto	5 v. tasapoisto
Muut raskaat työkonet		10 v. tasapoisto
Muut kevyet koneet		5 v. tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet		5 v. tasapoisto
Atk-laitteet	4 v. tasapoisto	3 v. tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	4 v. tasapoisto	3 v. tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytönmukainen	Käytönmukainen
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	Ei poistoa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	Ei poistoa
Käyttöomaisuus arvopaperit ja muut pitkäaik. sij.		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	Ei poistoa

Liite 13:

Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisällyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisällyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappioista (Kuntajaoston tuloslaskelmaohje luvut 2.3 ja 4.5)

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoivot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoivot		47 889		47 889
Rakennusten myyntivoivot				0
Muut myyntivoivot	115	6 951		6 358
Myyntivoivot yhteensä	115	54 840	0	54 247
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot				0
Rakennusten myyntitappiot				0
Muut myyntitappiot		40 555		39 241
Myyntitappiot yhteensä	0	40 555	0	39 241

Liite 14:

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät (KPA 2:3.1 2-kohta)

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	0	0	0	0
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	4 847	27	0	0

Liite 15:

Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisällyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä (KPA 2:3.1 § 5-kohta), jos ne ovat olennaisia

Rahoitustuottojen ja -kulujen erittely		
	2019	2018
Korkotuotot antolainoista ulkopuolisille	8 969	8 969
Korkotuotot sijoituksista, talletuksista ja maksuliik.	65 426	85 348
Sijoitusten ja arvopapereiden tuotot	181 666	65 794
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	10 968	10 968
Korvaus jäännöspääomasta vesihuoltolaitos ja kaukolämpöverkko	11 974	12 512
Verotilitysten korot ja korotukset	0	484
Viivästyskorkotuotot	3 323	2 483
Muut rahoitustuotot	706	22 800
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	283 032	209 359
Korkokulut lainoista	-1 846	-2 953
Arvon alentumiset sijoitukset ja arvopaperit	-6 573	-38 786
Korvaus jäännöspääomasta vesihuoltolaitos ja kaukolämpöverkko	-11 974	-12 512
Verotilitysten korot ja korotukset	0	0
Viivästyskorkokulut	-631	-187
Muut rahoituskulut	-1 374	-16 212
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	-22 397	-70 651
Rahoitustuotot ja -kulut netto	260 635	138 708

Liite 19 A:

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											Kaikki yhteensä
	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet							
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikut. menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödyk.	Ennakkomaksut ja keskener.	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	14 312,82	14 312,82	2 645 652,86	6 949 402,40	3 841 064,11	93 413,52	3 363,76	1 965 202,95	15 498 099,60	15 512 412,42
Lisäykset tilikauden aikana		11 827,96	11 827,96	16 984,68	671 422,66	624 705,19	34 249,47		35 717,72	1 383 079,72	1 394 907,68
Rahoitusosuudet tilikaudella									-3 000,00	-3 000,00	-3 000,00
Vähennykset tilikauden aikana										0,00	0,00
Siirrot erien välillä					1 792 572,19	128 054,19	0,00		-1 920 626,38	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-14 312,78	-14 312,78		-733 698,43	-412 276,32	-43 235,39			-1 189 210,14	-1 203 522,92
Arvonlennukset ja niiden palautukset										0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	11 828,00	11 828,00	2 662 637,54	8 679 698,82	4 181 547,17	84 427,60	3 363,76	77 294,29	15 688 969,18	15 700 797,18
Arvonkorotukset										0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	11 828,00	11 828,00	2 662 637,54	8 679 698,82	4 181 547,17	84 427,60	3 363,76	77 294,29	15 688 969,18	15 700 797,18

Maa- ja vesialueiden lisäys 16 984,68 € on ei-palautettavia kiinteistöjen sähköliittymismaksuja.

Liite 19 B:

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset											
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet osakk. ja omistus- yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset osakk. ja omistus- yht.	Saami- set kunta- yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä	Kaikki yhteensä
Hankintameno 1.1.	658 776,39	726 258,64	501 265,81	309 238,00	2 195 538,84	486 747,70	0,00	0,00	76 058,00	562 805,70	2 758 344,54
Lisäykset					0,00					0,00	0,00
Vähennykset		101 284,90		-100,00	101 184,90	-8 000,00			-17 386,21	-25 386,21	75 798,69
Siirrot erien välillä					0,00					0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	658 776,39	827 543,54	501 265,81	309 138,00	2 296 723,74	478 747,70	0,00	0,00	58 671,79	537 419,49	2 834 143,23
Arvonlennukset					0,00					0,00	0,00
Arvonkorotukset										0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	658 776,39	827 543,54	501 265,81	309 138,00	2 296 723,74	478 747,70	0,00	0,00	58 671,79	537 419,49	2 834 143,23

Vähennys saamiset muut yhteisöt ryhmässä 17 386,21 € sisältää maa- ja vesialueisiin siirretyt ei-palautettavat sähköliittymismaksut 16 984,68 €.

Liitteet 20-22:

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikau-den voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy	Kuhmoinen	100 %	100 %	493	2392	-1
Asunto Oy Kuhmoisten Päijälänkoti	Kuhmoinen	100 %	100 %	281	1	-2
Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy (emoyhtiö)	Kuhmoinen	100 %	100 %	-181	3091	-75
		Yhteensä		593	5484	-78
Kuntayhtymät						
Keski-Suomen liitto	Jyväskylä	0,75 %	0,75 %	9	31	1
Pirkanmaan Sairaanhoidopiiri ky	Tampere	0,16 %	0,16 %	315	878	15
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	Jyväskylä	1,27 %	1,27 %	1319	690	-1
Koulutuskeskus Salpaus ky	Lahti	0,23 %	0,23 %	188	42	6
		Yhteensä		1831	1641	21
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Asunto Oy Kuhmoisten Hokkalanperä	Kuhmoinen	31,7 %	31,7 %	6	52	-3
Kiinteistö Oy Pohjoisportti	Kuhmoinen	35,05 %	35,05 %	335	9	0
Muut yhteisöt (konserniin kuulumattomat)						
Asunto Oy Peltohokkala	Kuhmoinen	14,77 %				
Asunto Oy Kokkonniemi	Kuhmoinen	4,27 %				
Asunto Oy Paajaranta	Kuhmoinen	3,31 %				
Asunto Oy Hokkalankulma	Kuhmoinen	6,32 %				
Asunto Oy Kokonranta	Kuhmoinen	14,93 %				
Neo Industrial Oy (Neonmarkka Oy)	Helsinki					

Muutokset**Muut yhteisöt:**

Järvi-Hämeen Osuuspankki palauttanut Osuusmaksun, poistettu taulukosta.

Liite 23:

Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä

- myyntisaamiset (Vs C II pitkäaikaiset 1, lyhytaikaiset 1);
 - lainasaamiset (Vs C II pitkäaikaiset 1, lyhytaikaiset 1);
 - muut saamiset (Vs C II pitkäaikaiset 1, lyhytaikaiset 1);
 - siirtosaamiset (Vs C II pitkäaikaiset 1, lyhytaikaiset 1);
- (KPA 2:4.3 § 3-kohta)

Saamisten erittely				
	2019		2018	
	Pitkäaikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhyt-aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		57 086		11 574
Lainasaamiset	478 748	843 000	486 748	4 000
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		16 129		8 065
<i>Yhteensä</i>	<i>478 748</i>	<i>916 215</i>	<i>486 748</i>	<i>23 638</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		9		9
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>9</i>	<i>0</i>	<i>9</i>
Saamiset yhteensä	478 748	916 224	486 748	23 647

Liite 24:

Saamisiin sisältyvät olennaiset erät

Saamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2019	2018
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	271 969	215 738
Lyhytaikaiset lainasaamiset	848 367	4 000
Valtionosuussaaminen	10 163	57 299
Alv- saaminen	82 682	239 992
Punmyyntituloja	63 414	0
KEVA/eläkemenoperusteiset vak.maksut	9 275	0
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ky	5 771	5 771
Elokuvasäätiön tuki	3 820	6 000
Siirtosaamiset tyttareltä	16 129	8 065
Muut siirtosaamiset	16 369	52 245
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 327 958	589 109

Liite 25:

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana (KPA 2:5.1 § 1-kohta)

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	12 684 598	12 684 598	12 684 598	12 684 598
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	12 684 598	12 684 598	12 684 598	12 684 598
Arvonkorotusrahasto 1.1.	6 438	7 527		
Lisäykset				
Vähennykset	-1 045	-1 089		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	5 393	6 438		
Muut omat rahastot	654 524	654 524		
Vahinkorahaston pääoma 1.1.				
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta	-122			
Vahinkorahaston pääoma 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	654 402	654 524		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	5 487 030	5 488 836	6 210 395	6 075 001
Siirto vahinkorahastoon				
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	5 487 030	5 488 836	6 210 395	6 075 001
Tilikauden yli-/alijäämä	-364 852	15 131	-263 318	135 394
Oma pääoma yhteensä	18 466 571	18 849 527	18 631 674	18 894 993

Liite 27:

Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät **myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua** (KPA 2:5.1 § 2-kohta).

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä esitetään velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät **1.1.2025 tai sen jälkeen**.

	Pitkäaikaiset velat		Lainat
	2019	2018	2025
Kunta			
Joukkovelkakirjalainat			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	371 000	418 000	136 000
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0	
Takausvastuun kautta tullut laina	0	0	
Lainat muilta luotonantajilta			
Saadut ennakot	3 532	3 532	
Ostovelat			
Liittymismaksut ja muut velat	188 102	188 102	
Siirtovelat			
Pitkäaikaiset velat yhteensä	562 634	609 634	136 000

Pitkäaikaiset velat		
Konserni	2019	2018
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 504 502	4 682 630
Lainat julkisyhteisöiltä	768	874
Lainat muilta luotonantajilta	293 335	303 654
Saadut ennakot	3 532	3 532
Ostovelat	0	0
Liittymismaksut ja muut velat	194 052	171 179
Siirtovelat	527	9 602
Pitkäaikaiset velat yhteensä	4 996 716	5 171 471

Liite 30:

Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille

- saadut ennakot (Vt E I 5, II 5)
- ostovelat (Vt E I 6, II 6)
- liittymismaksut ja muut velat (Vt E I 7, II 7)
- siirtovelat (Vt E I 8, II 8) (KPA 2:5.2 §)

Vieras pääoma				
	2019		2018	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat	24 446,30		24 446,30	
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>24 446,30</i>	<i>0,00</i>	<i>24 446,30</i>	<i>0,00</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisyyksille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>24 446,30</i>	<i>0,00</i>	<i>24 446,30</i>	<i>0,00</i>

Liite 32:

Muut velat-erään sisältyvät olennaiset erät

Muut velat-erään sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2019	2017	2019	2018
Muut velat				
Liittymismaksut				
Muut velat				
Tilitettävä arvonlisävero	23 882	30 320	23 882	30 320
Ennakkonpidätykset	72 256	63 694	71 730	62 832
Sosiaaliturvamaksut	1 651	2 514	2 301	2 454
Muut	34 743	2 426	3 955	2 292
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>132 532</i>	<i>98 954</i>	<i>101 868</i>	<i>97 899</i>

Liite 33:

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (KPA 2:5.1 § 4-kohta)

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Siirtovelat				
Henkilöstökulujen jaksotukset	467 829	462 724	402 198	384 652
Korkojaksotukset	15 095	27 524	1 721	729
Jämsän kaupunki (sos. ja terveystoimi)	37 265	250 004	37 265	250 004
Palkkojen henkilösivukulut	136 579	81 956	134 062	76 384
Muut siirtovelat	354 754	420 427	41 785	136 908
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 011 522	1 242 635	617 031	848 678

Liite 42:

Henkilöstön lukumäärä 31.12. toimialoittain;

-vakinaiset

-määräaikaiset

-ilman työllistettyjä

Henkilöstön lukumäärä 31.12. toimialoittain		
	2019	2018
Yleishallinto	8,59	8,73
Sivistystoimi	65,40	54,98
Tekninen toimi	16,68	15,88
Investoinnit	0,65	0,65
yhteensä	91,32	80,24

Liite 43:

Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut, jos henkilöstökuluja on aktivoitu taseeseen;

Henkilöstökulut		
	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	4 590 267	4 218 827
Henkilöstökuluja aktivoitu aineellisiin hyödykkeisiin	43 891	49 488
yhteensä	4 634 159	4 268 315

Liite 44:

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetty luottamushenkilömaksut (kuntalaki 82.3 §)

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut		
	2019	2018
Kuhmoisten keskustan paikallisyhdistys ry	509	689
Kuhmoisten työväenyhdistys ry	883	841
Kuhmoisten perussuomalaiset ry	171	275
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	1 563	1804

Liite 45:

Lakisääteistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksetut palkkiot.

Tilintarkastajan palkkiot		
	2019	2018
BDO Oy, JHTT-yhteisö		
Tilintarkastuspalkkiot	9757	10663
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	9757	10663

Liite 46:

Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin. Liitetietona esitetään myös tavanomaisin ehdoin intressitahojen kanssa toteutetuista toimista niiden osapuolet ja toimien arvot, jos ne ovat tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi. Tietoja yksittäisistä liiketoimista voidaan yhdistellä, ellei tietojen erillinen esittäminen ole välttämätöntä arvioitaessa liiketoimen vaikutusta kunnan taloudelliseen asemaan.

Kunnan ja intressitahojen välinen liiketoiminta

Kunta on antanut kunnanvaltuuston päätöksellä 16.12.2013 Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy:lle (tytäryhteisö) rahalainan 160 000 euroa, maksamatonta lainaa tilinpäätöshetkellä on pitkäaikaisissa 120 000 euroa ja vuoden 2019 lyhennyserät on saatavissa 8 000 euroa. Lainalla ei ole vakuutta. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetusta lainasta. Kunnan arvion mukaan lainaan ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

Kunta on antanut kunnanvaltuuston päätöksellä 4.2.2019 Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle (tytäryhteisö) rahalainan 835 000 euroa. Laina erääntyi 31.12.2019, mutta kunnanvaltuusto myönsi kokouksessaan 9.12.2019 lainalle jatkoaikaa 31.12.2020 saakka. Lainalla ei ole vakuutta.

Kunnanjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus (kvalt 16.6.2014), jossa on sovittu 12 kuukauden palkkaa vastaavasta siirtymäkorvauksesta.

Liite 41:

Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt. Tähän merkittäviä taseen ulkopuolisia järjestelyjä voivat olla mm. yhteistyö- ja kumppanuussopimuksista aiheutuvat vastuut, ympäristövastuut jne. Vastuut ilmoitetaan nimellisarvoisena ilman arvonlisäveroa, jos arvonlisävero voidaan sisällyttää vähennettäviin tai palautettaviin arvonlisäveroihin. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt voivat olla sellaisia, että niiden rahamäärää ei pystytä määrittämään. Tällöin vähimmäisinformaationa ilmoitetaan vastuun olemassaolo.

Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Mikäli hallinto-oikeuden päätös Kuhmoisten Laajakaista Oy:n tekemästä valituksesta Traficomin tekemään päätökseen laajakaistatuen maksamisesta yhtiölle on kielteinen, ei yhtiöllä ole kassavaroja maksaa Kuhmoisten kunnan yhtiölle myöntämää 835.000 euron lainaa takaisin (kvalt 9.12.2019 § 56). Ensivaiheessa lainan antaja (Kuhmoisten kunta) selvittää yhdessä Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n kanssa onko yhtiöllä mahdollista saada rahoitusyhtiöiltä rahoitusta lainan takaisinmaksuun. Mikäli edellä mainittu ei ole mahdollista, tulee lainasumma Kuhmoisten kunnan vastattavaksi vähennettynä Traficomin myöntämän tuen loppuosalla (tällä hetkellä päätös tuen maksettavasta loppuosuudesta on 170 000 €). Riski, että laina tulee Kuhmoisten kunnan vastattavaksi, on merkittävä ja toteutuessaan aiheuttaa kunnan talouteen merkittävän lisärasitteen. Kuhmoisten Laajakaista Oy:n oma pääoma on menetetty ja yhtiöllä on vaikeuksia suoriutua Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n yhtiölle myöntämien lainojen lyhennyksistä. Tämä puolestaan aiheuttaa merkittävän riskin Kuhmoisten kunnalle Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle myönnettyjen lainojen takausvastuiden osalta. Kunnanvaltuuston tulee tarkastella Kuhmoisten Laajakaista Oy:n taloudellista tilannetta yhtiön osakkaan näkökulmasta jo vuoden 2020 aikana ja miettiä vaihtoehtoja yhtiön taloudellisten haasteiden ratkaisemiseksi. Yksi vaihtoehto on kasvattaa yhtiön omaa pääomaa kunnan yhtiölle myöntämän rahoituksen turvin.

Kuhmoisten Lämpö Oy:n ja Kuhmoisten kunnan 9.4.2013 allekirjoittama sopimus lämmön toimittamisesta kunnan omistamaan kaukolämpöverkkoon. Sopimuksen voimassaoloaika on viisitoista vuotta lämmöntoimitusten alkamisesta.

Arvonlisäveron palautusvastuu vuoden 2019 tilinpäätöksessä on 1 570 650,43 euroa.

Merkittävät sopimukset:

Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan palvelusopimus sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä (Jämsän kaupunki toimii palveluiden järjestäjänä, isäntäkuntana)
Kuhmoisten kunnan ja Jämsän kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluiden tuotantotiloja koskevat vuokrasopimukset
Kuhmoisten kunnan ja Jämsän kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluiden ravitsemuspalveluita koskeva palvelusopimus
Kuhmoisten kunnan ja Jämsän kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluiden pesulapalveluita koskeva palvelusopimus
Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan sopimus palkanlaskentapalveluiden tuottamisesta Kuhmoisten kunnalle
Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan sopimus ICT-palveluiden tuottamisesta Kuhmoisten kunnalle
Sopimus Jämsänjokilaakson musiikkiopiston toiminnan järjestämisestä Kuhmoisten kunnassa
Sopimus Jämsän työväenopiston toiminnan järjestämisestä Kuhmoisten kunnassa
Sopimus Jämsän kaupungin järjestämän kunnan vastuulla olevan jätehuollon Kuhmoisten kunnassa
Yhteistoimintasopimus Ympäritöterveydenhuollon Keurusselän yhteistoiminta-alueeseen kuulumisesta
Yhteistoimintasopimus maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen kuulumisesta
Rakennusvalvonnan ostopalvelusopimus Padasjoen kunnan kanssa
Yhteistoimintasopimus Keski-Suomen pelastustoimen yhteistoiminta-alueeseen kuulumisesta

VASTUUT 31.12.2019

<u>KUNNAN TAKAUSVASTUUT 31.12.2018</u>	v. 2019	v. 2018
* Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt Oy		
Kuhmoisten Osuuspankki FI0851760420017755	39 410,19	
Kuhmoisten Osuuspankki FI7451760480650685	559 866,49	
Kuhmoisten Osuuspankki FI3851760480646774	567 455,00	
Kuhmoisten Osuuspankki FI2651760480632634	140 803,66	
Kuhmoisten Osuuspankki FI8251760480632790	<u>189 934,77</u>	1 587 860,80
* Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt Oy (Jussilankuja)		
Kuntien Eläkevakuutus (9960792)	40 000,00	63 034,63
* Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt Oy (Rekolant.12)		
Kuntien Eläkevakuutus (20010058)	<u>29 360,00</u>	<u>41 360,00</u>
* Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt Oy		
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 91575	50 000,00	
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 102386	50 000,00	
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 111374	<u>100 000,00</u>	<u>200 000,00</u>
Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt Oy yhteensä	<u>1 766 830,11</u>	<u>1 892 255,43</u>
* Kuhmoisten vanhustentaloyhdistys ry		
Kuhmoisten Osuuspankki 51760480646972	285 300,00	317 700,00
* Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy (kvalt 21.12.2015 § 71)		
Kuntarahoitus Oyj 18236/16	0,00	1 470 000,00
Kuntarahoitus Oyj 18235/16	2 227 500,00	2 362 500,00
TAKAUSVASTUUT YHTEENSÄ	<u>4 279 630,11</u>	<u>6 042 455,43</u>
<u>KUNNAN ANTAMAT PANTIT</u>		
* Liikekiinteistö 291-404-6-20 Kuntala		
Kuhmoisten Osuuspankki		
Panttikirjat 1337-41 5 kpl	84 090,00	84 090,00
Panttikirja 1342 1 kpl	<u>16 818,00</u>	<u>16 818,00</u>
	100 908,00	100 908,00
Nordea		
Panttikirjat 1381-83 3 kpl	252 000,00	252 000,00
Panttikirjat 1385-86 2 kpl	168 000,00	168 000,00
Panttikirjat 1387 1 kpl	33 600,00	33 600,00
Panttikirjat 1388 1 kpl	<u>58 800,00</u>	<u>58 800,00</u>
	512 400,00	512 400,00
ANNETUT PANTIT YHTEENSÄ	<u>613 308,00</u>	<u>613 308,00</u>
<u>MUUT VASTUUT</u>		
* Kuntien takauskeskus (*)		
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuusta	13 473 419,00	12 856 503,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	8 865,00	8 259,71
*Leasingvuokravastuu/Tukirahoitus Oy	18 804,81	19 344,87
* Vuokravastuu/koulun väistötilat	48 450,00	
* ALV-vastuut	<u>1 570 650,43</u>	<u>1 501 463,00</u>
MUUT VASTUUT YHTEENSÄ	<u>15 120 189,24</u>	<u>14 385 570,58</u>
KAIKKI VASTUUT YHTEENSÄ	<u>20 013 127,35</u>	<u>21 041 334,01</u>

*) Kuntien takauskeskuslain 478/1996 1 §:n mukaan Kuntien takauskeskuksen tarkoituksena on turvata kuntien yhteinen varainhankinta ja kehittää sitä.

Takauskeskus voi myöntää takauksia ainoastaan riittävää vakuutta vastaan. Takauskeskuslain 10 §:n mukaan takauskeskuksen jäsenyhteisöt vastaavat yhdessä takauskeskuksen sellaisten menojen ja sitoumusten rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuksi, väestötietolain (507/93) 18 §:ssä tarkoitetun edeltävän vuodenvaihteen asukaslukujen mukaisessa suhteessa. Vuosina 2012 ja 2013 vakuudet ovat olleet riittävät, eikä takauskeskuslain 10 §:n mukaisia menoja tai sitoumuksia ole realisoitunut.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kannanoton mukaan Kuntien takauskeskus tulee antamaan vuosittain kullekin jäsenelle tilinpäätöksen liitetietoja varten tarvittavat tiedot jäsenen takausvastuista.

VASTUUT 31.12.2019

KONSERNIN TAKAUSVASTUUT 31.12.2019

	v. 2019	v. 2018
* Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt		
Kunnan antamat takaukset:		
Järvi-Hämeen Osuuspankki/Kuhmoisten konttori	1 497 470,11	1 587 860,80
Kuntien eläkevakuutus	69 360,00	104 394,63
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 91575	50 000,00	50 000,00
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 102386	50 000,00	50 000,00
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 111374	100 000,00	100 000,00
	<u>1 766 830,11</u>	<u>1 892 255,43</u>
Valtiokonttorille annetut panttikirjat:		
Pankkila	911 242,19	911 242,19
Kaskitie 9	789 642,31	789 642,31
Kaskitie 7	592 021,50	592 021,50
	<u>2 292 906,00</u>	<u>2 292 906,00</u>
Edellä luetellut kiinnitysvakuuksilla olevat Valtiokonttorin lainat on maksettu pois. AsL rajoitukset voimassa.		
Järvi-Hämeen Osuuspankille annetut panttikirjat:		
Riihelä		
panttikirja no 2969	100 000,00	100 000,00
Mylly-Pelto		
panttikirja no 2970	110 000,00	110 000,00
Asunto Oy Leppäkoski		
panttikirja no 2595, 3517 ja 3518	428 120,00	428 120,00
Asunto Oy Rekolantie 12 (2kpl á 100 000 €)	200 000,00	200 000,00
	<u>838 120,00</u>	<u>838 120,00</u>
Edellä lueteltuja kiinnitysvakuuksilla olevia Järvi-Hämeen Osuuspankin lainoja jäljellä 31.12.		
	149 155,35	149 155,35
* Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy (kvalt 21.12.2015 § 71)		
Kuntarahoitus Oyj 18236/16		1 470 000,00
Kuntarahoitus Oyj 18235/16	2 362 500,00	2 362 500,00
	<u>2 362 500,00</u>	<u>3 832 500,00</u>
* Vastuut kuntayhtymien veloista		
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ky	554 044	462 515
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	310 017	375 906
Koulutuskeskus Salpaus kuntayhtymä	17 207	17 590
yhteensä	<u>881 268</u>	<u>856 011</u>
Konsernin vastuut yhteensä	5 010 598,11	6 580 766,43

ERIIYTTETTY TILINPÄÄTÖS

KAUKOLÄMPÖVERKKO

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN

KAUKOLÄMPÖVERKKO

TULOSLASKELMA	Alkuper. talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama
LIIKEVAIHTO					
Myyntituotot, ulk.	300 000		300 000	275 828,90	24 171,10
Myyntituotot, sis.	272 000		272 000	299 962,95	-27 962,95
	572 000	0	572 000	575 791,85	-3 791,85
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-641 000		-641 000	-559 033,90	-81 966,10
Palvelujen ostot	-16 420		-16 420	-6 531,25	-9 888,75
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-5 630		-5 630	-9 609,47	3 979,47
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-1 240		-1 240	-1 807,70	567,70
Muut henkilsivukulut	-360		-360	-431,74	71,74
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-75 670	0	-75 670	-78 921,78	3 251,78
Liiketoiminnan muut kulut	-1 080		-1 080	-763,37	-316,63
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-169 400	0	-169 400	-81 307,36	-88 092,64
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkokulut	-3 000		-3 000	-2 907,91	-92,09
Muut kulut	0		0	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta	-4 000		-4 000	-4 672,97	672,97
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-176 400	0	-176 400	-88 888,24	-87 511,76

TULOSLASKELMA VERTAILU JA TUNNUSLUVUT

KAUKOLÄMPÖVERKKO

TULOSLASKELMA	Alkuper. talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama
LIIKEVAIHTO					
Myyntituotot, ulk.	300 000		300 000	275 828,90	24 171,10
Myyntituotot, sis.	272 000		272 000	299 962,95	-27 962,95
	572 000	0	572 000	575 791,85	-3 791,85
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-641 000		-641 000	-559 033,90	-81 966,10
Palvelujen ostot	-16 420		-16 420	-6 531,25	-9 888,75
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-5 630		-5 630	-9 609,47	3 979,47
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-1 240		-1 240	-1 807,70	567,70
Muut henkilsivukulut	-360		-360	-431,74	71,74
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-75 670	0	-75 670	-78 921,78	3 251,78
Liiketoiminnan muut kulut	-1 080		-1 080	-763,37	-316,63
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-169 400	0	-169 400	-81 307,36	-88 092,64
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkokulut	-3 000		-3 000	-2 907,91	-92,09
Muut kulut	0		0	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta	-4 000		-4 000	-4 672,97	672,97
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-176 400	0	-176 400	-88 888,24	-87 511,76

RAHOITUSLASKELMA

KAUKOLÄMPÖVERKKO	Tilivuosi	Tilivuosi
RAHOITUSLASKELMA	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	-81 307,36	-169 579,32
Poistot ja arvonalentumiset	78 921,78	75 670,32
Rahoitustuotot ja -kulut	-7 580,88	-7 895,45
Tulorahoituksen korjauserät	4 672,97	4 811,70
	<hr/>	<hr/>
	-5 293,49	-96 992,75
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-130 058,58	-37 433,93
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Investoinnit netto	<hr/>	<hr/>
	-130 058,58	-37 433,93
Toiminnan ja investointien rahavirta	-135 352,07	-134 426,68
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-47 000,00	-47 000,00
Lainakannan muutokset	<hr/>	<hr/>
	-47 000,00	-47 000,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	76 092,81	-45 238,02
Korottomien velkojen muutos	-4 548,29	11 577,08
Muut maksuvalmiuden muutokset	<hr/>	<hr/>
	71 544,52	-33 660,94
Rahoituksen rahavirta	24 544,52	-80 660,94
Rahavarojen muutos	-110 807,55	-215 087,62

TASE

KAUKOLÄMPÖVERKKO TASE	Tilivuosi 2019	Tilivuosi 2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 268 379,12	1 217 242,32
Koneet ja kalusto	0,00	0,00
Keskeneräiset hankinnat	0,00	37 433,93
Liittymismaksusaamiset sisäiset	153 878,53	153 878,53
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	100 205,29	19 717,74
Muut lyhytaikaiset saamiset	12 722,23	17 116,97
Siirtosaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA	1 535 185,17	1 445 389,49
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	1 555 253,88	1 236 434,66
Edellisten tilikausien alijäämät	-769 973,54	-592 498,29
Tilikauden alijäämä	-88 888,24	-88 888,24
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	371 000,00	418 000,00
Muut pitkäaikaiset velat ulkoiset	188 102,14	188 102,14
Muut pitkäaikaiset velat sisäiset	153 878,53	153 878,53
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	47 000,00	47 000,00
Ostovelat	78 281,28	82 631,62
Muut velat		
Siirtovelat	531,12	729,07
VASTATTAVAA	1 535 185,17	1 445 389,49

**KUHMOISTEN VESIHUOLTOLAITOKSEN
TILINPÄÄTÖS- JA TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA
2019**

SISÄLLYSLUETTELO

Toimintakertomus ja tilikauden tuloksen käsittely	2
Tavoitteiden toteutumiset	3
Talousarviomäärärahojen ja investointien toteutumiset	4
Tuloslaskelmat	5
Rahoituslaskelmat	8
Tase	9
Tilinpäätöksen liitetiedot	10

KUHMOISTEN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2019

Tehtävän toiminta-ajatus:

Vesihuollon tavoitteena on tuottaa puhdasta talousvettä kaikille verkostoon liittyneille kiinteistöille ja käsitellä viemäriverkkoon liittyneissä kiinteistöissä syntynyt jätevesi ympäristön kannalta turvallisesti.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Vesihuoltolaitos jakaantuu kahteen osaan, puhtaan veden tuotantoon ja jäteveden käsittelyyn.

Toimintakertomus

Vesihuoltolaitoksen myyty vesimäärä oli menneenä vuonna yhteensä 77 747 m³. Edellisvuoteen verrattuna veden myynti pieneni noin 7400 m³. Myynnin vaihtelut selittyvät pääosin teollisuusveden käytön muutosten seurauksena. Myynnin määrä on muuttunut toissa vuoden tasolle.

Merkittävimmät investoinnit tehtiin Koskenpartaan uudelle asemakaava-alueelle. Vesi- ja viemäriverkkoa rakennettiin noin 300 metrin matkalle. Vanhentuneita vedenohjauslaitteita uusittiin vedenottamolle ja jv-pumppaamoille.

Kuluvana vuonna kunnassa hyväksyttiin pohjavesien suojelusuunnitelma, jolla pyritään vaikuttamaan pohjavesien laadun varmistamiseen. Myyntiin toimitetun veden laatu oli kuluvana vuonna keskimäärin hyvä. Joulukuussa Mällykäisen vedenottamon vedenlaatu ei vastannut laatuvaatimuksia eikä suositeltuja raja-arvoja. Vedenottamo suljettiin loppuvuodeksi.

Puhdistamolla on ollut edelleen ympäristölupaprosessi käynnissä. Jätevedenpuhdistamon saneeraukseen on varattu investointivaroja. Suunnitteluprosessia hidastaa ympäristölupapäätöksen saapuminen.

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Vesihuoltolaitoksen tilikauden tulos on 14 377,20 € ylijäämäinen. Tilikauden ylijäämä esitetään kirjattavaksi taseen tilikauden ylijäämätilille.

VESIHUOLTOLAITOS

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Vesihuollon tavoitteena on tuottaa puhdasta talousvettä kaikille verkostoon liittyneille kiinteistöille ja käsitellä viemäriverkkoon liittyneissä kiinteistöissä syntynyt jätevesi ympäristön kannalta turvallisesti.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Vesihuoltolaitos jakaantuu kahteen osaan, puhtaan veden tuotantoon ja jäteveden käsittelyyn.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET**Strategiset tavoitteet**

Laitostoiminnan häiriötön toiminta			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Vesijohtoputkien saneeraus	1 linja uusittu	Valmiusaste	Toteutunut
Suunnittelemattomat vesikatkot	Alle 3 kpl/vuosi	Toteutuminen	Toteutunut, kaksi kappaletta vesikatkoja
Jätevedenpuhdistamon saneeraus	Ammoniumtyppitason alentaminen	Laboratoriotulokset	Ympäristölupa määrittelee

Perustelut:

Vesi- ja jätevesihuollon laitteiston päivittäminen ja parantaminen mahdollistavat turvallisen vesihuollon sekä ympäristöluvan vaatimuksen täyttymisen.

KÄYTTÖTALOUS

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Vesihuoltolaitos	talousarvio	muutokset	muutosten	2019		
	€	€	jälkeen			%
			€			
Toimintatulot:						
Myyntitulot	366 000		366 000	375 286,84	-9 287	102,5 %
Maksutulot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratulot	410		410	410	410	0,0 %
Muut tulot	500		500	500	500	
tulot yhteensä	366 910	0	366 910	375 286,84	-8 377	102,3 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	72 090		72 090	63 178,04	8 912	87,6 %
Palvelujen ostot	106 550		106 550	90 827,32	15 723	85,2 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	61 810		61 810	77 891,32	-16 081	126,0 %
Avustukset						
Vuokramenot	4 100		4 100	5 459,52	-1 360	133,2 %
Muut menot	300		300	3 737,29	-3 437	1245,8 %
menot yhteensä	244 850	0	244 850	241 093,49	3 757	98,5 %
TOIMINTAKATE (netto)	122 060	0	122 060	134 193,35	-12 133	109,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot ja muut rah.tuotot	0		0	1 400,67	-1 401	
Korvaus jäännöspääomasta	8 000		8 000	7 301,28	699	91,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut	8 000	0	8 000	-5 900,61	13 901	-73,8 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	148 560		148 560	147 262,94	1 297	99,1 %
Tulot	60 000		60 000	56 019,20	3 981	93,4 %
Menot			0	22 671,80	-22 672	#JAKO/0!
KOKONAISTULOT	426 910	0	426 910	432 706,71	-5 797	101,4 %
KOKONAISMENOT	401 410	0	401 410	418 329,51	-16 920	104,2 %
NETTO KUSTANNUS	25 500	0	25 500	14 377,20	11 123	56,4 %
Vakituinen henkilöstö	1,45	0,00	1,45	1,45	0,00	

INVESTOINNIT V. 2019		TA+muutos		Toteutunut	Toteutunut	Tot.
		Valtuuston sitovuustaso		31.12.2019	31.12.2019	%
Investointihanke	Hanke €	Menot €	Tulot €	Menot €	Tulot €	Menot
Investoinnit vesihuoltolaitokseen:						
Koskenpartaan vesihuolto	34 000 €			28 231,84 €		83,0 %
Vesi- ja viemäriverkoston saneerausta	40 000 €			24 885,45 €		62,2 %
JVP:n saneeraus	20 000 €			4 048,67 €		20,2 %
Vesihuoltolaitoksen ohjauksen uusim.	20 000 €			10 085,07 €		50,4 %
Investoinnit vesihuoltolaitokseen yhteensä	114 000 €	114 000 €		67 251,03 €		59,0 %
JVP:n saneeraus jää keskeneräisiin.				4 048,67 €		

TULOSLASKELMAT

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

(ulkoiset ja sisäiset)

VESIHUOLTOLAITOS

TULOSLASKELMA	Alkuper. talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama
LIIKEVAIHTO					
Myyntituotot, ulk.	360 000		360 000	370 678,84	-10 678,84
Myyntituotot, sis.	60 000		60 000	56 019,20	3 980,80
Liittymismaksut ulk.	6 000		6 000	4 608,00	1 392,00
Liittymismaksut sis.	0		0	0,00	0,00
	426 000	0	426 000	431 306,04	-5 306,04
Valmistus omaan käyttöön					
Liiketoiminnan muut tuotot	910		910	0,00	910,00
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-61 810		-61 810	-83 813,46	22 003,46
Palvelujen ostot	-106 550		-106 550	-107 576,98	1 026,98
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-57 020		-57 020	-50 761,38	-6 258,62
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-12 540		-12 540	-10 500,32	-2 039,68
Muut henkilsivukulut	-2 530		-2 530	-1 916,34	-613,66
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-148 560		-148 560	-147 262,94	-1 297,06
Liiketoiminnan muut kulut	-4 400		-4 400	-9 196,81	9 196,81
Liikelylijäämä (-alijäämä)	33 500	0	33 500	20 277,81	13 222,19
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	0		0	1 400,67	-1 400,67
Muut kulut	0		0	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta	-8 000		-8 000	-7 301,28	-698,72
Tilikauden tulos	25 500	0	25 500	14 377,20	11 122,80

TULOSLASKELMA VERTAILU

VESIHUOLTOLAITOS TULOSLASKELMA
(ulkoiset ja sisäiset)

	Tilivuosi 2019	Tilivuosi 2018
LIKEVAIHTO		
Myyntituotot, ulk.	375 286,84	400 730,23
Myyntituotot, sis.	56 019,20	59 182,79
	<u>431 306,04</u>	<u>459 913,02</u>
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-83 813,46	-80 871,60
Palvelujen ostot	-107 576,98	-110 210,95
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-50 761,38	-46 847,98
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-10 500,32	-9 874,18
Muut henkilsivukulut	-1 916,34	-2 209,45
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-147 262,94	-151 956,69
Liiketoiminnan muut kulut	<u>-9 196,81</u>	<u>-8 229,26</u>
Liikeylijäämä (-alijäämä)	20 277,81	49 712,91
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 400,67	887,09
Muut kulut	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta	<u>-7 301,28</u>	<u>-7 700,70</u>
Tilikauden tulos	14 377,20	42 899,30
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutos	0	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	14 377,20	42 899,30
Tuloslaskelman tunnusluvut:		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0,8	2,3
Voitto, %	3,3	9,3

**VESIHUOLTOLAITOS TULOSLASKELMA
(ulkoinen)**

	Tilivuosi 2019	Tilivuosi 2018
LIKEVAIHTO		
Myyntituotot, ulk.	375 286,84	400 730,23
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-77 891,32	-76 248,86
Palvelujen ostot	-90 827,32	-94 892,77
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-50 761,38	-55 439,80
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-10 500,32	-11 073,14
Muut henkilsivukulut	-1 916,34	-1 609,79
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-147 262,94	-151 956,69
Liiketoiminnan muut kulut	-9 196,81	-9 314,20
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-13 069,59	194,98
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 400,67	887,09
Muut kulut	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-11 668,92	1 082,07
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutos	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-11 668,92	1 082,07
Tuloslaskelman tunnusluvut:		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-0,6	0,1
Voitto, %	-3,1	0,3

RAHOITUSLASKELMAT

Rahoituslaskelman toteutuminen

VESIHUOLTOLAITOS RAHOITUSLASKELMA (ulkoinen)	Alkuper. talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2019	Poikkeama summa
	€			€	€
Toiminnan rahavirta					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	11 200		11 200	-13 069,59	24 269,59
Poistot ja arvonalentumiset	148 560		148 560	147 262,94	1 297,06
Rahoitustuotot ja -kulut	8 000		8 000	-5 900,61	13 900,61
Tulorahoituksen korjauserät (sisäiset netto)	-47 930		-47 930	-33 347,40	-14 582,60
Toiminnan rahavirta	119 830	0	119 830	94 945,34	24 884,66
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-149 000	45 000	-104 000	-67 251,03	-36 748,97
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0				0,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	0				0,00
Investoinnit netto	-149 000	45 000	-104 000	-67 251,03	-36 748,97
Toiminnan ja investointien rahavirta	-29 170	45 000	15 830	27 694,31	-11 864,31

Rahoituslaskelman vertailu

VESIHUOLTOLAITOS RAHOITUSLASKELMA	Tilivuosi 2019	Tilivuosi 2018
Toiminnan rahavirta		
Liikelyijäämä (-alijäämä)	20 277,81	49 712,91
Poistot ja arvonalentumiset	147 262,94	151 956,69
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 900,61	-6 813,61
Tulorahoituksen korjauserät		
	<hr/> 161 640,14	<hr/> 194 855,99
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-67 251,03	-141 826,46
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot		
Investoinnit netto	<hr/> -67 251,03	<hr/> -141 826,46
Toiminnan ja investointien rahavirta	94 389,11	53 029,53
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00
Lainakannan muutokset	<hr/> 0,00	<hr/> 0,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	38 990,76	-15 882,26
Korottomien velkojen muutos	9 571,53	-11 478,16
Muut maksuvalmiuden muutokset	<hr/> 48 562,29	<hr/> -27 360,42
Rahoituksen rahavirta	48 562,29	-27 360,42
Rahavarojen muutokset	142 951,40	25 669,11
Kassavarat 31.12.	392 590,87	249 639,47
Kassavarat 1.1.	249 639,47	223 970,36
	142 951,40	25 669,11

TASE

VESIHUOLTOLAITOS	31.12.2019	31.12.2018
	Tilinpäätös	Tilinpäätös
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	2 484,82
Maa- ja vesialueet	14 282,16	14 282,16
Rakennukset	288 471,24	334 120,68
Vesi- ja viemäriverkostot	1 012 155,10	985 712,34
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	131 149,03	146 441,72
Koneet ja kalusto	0,00	526,13
Keskeneräiset	4 048,67	46 550,26
Liittymismaksusaamiset	10 150,00	10 150,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 460 256,20	1 540 268,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Myyntisaamiset	119 115,80	134 790,79
Muut saamiset	9 593,82	32 909,59
Rahat ja pankkisaamiset	392 590,87	249 639,47
VAIHTUVAT VASTAAVAT	521 300,49	417 339,85
VASTAAVAA	1 981 556,69	1 957 607,96
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 327 953,25	2 327 953,25
Edellisten tilikausien alijäämä	-434 446,32	-477 345,62
Tilikauden ylijäämä	14 377,20	42 899,30
OMA PÄÄOMA	1 907 884,13	1 893 506,93
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	39 192,94	23 588,08
Muut velat	706,85	374,68
ALV-velka	23 882,05	30 320,04
Siirtovelat	9 890,72	9 818,23
VIERAS PÄÄOMA	73 672,56	64 101,03
VASTATTAVAA	1 981 556,69	1 957 607,96

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Liite 1:

tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta);

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Investointien kirjaamisessa pysyviin vastaaviin on pienhankintarajana käytetty kunnanvaltuuston vahvistamaa alarajaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt poistosuunnitelman ja poistoaikoja on tarkistettu 1.1.2013 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 12.12.2016 § 50 perustanut kuntaan Vesihuoltolaitoksen taseyksikön 1.1.2016 alkaen. Vertailut on nyt tehty edelliseen vesihuoltolaitoksen tilinpäätökseen.

Liite 6:

Toimintatuottojen erittely tehtäväkokonaisuuksina.

Toimintatuotot		
	2019	2018
Laskutetut vesimaksut (ulkoiset)	185 193	204 348
Laskutetut jätevesimaksut (ulkoiset)	157 852	163 660
Laskutetut vesimaksut (sisäiset)	30 761	29 436
Laskutetut jätevesimaksut (sisäiset)	25 258	24 918
Liittymismaksut (ulkoiset)	4 608	3 456
Liittymismaksut (sisäiset)	0	4 829
Muut tuotot	27 634	29 267
Toimintatuotot yhteensä	431 306	459 913

Liite 11:

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista
(KPA 2:3.1 3-kohta)

Kuhmoisten kunnan käyttöömaisuuden poistosuunnitelma (Pienhankintaraja 10 000 €)	1.1.2009 - 31.12.2012	1.1.2013 alkaen
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot		2 v.
Aineettomat oikeudet		5 v.
Liikearvo		2 v.
Muut pitkävaikutteiset menot		
- Atk-ohjelmat	4 v.	2 v.
- Muut	4 v.	2 v.
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	Ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25 v. tasapoisto	20 v. tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Vesi- ja viemäriverkosto	35 v. tasapoisto	30 v. tasapoisto
Sähkö-, vesi-, yms. laitosten laituskoneet ja laitteet	15 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet, rakenteet	12 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Muut kuljetusvälineet	7 v. tasapoisto	4 v. tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	7 v. tasapoisto	5 v. tasapoisto
Muut raskaat työkoneet		10 v. tasapoisto
Muut kevyet koneet		5 v. tasapoisto
Atk-laitteet	4 v. tasapoisto	3 v. tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	4 v. tasapoisto	3 v. tasapoisto
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	Ei poistoa

Liite 19:

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet										
	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä	Yhteensä
	Muut pitkävaikut. menot	Ennakko- mak- sut	Yhteensä	Maa- ja vesi- alueet	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennako- maksut ja keskener.		
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 484,82		2 484,82	14 282,16	334 120,68	1 132 154,06	526,13	46 550,26	1 527 633,29	1 530 118,11
Lisäykset tilikauden aikana			0,00			63 202,36		4 048,67	67 251,03	67 251,03
Rahoitusosuudet tilikaudella									0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana									0,00	0,00
Siirrot erien välillä						46 550,26		-46 550,26	0,00	0,00
Tilikauden poisto	-2 484,82		-2 484,82		-45 649,44	-98 602,55	-526,13		-144 778,12	-147 262,94
Arvonlennukset ja niiden palautukset									0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00	0,00	14 282,16	288 471,24	1 143 304,13	0,00	4 048,67	1 450 106,20	1 450 106,20
Arvonkorotukset									0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	0,00	14 282,16	288 471,24	1 143 304,13	0,00		1 450 106,20	1 450 106,20

Sijoitukset/Liittymismaksusaamiset

10 150,00

kaikki yhteensä

1 460 256,20

Liite 24:

Saamisiin sisältyvät olennaiset erät

Saamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2019	2018
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	119 116	134 791
Alv- saaminen	9 594	32 910
Muut siirtosaamiset	0	0
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	128 710	167 700

Liite 25:

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siiroista näiden erien välillä tilikauden aikana (KPA 2:5.1 § 1-kohta)

Oman pääoman erittely		
	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	2 327 953	2 327 953
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	2 327 953	2 327 953
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-434 446	-477 346
Siirto rahastoon		
Edellisen tilikauden virheen oikaisu		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-434 446	-477 346
Tilikauden yli-/alijäämä	14 377	42 899
Oma pääoma yhteensä	1 907 884	1 893 507


Liite 32:

Lyhytaikaisiin velkoihin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaisiin velkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2019	2018
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat	39 193	23 588
Tilitettava arvonlisävero	23 882	30 320
Muut velat	707	375
Siirtovelat	9 891	9 818
Lyhytaikaiset velat yhteensä	73 673	64 101

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Kuhmoinen 31.3.2020



Mika Kyrö
Tekninen johtaja



Eero Ikonen
Teknisen lautakunnan
puheenjohtaja

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA SIDOTUSSA TASEKIRJASSA

Toimintakertomus
 Toteutusvertailu
 Kunnan ja konsernin
 - tuloslaskelma
 - rahoituslaskelma
 - tase
 Kunnan ja konsernin liitetiedot
 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös
 Laskennallisesti eriytetyn kaukolämpöverkon tilinpäätös
 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

ERILLISINÄ JA ATK-LISTOINA

Tase-erittelyt
 Päiväkirja
 Pääkirja
 Talousarvion toteutusvertailut
 Kirjanpidon osajärjestelmien erittelyt

KÄYTETYT TOSITELAJIT

KÄYTETYT TOSITENUMEROT

001	Muistiotositteet	900000	-	900432
002	Tilinavaus	9900		9902
009	Käyttöomaisuusositteet	700000		700026
010	Tiliotekirjaukset	1	-	540
020	Myyntireskontran suoritukset	400000	-	400768
040	Ostolaskujen suoritukset	250000	-	250321
301	Palkat	600000	-	600110
302	Populuis matkalaskut	32000	-	32025
420	Ostolaskut	60001	-	64731
605	YL/Asuinhuoneiston vuokrat	10000	-	10672
611	YL/Teollisuusvuokrat	11000		11178
612	YL/Muut vuokrat	12000	-	12320
614	YL/Antolainat	14000	-	14005
616	YL/Sekalaiset laskut/hallinto	20000	-	20636
642	Vesi- ja jätevesilaskutus	14500	-	16290
645	Kaukolämpölaskutus	17000	-	17104
654	Päivähoitomaksut	18000	-	18307

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kuhmoisissa 6.4.2020


Kari Paajanen


Henna Hellstén


Ossi Simola


Kari Launonen


Susanna Manninen


Silmu Sarvala


Jarkko Sumiainen


Anne Heusala

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään toimintakertomuksen.

Kuhmoisissa ____ / ____ 2020

BDO Oy
JHTT-yhteisö

Laura Hyvönen
Tilintarkastaja, HT, JHT

LIITE 1**SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI**

Toimialajohtaja: Erkki Kainulainen

Sosiaali- ja terveyslautakunta*jäsenet*

Tuula Peltonen, puheenjohtaja
 Aira Putkonen, varapuheenjohtaja
 Reima Lahtinen
 Teemu Kotilainen
 Jyrki Niittymaa
 Johanna Nivala
 Katja Minkkinen
 Kuhmoisten kunnan edustajat:
 Henna Hellstén
 Kimmo Malin

varajäsenet

Sami Kankaanpää
 Kyösti Rahkonen
 Eija Aaltonen
 Tuija Kovanen
 Eila Sahala
 Lea Hiekkämäki
 Hannu Loberg
 Jarkko Sumioinen
 Mira Pitkäniemi

Jorma Poti, Jämsän kaupunginhallituksen edustaja 1.1.2019 – 31.5.2019

Ulla Patronen, Jämsän kaupunginhallituksen edustaja 1.6.2019 – 31.12.2019

Silmu Sarvala, Kuhmoisten kunnanhallituksen edustaja

Sosiaali- ja terveyslautakunta kokoontui vuoden 2019 aikana 12 kertaa ja käsitteli 127 julkista asiaa sekä 30 ei julkista yksilöasiaa.

Jämsän kaupunki ja Kuhmoisten kunta ovat muodostaneet 1.1.2013 lähtien kuntalain 76 §:n 2 momentin mukaisen sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen siten, että järjestämisvastuu on Jämsän kaupungilla. Järjestämisen ja tilaamisen valmistelun ja toimeenpanon vastuu on yhteisellä sosiaali- ja terveyslautakunnalla. Sosiaali- ja terveyslautakunta ja yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveystoimi kuuluvat vastuukunnan organisaatioon ja hallintoon.

Yhteistoiminta-alueen tehtävinä ovat kunnille kuuluvien lakisääteisten ja sopijakuntien yhteisesti hyväksymien muiden sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen. Yhteistoiminta-alue ostaa, tuottaa itse ja välittää palveluita. Yhteistoiminta-alueen hallinto hoitaa sosiaali- ja terveystoimen kunnille kuuluvat viranomaistehtävät. Jämsän kaupungin palveluiden järjestämisvastuuseen kuuluu oikeus ja velvollisuus huolehtia sopimuksen piiriin kuuluvien palveluiden saatavuudesta yhteistoiminta-alueella. Hallinnon järjestämisessä noudetaan vastuukuntana toimivan Jämsän kaupungin valtuuston hyväksymää hallintosääntöä ja sen nojalla annettuja muita määräyksiä ja ohjeita. Kustannusten kohdentaminen Kuhmoisten kunnalle tapahtuu erillisen sopimuksessa olevan liitteen mukaisesti. Pääperiaatteena kohdentamisessa on aiheuttamisperiaate.

Toiminnan vuosittaiset ja taloussuunnitelmakauden tavoitteet määrittelevät sopijakuntien valtuustot vuosittain tehtävän tilauksen yhteydessä. Kuntien tavoitteet sovitetaan yhteen neuvotteluissa tilausten yhteistoiminta-alueen tuottamien tai välittämien palveluiden tai palvelukokonaisuuksien sisällöistä. Tilausneuvottelut käydään sopijakuntia ja yhteistä sosiaali- ja terveyslautakuntaa edustavien henkilöiden kanssa.

Sopijakuntien yhteinen toimielin on 9-jäseninen Jämsän kaupungin hallinnossa oleva sosiaali- ja terveyslautakunta, jossa Jämsän kaupungilla on 7 jäsentä ja Kuhmoisten kunnalla 2 jäsentä. Jäsenille on nimetty varajäsenet. Yhteistoiminta-alueen kunnat nimeävät hallituksistaan yhden edustajan sosiaali- ja terveyslautakuntaan. Hallituksen edustajilla on puhevalta, mutta ei äänivaltaa lautakunnan kokouksissa.

Sosiaali- ja terveyslautakuntaan sovelletaan kuntalain ja erityislakien määräyksiä. Lautakunnan toimikausi on valtuuston toimikausi. Lautakunnan tehtävistä ja esittelystä määrätään Jämsän hallintosäännössä. Sosiaali- ja terveyslautakunta toimii myös terveydenhuoltolain 12 §:n mukaisena terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahona.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Jämsän-Kuhmoisten sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen väestömäärä on vuoden 2019 lopussa noin 22 400 asukasta. Toiminta-alue koostuu useasta taajamasta ja on pinta-alaltaan hyvin laaja ja pääosin harvaanasuttua. Alueen väestö vähenee ja ikääntyy. Erityisesti yli 85 vuotta täyttäneiden määrä lisääntyy merkittävästi nykyisestä. Tästä syystä erityisesti vanhuspalveluiden alueella tarvitaan erilaisia tapoja ja vaihtoehtoja turvata palvelujen saatavuus.

Alueen elinkeinorakenteesta johtuva pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys tuo haasteita palvelujärjestelmälle ja lisää myös työttömyyden hoitoon liittyviä kustannuksia. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannukset sekä muu työllisyyteen liittyvä toiminta kuuluu yleishallinnon toimialalle lukuun ottamatta kuntouttavaa työtoimintaa, joka on sosiaalipalvelua. Erityisesti nuorisotyöttömyyden vähentäminen on ollut yhtenä painopistealueena. Asumisen ja taloudenhallinnan neuvonnassa tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Myös lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen on suunnattu voimavaroja. Perustoimeentulotuen myöntäminen on kuulunut Kelalle 1.1.2017 alkaen.

Jämsän kaupunki on ulkoistanut laajasti sote-palvelujaan ja solminut 10 + 5 vuoden sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelusopimuksen 1.9.2015 alkaen. Palveluita tuottaa yhteisyritys Jämsän Terveys Oy, jonka omistavat Pihlajalinna Terveys Oy (51 %) ja Jämsän kaupunki (49 %). Ulkoistamisella on alun perin pyritty turvaamaan oman erikoissairaanhoidon palvelujen ja työpaikkojen säilyminen Jämsässä. Myös kaupungin mahdollisuus vaikuttaa omiin sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä hallita erityisesti erikoissairaanhoidon kustannuksia oli perusteena ulkoistamiselle.

Terveyspalveluiden tuotannon jatkumista nykyisellään turvaa sosiaali- ja terveysministeriön myöntämä poikkeuslupa perusterveydenhuollon ympärivuorokautiseen päivystykseen vuoden 2020 loppuun saakka. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto otti tammikuussa 2019 valvontaansa kaupungin Jokilaakson sairaalan osalta päivystysjärjestelyt sekä valtioneuvoston erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä antaman asetuksen tarkoittamien edellytysten toteutumisen. Jämsän kaupunki on antanut pyydettyä oman selvityksensä asiaan 21.2.2019 ja vastannut kuulemiskirjeeseen 10.6.2019. Aluehallintoviraston valvonta on vielä kesken. Jokilaakson sairaalan leikkaustoiminnan jatkumista nykyisellään on uhkaamassa leikkaustoiminnan keskittämistä ja erikoissairaanhoidon työnjakoa koskeva lainsäädäntö sekä muu sen pohjalta annettava ohjaus.

Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu kariutui keväällä 2019 pääministeri Sipilän hallituksen eroon. Sote-uudistuksen toteuttaminen otettiin kuitenkin osaksi pääministeri Rinteen ja hänen seuraajansa pääministeri Marinin hallitusohjelmaa.

Sote-uudistus sisältää palvelujen kehittämisen lisäksi rakenteiden uudistamisen. Kun nykyisin kunnat järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen, niin tulevaisuudessa niistä vastaavat itsehallinnolliset alueet, maakunnat. Ne tuottavat sote- palvelut pääosin julkisina palveluina. Yksityiset toimijat ja kolmas sektori täydentävät palvelutuotantoa. Kunnat vastaavat edelleen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Valmistelut sote-uudistuksen läpiviemiseksi alkoivat maakunnissa syksyllä 2019.

Ns. Paras-lain velvoitteita yhteistoiminta-alueista on jatkettu vuoden 2023 loppuun saakka. Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan hyvä yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluissa jatkuu myös tulevina vuosina, vaikka Kuhmoisten kunta siirtyykin Pirkanmaan maakuntaan vuoden 2021 alusta lukien.

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus

Sosiaali- ja terveystoimen toiminta-ajatuksena on palvelustrategian mukaisesti tuottaa vaikuttavia sosiaali- ja terveyspalveluja yhdessä asiakkaiden ja muiden palveluntuottajien kanssa.

Sosiaali- ja terveystoimen tehtävänä on järjestää vähintään lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut kuntalaisille/yhteistoiminta-alueen asukkaille. Jotkut palvelut ovat sisällöltään määriteltyjä (ns. subjektiivisia oikeuksia), jotka pitää asiakkaille antaa, vaikka talousarviossa ei olisi varattu niihin riittävästi määrärahoja. Muut palvelut annetaan talousarvioon sisältyvien määrärahojen puitteissa. Tavoitteena on yhteistoiminta-alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen elämänkaaren eri vaiheissa. Kaikissa palveluissa painotetaan ennaltaehkäisyä ja varhaista puuttumista, kuntouttavaa lähestymistapaa sekä ohjaamista omahoitoon ja vastuunottoa omasta hyvinvoinnista.

Palveluja tuotetaan yhteistoiminta-alueen omana tuotantona ja yhdessä sopimusosapuolien kanssa. Palveluja ostetaan kunnilta, kuntayhtymiltä, yrityksiltä ja yksityisiltä palveluntuottajilta. Suurimpana yksittäisenä palveluntuottajana toimii Jämsän Terveys Oy, joka tuottaa merkittävän osan Jämsän kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluista. Yhteistoiminta-alueella tuotetaan omana tuotantona aikuisten ja lapsiperheiden sosiaalityö, toimeentuloturva, lastenvalvojan palvelut, vammaispalvelut, viranomais-toiminta sekä suurin osa Kuhmoisten sosiaali- ja terveyspalveluista.

Jämsän Terveys Oy:n alihankkijana Jämsän terveyspalveluissa toimii Jokilaakson Terveys Oy, jonka omistajuudesta Jämsän kaupunki luopui vuonna 2018. Jokilaakson Terveys Oy:n omistavat Pihlajalinna Terveys Oy (90 %) ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiri (10 %).

Toimialalla on panostettu palvelusopimuksilla johtamiseen, tuotannon laadun valvontaan ja seurantaan sekä palvelutuotannon kehittämiseen. Erityisesti eri toimijoiden vastuut ja velvollisuudet on kuvattu ja palvelujen valvontatehtävän hoitamiseen on laadittu suunnitelma. Asiakaslähtöisyyttä on lisätty yhdessä palveluntuottajien kanssa osallistavilla toimenpiteillä. Työllistymistä edistetään erilaisten tukitoimien ja kuntouttavan työtoiminnan kautta. Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kotouttamista jatketaan suunnitelman mukaisesti.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelua tehtiin keväällä 2019 tiivistä yhteistyössä paikallisten ja maakunnallisten toimijoiden kanssa. Sote-uudistuksen valmistelu jatkui loppuvuonna 2019 uuden hallitusohjelman antamien reunaehdoin kuitenkin niin, että aiemmin tehtyjä selvityksiä voidaan hyödyntää uudessa maakunnallisessa valmistelussa.

Yhteistoiminta-alueella oli vakinaisessa työ- tai virkasuhteessa vuoden 2019 lopussa yhteensä 144 henkilöä, joista Kuhmoisten palvelutuotannon yksiköissä noin 83 henkilöä. Henkilötyövuosia tehtiin yhteistoiminta-alueella 162,6 htv, joista Kuhmoisten palvelutuotannossa noin 93 htv. Henkilöstö on Jämsän kaupungin palveluksessa olevaa ja sitä käytetään koko alueella tarpeen mukaan turvaten kaikissa yksiköissä kulloinkin tarvittava henkilökuntamitoitus. Henkilöstön osaamisen kehittäminen sekä riittävän ja osaavan työvoiman saannin turvaaminen on edelleen tärkeää.

Toimialalla on edistetty ja kannustettu suunnitelmallisesti osallistumaan erilaisiin niin kaupungin sisäisiin kuin ulkopuolisten tahojen järjestämiin johtamis-, kehittämis- ja täydennyskoulutuksiin.

Toimialan sekä tulosalueiden ja tulosyksiköiden tavoitteet on johdettu hyväksytyin strategian mukaisista tavoitteista tai tavoitteet on asetettu tukemaan koko kaupungin tavoitteiden saavuttamista.

Sosiaali- ja terveystoimen toiminta jakaantuu seuraaviin tulosalueisiin:

- sosiaali- ja terveystoimen hallinto
- sosiaalityö ja perhepalvelut
- vammaispalvelut
- vanhuspalvelut
- terveyspalvelut
- erikoissairaanhoito.

Tulosalueet jakaantuvat tulosyksiköihin ja edelleen kustannuspaikkoihin. Palvelujen tilaukset tehdään tulosalueittain hallinnon tulosaluetta lukuun ottamatta, koska sen kulut kohdistetaan eri yksiköille.

Toimiala- ja tulosaluekohtaiset tavoitteet ja määrärahat

**SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	Ta KV	Ta+Lta:t	Tp	Ero €	Tot
TUOSLASKELMA	2019	2019	2019 01-12	Tot-Ta+Lt	%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	19 178 551	19 178 551	21 468 436	-2 289 885	111,90
Maksutuotot	6 236 810	6 236 810	6 182 861	53 949	99,10
Tuet ja avustukset	343 980	343 980	682 030	-338 050	198,30
Muut toimintatuotot	1 945 740	1 945 740	1 925 042	20 698	98,90
TOIMINTATUOTOT	27 705 081	27 705 081	30 258 370	-2 553 289	109,20
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-9 687 240	-9 637 240	-9 956 499	319 259	103,30
Palvelujen ostot	-89 889 290	-89 739 290	-91 861 524	2 122 234	102,40
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-510 990	-510 990	-465 180	-45 810	91,00
Avustukset	-4 803 650	-4 803 650	-5 437 898	634 248	113,20
Muut toimintakulut	-4 130 123	-4 130 123	-4 395 143	265 020	106,40
TOIMINTAKULUT	-109 021 293	-108 821 293	-112 116 244	3 294 950	103,00
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-81 316 212	-81 116 212	-81 857 874	741 662	100,90
VUOSIKATE	-81 316 212	-81 116 212	-81 857 874	741 662	100,90
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-61 250	-61 250	-10 645	-50 605	17,40
Poistot ja arvonalentumiset	-61 250	-61 250	-10 645	-50 605	17,40
TILIKAUDEN TULOS	-81 377 462	-81 177 462	-81 868 519	691 057	100,90
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-81 377 462	-81 177 462	-81 868 519	691 057	100,90

Toimialan tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Sote- ja maakuntauudistuksen suunnitteluun aktiivinen osallistuminen eri valmistelutyöryhmissä paikallisesti ja maakunnallisesti. Tavoitteena on turvata laadullisesti ja määrällisesti riittävät ja vaikuttavat palvelut ja taata kuntalaisten edunvalvonta palveluiden tuottamisessa.	<ul style="list-style-type: none"> Edustajien määrä maakunnallisissa valmistelutyöryhmissä (työryhmien määrä/jämsäläisten ja kuhmoislais-ten edustajien määrä) Hyvinvointikertomuksen ajantasaisuus, tavoitteet ja mittarit asetettu Sote- ja hyvinvointipalveluiden kehittämistyön suunnitelman laatiminen ja sen toimenpiteiden toteuttaminen paikallisesti ja maakunnallisesti (suunnitelma ja sen toteuttamistoimet) 	<p>Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu päättyi keväällä 2019 pääministeri Sipilän hallituksen eron myötä. Keski-Suomen maakuntavalmistelun eri työryhmien ja johtoryhmän työ päättyi kevään aikana.</p> <p>Sote-uudistuksen sis. palvelujen kehittämisen ja rakenteiden uudistamisen toteuttaminen otettiin kuitenkin osaksi pääministeri Rinteen ja hänen seuraajansa pääministeri Marinin hallitusohjelmaa.</p> <p>Keski-Suomessa on sote-uudistusta varten nimetty maakunnan sote-johdon työryhmä ja valmisteleva työvaliokunta, joissa molemmissa on jäsenenä soten toimialajohtaja. Kaupungin-/kunnanjohtajat ohjaavat valmistelua.</p> <p>Laaja hyvinvointikertomus on hyväksytty valtuustokaudelle 2017-2020.</p>
Asiakkaat ovat osallisena palvelujen suunnittelussa ja asiakaspalveluprosessien kehittämisessä.	<ul style="list-style-type: none"> Asiakasraatien määrä ja kattavuus (kpl, millä alueilla) Asiakastytyväisyyskyselyt (yli 90 % tyytyväisiä) Kuvatut/tarkistetut asiakaspalveluprosessit (kpl. mitkä) 	<p>Asiakasraatien toiminnassa ei muutoksia mm. vanhuspalveluissa asiakasraadit tehpoissa kuu-kausittain ja kotihoidossa kerran kolmessa kuukaudessa (tehostettu kysely).</p> <p>Asiakaspalautetta palveluista kerätään jatkuvasti. JT:n käytössä ns. hymynaama ja kaupungilla (netti, palautelaatikot). Sosiaali- ja terveystoimen laaja asiakaskysely on tehty marraskuussa 2019. Uusia palveluprosesseja ei ole kuvattu, vanhoja on päivitetty.</p>

<p>Sosiaali- ja terveystoimen palvelujen järjestäminen ja tuottaminen tehdään sovitusti ja niiden valvonta ja ohjaus hoidetaan suunnitellusti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jämsän Terveys Oy:n palvelusopimuksen ohjaus- ja valvontakäyntien toteutuminen (kyllä/ei, puutteet) sekä raportointi lautakunnalle ja kaupunginhallitukselle (4 krt/vuosi) Palvelusopimusten seurannan mittarien toteutuminen sovitusti (kyllä/ei, puutteet) Kuhmoisten palvelusopimuksen tarkistaminen (1 krt/vuosi) ja sopimusneuvottelujen järjestäminen (2 krt/vuosi) sekä tuottamisen toteutuminen sovitusti (kyllä/ei) 	<p>Palvelusopimuksen mukaiset kolmen ensimmäisen kvartaalin valvontakäynnit ja raportoinnit on tehty vuonna 2019 ja käsitelty lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa. Neljännen kvartaalin valvontakäynnit ja niistä raportointi tehdään alkuvuonna 2020.</p> <p>Valvontakäynneillä havaituista poikkeamista raportoidaan ja määrätään tarvittaessa sopimussanktiot. Kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa hoidossa esiintyneiden poikkeamien johdosta on Jämsän terveys Oy:lle määrätty sopimussanktio kaudella 1-3/2019.</p> <p>Kuhmoisten kunnan kanssa on käyty palvelusopimuksen vuoden 2019 toteumasta ja vuoden 2020 tilauksesta neuvottelut 22.5.2019 ja 17.9.2019. Palvelutuotanto on toteutunut pääsääntöisesti tilauksen mukaisena.</p>
<p>Palvelutuotanto on kustannustehokasta ja palvelutarvetta vastaavaa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvakioidut menot: nettomenot (euro/asukas), tarvakioidut menot (indeksi). 	<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon nettomenot (eur/asukas) ja tarvakioidut menot (indeksi, koko maa=100), Keski-Suomen luvut sulkeissa 2016: 3833 eur/as (3116 eur/as) ja 105 (96) 2017: 3954 eur/as (3166 eur/as) ja 107 (97)</p>

Tunnuslukuja

Sosiaali- ja terveystoimi, kustannukset yhteensä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Jämsä	3 990	3 997	4 041	4 057	euroa/asukas
Kuhmoinen	4 080	4 442	4 509	4 526	euroa/asukas

Sosiaali- ja terveystoimen hallinto

Tulosalueen esimies: toimialajohtaja Erkki Kainulainen

Toiminnan kuvaus

Tulosalue järjestää sosiaali- ja terveystoimen hallintopalvelut sisältäen myös potilas- ja sosiaaliasiamestoinnin.

Tavoitteet vuodelle 2019

Sosiaali- ja terveystoimen hallinto

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Aktiivinen osallistuminen paikallisesti ja maakunnallisesti sote- ja maakuntauudistuksen suunnitteluun ja valmisteluun sekä palvelujen ja toimintojen yhdyspintojen selvittämiseen.	<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveystoimen johdon ja esimiesten osallistuminen paikallisiin ja maakunnallisiin työryhmiin (työryhmien määrä/soten edustajien määrä) Sote- ja hyvinvointipalveluiden kehittämistyön ja sen toimenpiteiden toteutuminen paikallisesti ja maakunnallisesti. 	Keski-Suomen maakuntavalmistelun eri työryhmien ja johtoryhmän työ päättyi alkuvuoden 2019 aikana. Sote-uudistuksen valmistelu aloitettiin uudelleen ja työtä varten Keski-Suomen kunnanjohtajat nimesivät sote-johdon työryhmän, jolla toimii valmistelevana toimielimenä työvaliokunta. Molemmassa työryhmissä toimii jäsenenä sosiaali- ja terveystoimen toimialajohtaja.
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut tuotetaan ja järjestetään vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti ja onnistutaan palvelusopimusten valvonta- ja ohjaustehtävässä.	<ul style="list-style-type: none"> Säännölliset, sovitut ohjaus- ja valvontakäynnit / tarkastusohjelmat toteutuminen (kyllä/ei) Palvelusopimusten seurannan mittarien toteutuminen sovitusti (kyllä/ei, puutteet) Kuhmoisten palvelujen järjestämisen ja tuottamisen toteutuminen sovitusti (kyllä/ei) 	Palvelusopimuksen ja sen tavoitteiden toteutumista seurataan ja valvotaan sopimuksen mukaisesti. Kausien 1-9/2019 valvontakäyntien raportointi on käsitelty sosiaali- ja terveystoimen lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa. Palvelujen laatu- ja määräkkriteerit ovat toteutuneet lukuun ottamatta kotihoidossa ja teho- ja hoidossa olleita poikkeamia. Kauden 10-12/2019 valvontakäynnit ja raportoinnit ajoittuvat alkuvuoteen 2020. Kuhmoisten sopimusneuvottelut on pidetty ja palvelujen tuottaminen/järjestäminen on tapahtunut sovitusti..
Toiminnan johtaminen on järjestelmällistä ja tavoitteellista ja tuetaan yksiköitä palvelutuotannossa ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa.	<ul style="list-style-type: none"> Toimialan johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti (joka toinen viikko kesäaikaan lukuun ottamatta), kokousten muistiot jaetaan henkilöstölle. Henkilöstöinfot (väh. 2 krt/vuosi) ja esimieskokoukset (väh. 3 krt/vuosi) toteutuvat. 	Sosiaali- ja terveystoimen johtoryhmä on kokoontunut säännöllisesti ja suunnitellusti. Muistiot on jaettu intraan. Henkilöstöinfoja on pidetty 7.2. ja 24.5.2019 sekä 3.12. ja 10.12.2019. Esimieskokous on pidetty 12.11.2019. Esimiehet osallistuvat mahdollisuuksien mukaan myös henkilöstöinfotilaisuuksiin.
Henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Koulutussuunnitelman laatiminen Täydennyskoulutuspäivät toteutuvat väh. 3 päivää/hlö/vuosi Johtamiskoulutukseen osallistuvien määrät / esimiesten koulutuspäivät 	Koulutussuunnitelma on koottu tulosalueiden esitysten pohjalta myös vuodelle 2019. Tavoitetta seurataan vuositasona. Täydennyskoulutuksiin osallistumiset ovat tapahtuneet suunnitellusti.

Talousarvioin toteutuminen

Sosiaali- ja terveystoimen hallinto	TA 2019	TA+Lat 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Toimintatulot	706 908	706 908	650 025	56 883	92,00
Toimintakulut	-1 265 357	-1 265 357	-1 160 225	-105 132	91,70
Toimintakate	-558 449	-558 449	-510 200	-48 249	91,40
Tilikauden tulos	-558 449	-558 449	-510 459	-47 990	91,40

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Sote-hallinto yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Tulojen alitusta, eri tileillä	56 000	
Määräaikaiset ja sijaiset (vakituinen)		52 170
Asiantuntijapalvelut		3 454
Painatukset, ilmoitukset ja markkinointi		3 564
Henkilöstön koulutuspalvelut		3 545

Tunnuslukuja

Jämsä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Sosiaali- ja terveystoimen hallinto, tulosalueen kustannukset yhteensä	68	27	28	25	euroa/asukas
Kuhmoinen					
Sosiaali- ja terveystoimen hallinto, tulosalueen kustannukset yhteensä	81	88	86	84	euroa/asukas

Sosiaalityö ja perhepalvelut

Tulosalueen esimies: tulosaluejohtaja Heikki Oksanen

Toiminnan kuvaus

Tulosalue tuottaa sosiaalityön, täydentävän ja ennaltaehkäisevän toimeentuloturvan ja lastenvalvojan palvelut. Hankkii perhepalvelukeskuksen ja päihde- ja mielenterveyspalvelut Jämsän Terveys Oy:ltä. Alueella on sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon toimintoja.

Sosiaalityö ja perhepalvelut tukevat yhteistoiminta-alueen asukkaiden väestön hyvinvointia varhaisen puuttumisen, oikean hoidonporrastuksen ja moniammatillisen yhteistyön osalta.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Sosiaalityön kehittämistä jatketaan osallistamalla syyskuussa 2019 käynnistyvään Jyväskylän yliopiston hallinnoimaan lapsiperheiden sosiaalityön kehittämishankkeeseen ja JAMK:n hallinnoimaan PAKU (Palvelupolut kuntoon) aikuissosiaalityön kehittämishankkeeseen v. 2018 -2020	Kehittämistyön etenemisen seuranta: aikuissosiaalityö, perhesosiaalityö, lastensuojelu	Lapsiperheiden sosiaalityön hankkeen käynnistyminen siirtyi vaikean henkilöstötilanteen vuoksi keväälle 2020. PAKU-hanke eteni aluksi suunnitelmien mukaan. Sosiaali- ja terveyslautakunnalle annettiin selvitys hankkeen etenemisestä 22.5.2019 § 48. Jämsän kehittämiskohteeksi valittiin ”Digitaalisen palveluohjauksen kehittäminen”. Jämsässä oli tarkoitus kokeilla chatia aikuissosiaalityössä ajalla 1.9. - 31.12.2019 keskiviikkoisin klo 12-15. Tällöin chati olisi auennut aikuissosiaalityön sivuilta. Tarkoitus oli antaa yleistä neuvontaa ja ohjausta. Syksyn vaikean henkilöstötilanteen vuoksi kokeilua ei voitu toteuttaa. Tarkoitus on toteuttaa kokeilu kevään 2020 aikana.
Varautuminen sote-uudistukseen mm. kehittämällä yhdyspinta- ja hyvinvointiyhteistyötä	Osallistuminen maakunta- ja sote-uudistuksen työryhmiin ja hankkeisiin kuten KSLapen jatkoon (ns. siltaus-toimenpiteet)	Sipilän hallituksen sote-uudistus jäi toteutumatta. Rinteen ja Marinin hallituksen sote-uudistuksen suunnittelun etenemistä ja aikataulutusta on seurattu aktiivisesti. Uudistukseen on varauduttu osallistumaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.
Onnistuminen kotouttamistyössä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Oleskeluluvan saaneiden kuntaan muuton mallin käyttöönotto Jämsässä, sujuvat palveluprosessit, maahanmuuttotyö osana sosiaalityötä	Malli on otettu aktiivisesti käyttöön ja se on jäsentänyt, yhtenäistänyt ja selkiyttänyt maahanmuuton asiakastyön käytänteitä eri toimijoiden välillä.

Talousarvioin toteutuminen

Sosiaalityö ja perhepalvelut	TA 2019	TA+Lat 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Toimintatulot	3 093 089	3 093 089	3 185 953	-92 864	103,0
Toimintakulut	-16 577 223	-16 427 223	-16 774 142	346 919	102,1
Toimintakate	-13 484 134	-13 334 134	-13 588 189	254 055	101,9
Tilikauden tulos	-13 484 137	-13 334 134	-13 588 189	254 055	101,9

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Sosiaalityö ja perhepalvelut yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Tulot: Pakolaisten toimeentulokorvaukset		91000
Valtion korvaus kuntouttavasta työtoiminnasta		32000
Menot: Lastensuojelun laitoshoido	693000	
Avohuollon tukitoimet		435000
Jälkihuolto		258000
Lastensuojelun perhehoito		210000

Tuet ja avustukset valtiolta: Valtion korvaus kuntouttavasta työtoiminnasta ylittyi 32.000 eurolla.

Pakolaisten toimeentulokorvaukset ylittyivät 91.000 eurolla.

Palvelujen ostot:

Lastensuojelun laitoshoido: Kaupunki on panostanut viime vuosina ennaltaehkäiseviin perhepalveluihin. Painopisteen siirtäminen ennaltaehkäisevään tukeen on vaikuttanut alentavasti lastensuojelun laitoshoidon kustannuksiin.

Lastensuojelun avohuollon tukitoimet: Lastensuojelun avohuollon tukitoimena on vuonna 2019 jouduttu sijoittamaan 23 lasta. Laitosmuotoista perhekuntoutusta on jouduttu käyttämään 12 lapsen kohdalla (+ vanhemmat), laitoksessa sijoitettuna on ollut 50 lasta ja perhehoidossa 32 lasta.

Avohuollon tukitoimena on järjestetty ostopalveluna tukihenkilöitä, perhetyötä sekä yövalvontaa perheisiin, jotta lasten olo kotona on voitu turvata.

Lastensuojelun jälkihuolto: Vuoden 2019 aikana jälkihuolto oikeuden omaavista asiakkaista osa jouduttiin sijoittamaan laitokseen tai tukiasumiseen, kun arki on osoittanut, etteivät he pärjää itsenäisesti asuen. Tilanteet ovat useimmiten kärjistyneet mielenterveyden pulmien tai päihteiden vuoksi. Jälkihuoltoon uuret tarvitsevat myös entistä enemmän tukihenkilöitä selviytyäkseen arjen haasteista ja itsenäisestä asumisesta. Tukihenkilöiksi on jouduttu ottamaan ostopalvelutyöntekijöitä.

Lastensuojelun perhehoito: Avohuollon tukitoimena on sijoitettu lapsia perhehoitoon. Työskentelystä huolimatta perheiden tilanteiden korjaaminen kestää ja sijoitukset ovat venyneet aika pitkiksi. Peruspalveluiden ”vetämättömyys” pitkittää myös sijoituksia. Perhehoidon tueksi on myös järjestetty perhetyötä/tukihenkilöitä, työnohjausta, jotta lapsi on voinut pysyä perhehoidon piirissä.

Tunnuslukuja

Jämsä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Sosiaalityö ja perhepalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	644	679	676	673	euroa/asukas
Huostaan otettujen lasten kokonaismäärä	52	48	48	49	määrä
Jälkihuollossa olevat	53	53	43	55	määrä
Toimeentulotukiruokakunnat	559	469	948	481	määrä
Kuhmoinen					
Sosiaalityö ja perhepalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	318	347	342	295	euroa/asukas
Huostaan otettujen lasten kokonaismäärä	0	0	0	0	määrä
Jälkihuollossa olevat	0	0	0	1	määrä
Toimeentuloruokakunnat	36	33	41	36	määrä

Vammaispalvelut

Tulosalueen esimies: tulosaluejohtaja Heikki Oksanen

Toiminnan kuvaus

Tulosalue järjestää ja tuottaa vammaispalvelun, vammaisten henkilöiden perhetyön ja palveluohjauksen, kehitysvammaisten avopalvelut, vammaisten asumispalvelut, vammaisten työ- ja päivätoiminnan sekä alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen, vammaisten henkilöiden perhehoidon ja sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumisen tuen palvelut Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan yhteistoiminta-alueelle.

Toiminnan tavoitteena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisen henkilön yhteiskunnassa kohtaamia esteitä.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Työ- ja päivätoimintojen kehittäminen vastaamaan muuttuvaa yksilöllistä tarvetta (esim. henkilökohtaisen budjetoinnin mahdollisuudet).	Kuhmoisten toimintakeskuksen toimintojen arviointi vastaamaan nykyisen ja tulevan asiakaskunnan tarpeita <ul style="list-style-type: none"> toimintakeskuksen asiakasmäärät palveluittain 	Yhteistyötä lisättiin Kuhmoisten kunnan kanssa erityisesti pitkäaikaistyöttömien, työkokeilujen ja kuntouttavan työtoiminnan osalta. Kevään 2019 aikana tehtiin laaja selvitys Työvalmennussäätiö Avituksen toiminnasta. Henkilökohtainen budjetointi ei käynnistynyt.
Vammaisten henkilöiden asumisen kehittäminen. Yhteistoiminta-alueella toimii riittävä määrä eritasoisia asuntoryhmiä ja asuntoja vammaisille henkilöille. Pitkäaikaisessa asumisessa laitoshoidossa ei ole enää kehitysvammaisia henkilöitä. Asumisen laadun kehittäminen (sis. itsemääräämisoikeuden toteutuminen, rajoitustoimenpiteet). Palvelusetelin käyttöönotto aikuisten kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumispalveluissa	<ul style="list-style-type: none"> Kehitysvammaisia laitoshoidossa Kehitysvammaisia tehostetussa palveluasumisessa, palveluasumisessa, tuetussa asumisessa Vammaispalvelulain mukaisessa palveluasumisessa vaikeavammaisia Jonot asumispalveluihin Kustannusten seuranta Palvelusetelituottajat kehitysvammaisten asumispalveluissa 	Pitkäaikaisessa kuntouttavassa laitoshoidossa v. 2019 aikana oli yksi henkilö. Kaupungin omat asumispalveluyksiköt Linnakoti ja Lukkoilantien asunnot olivat täynnä. Yksityistä asumispalvelutuotantoa on tarjolla vammaisille henkilöille Jämsässä. Asumispalveluita pyritään järjestämään mahdollisimman lähellä asiakkaan arkiympäristöä mutta niihin liittyvien erityispiirteiden vuoksi palveluja joudutaan ostamaan myös etäimmältä. Varsinaista jonoa asumispalveluihin ei juurikaan ole mutta aina asunnon vapautuessa jostain yksiköstä, on paikka täytynyt nopeasti. Vaikeavammaisten palveluasumisen piiriin tuli vuoden 2019 aikana muutamia uusia asiakkaita. Palveluseteli-valmistelua (mm. sääntökirja, palvelumuotoilu) tehtiin. Lisäksi selvitimme eri palvelusetelijärjestelmän tuottajia. Lautakunta hyväksyi joulukuun 2019 kokouksessa soten yleisen palveluseteli sääntökirjan, kehitysvammaisten asumispalveluiden sääntökirjan sekä päätti sähköisen palvelusetelijärjestelmä Vaanan käyttöönotosta. Henkilöstöä on edelleen koulutettu vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuden toteuttamiseen ja rajoitustoimenpiteisiin liittyen. Rajoitustoimenpiteisiin liittyviä prosesseja on edelleen kehitelty ja kehitetään.
Varautuminen maakunta- ja sote-uudistukseen osallistamalla vammaispalveluiden maakunnalliseen suunnitteluun ja kehittämällä yhdyspinta- ja hyvinvointiyhteistyötä. Osallistuminen henkilökohtaisen budjetoinnin maakunnalliseen pilotointiin.	Osallistuminen maakunta- ja sote-uudistuksen työryhmiin ja hankkeisiin. Vammaispalvelupäällikkö on Keski-Suomen maakunnan johtoryhmässä varajäsenenä ja vastaa maakunnan vammaispalveluiden suunnittelusta.	Maakunnan johtoryhmän työskentely päättyi sote-maakuntauudistuksen kaaduttua. Vammaispalvelujen kehittämistä jatkettiin Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten vammaistyöryhmässä, missä vammaispalvelupäällikkö toimii varapuheenjohtajan.

Talousarvion toteutuminen

Vammaispalvelut	TA 2019	TA+Lat 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Toimintatulot	2 842 083	2 842 083	2 654 474	187 609	93,4
Toimintakulut	-13 122 198	-13 104 045	-13 562 319	458 274	103,5
Toimintakate	-10 280 115	-10 261 962	-10 907 845	645 883	106,3
Tilikauden tulos	-10 283 015	-10 264 862	-10 910 738	645 876	106,3

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Vammaispalvelut yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Myyntitulot kunnilta (ei yhteistoimitas)		46 468
Muut tuotot		40 821
Ulkopuolelta palkatut sijaiset ja määräaikaiset		63 311
KuEL-maksut		48 581
Asiakaspalvelujen ostot kunnilta		122 245
Asiakaspalvelujen ostot kuntayhtymiltä		267 956
Asiakaspalvelujen ostot muilta		72 353

Tunnuslukuja

Jämsä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Vammaispalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	484	519	510	541	euroa/asukas
Omaishoidontuen saajia	32	30	32	31	määrä
Kuhmoinen					
Vammaispalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	532	511	550	498	euroa/asukas
Omaishoidontuen saajia	0	0	1	1	määrä

Vanhuspalvelut

Tulosalueen esimies: vanhuspalvelujohtaja Mai-Stiina Lampinen

Toiminnan kuvaus

Vanhuspalvelut järjestää vanhusten kotihoidon, vanhusten ympärivuorokautisen hoidon ja yhteisissä vanhuspalveluissa vanhusten palvelujen sosiaalityön ja palveluohjauksen, omaishoidon ohjauksen, palvelupäivä- ja päiväkeskustoiminnan sekä muistipoliklinikkatoiminnan Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan muodostamalla sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueella. Vanhuspalvelujen palvelujen tuotannosta Jämsän kaupungin alueella vastaa 1.9.2015 lukien Jämsän Terveys Oy. Kuhmoisten vanhuspalvelut tuottaa Jämsän kaupunki.

Vanhuspalvelujen toimintoja suunniteltaessa ja palveluja kehitettäessä lähtökohtana palvelusopimuksen ohella on ”Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista” (980/2012) annetussa laissa sekä laatusuosituksessa ”Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017-2019” (STM ja Kuntaliitto 2017) esitetyt linjaukset. Edellä mainittujen asiakkaiden hengen mukaisesti palvelurakenteen lähtökohtana on kotiin annettavien palvelujen ensisijaisuus.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Onnistuminen vanhuspalvelujen järjestämisessä ja kehittämisessä	Järjestämävastuulla olevien oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen palvelusopimusten laadunhallinta mm. ohjaus- ja valvontatehtävä, kts. palvelusopimuksen liite 6a.	Vanhuspalvelujen palvelujen palvelutuotannosta Jämsän kaupungin alueella vuoden 2019 aikana on vastannut Jämsän Terveys Oy. Kuhmoisten kunnan osalta vanhuspalvelujen palvelutuotannosta vuonna 2019 on vastannut Jämsän kaupunki. Ostopalvelujen osalta (Jämsän Terveys Oy) ostopalvelusopimusten seuranta on suoritettu suunnitellusti neljä kertaa vuoden 2019 aikana. Valvontakäyntien yhteydessä havaitut poikkeamat vähimmäisvaatimusten ja laatumittareiden osalta on raportoitu.
Varautuminen sote- uudistukseen mm. kehittämällä rajapinta- ja hyvinvointiyhteistyötä ja eri osapuolien rooleja niissä.	Osallistuminen maakunta- ja sote- uudistuksen työryhmiin.	Maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpanon valmistelu valtakunnantasolla lopetettiin 8.3.2019.

Talousarvion toteutuminen

Vanhuspalvelut	TA 2019	TA+Lat 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Toimintatulot	10 264 098	10 264 098	11 034 483	-770 385	107,5
Toimintakulut	-30 909 246	-30 877 399	-31 772 172	894 773	102,9
Toimintakate	-20 645 148	-20 613 301	-20 737 689	124 388	100,6
Tilikauden tulos	-20 645 148	-20 613 301	-20 737 689	124 388	100,6

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Vanhuspalvelut yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Sotilasvammalain mukaiset korvaukset		399 690
Myyntitulot kunnilta (ei yhteistoimintas)		51 201
Muut myyntitulot		215 201
Sis. muiden sotepalveluiden myynti (sair)		200 471
Muut kodinhoitoapumaksut		106 472
Jämsän Terveys sopimussakon alakirjaus v. 2018		150 000

Tunnuslukuja

Jämsä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Vanhuspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	1 025	1 018	1 023	1 028	euroa/asukas
Säännöllistä kotihoitoa saaneiden 75-v täyttäneiden asiakkaiden osuus %:a vastaavan ikäisestä väestöstä				12,9	asiakkaiden määrä %
Tehostetun asumispalvelun asiakkaita, oma toiminta	165	165	165	163	asiakkaita keskimäärin/kk
Vuodeosastot (osastot 2 ja 4)	53	53	53	51	paikkamäärä
Kuhmoinen					
Vanhuspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	1 537	1 562	1 640	1 627	euroa/asukas
Säännöllistä kotihoitoa saaneiden 75-v täyttäneiden asiakkaiden osuus %:a vastaavan ikäisestä väestöstä (tavoite 13 – 14 %)	13	12	12	12,7	asiakkaiden määrä %
Tehostetun asumispalvelun asiakkaita, oma toiminta ja ostopalvelut	30	31	30	30	asiakkaita keskimäärin/kk
Tk.n vuodeosastot	28	28	25	25	paikkamäärä

Terveyspalvelut

Tulosalueen esimies: hallintoylilääkäri Matias Lahti / toimialajohtaja Erkki Kainulainen

Toiminnan kuvaus

Terveyspalvelut -tulosalue järjestää pääosin ostopalveluna perusterveydenhuollon lääkäreiden ja hoitajien avosairaanhoidon vastaanottopalvelut, työterveyshuollon palvelut, suun terveydenhuollon palvelut sekä kuntoutuspalvelut. Perusterveydenhuollon ympärivuorokautiselle päivystykselle on saatu STM:n poikkeuslupa vuoden 2020 loppuun. Ostopalvelut tuottaa Jämsän Terveys Oy, jonka pääomistaja Pihlajalinna Terveys Oy (51 %). Jämsän kaupunki omistaa 49 % Jämsän Terveys Oy:stä ja on palvelujen järjestäjä. Jokilaakson Terveys Oy:n kanssa aiemmin voimassa olleen sopimuksen sisältö on siirtynyt osaksi JT:n kanssa tehtyä sopimusta. Jokilaakson Terveys Oy toimii Jämsän Terveys Oy:n alihankkijana. Jämsän Terveys Oy:n kanssa tehty sopimus on aiempaa JLT-sopimusta merkittävästi laajempi sisältäen myös työterveydenhuoltopalvelut, suun terveydenhuollon, kuntoutuksen, tukipalvelut ja dialyysin. Laboratoriopalvelut ostetaan Fimlab Oy:ltä, lääkehoito sekä osa kuvantamispalveluista Pirkanmaan shp:n kuvantamis- ja apteekkiliikelaitokselta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueen toisen kunnan, Kuhmoisten, palvelut tuotetaan osin omana toimintona ja osin edellä mainittujen yritysten ja Pshp:n toimesta. Suun terveydenhuollon palveluiden tuottamiseen käytetään osin myös muita ostopalveluja. Suoria työsuhteita on pyritty suosimaan, mutta rekrytoinneissa on epäonnistuttu.

Hallintoylilääkäriin rekrytoinnissa ei ole yrityksistä huolimatta onnistuttu. Ns. virkalääkäriin tehtäviä ja tulosalueen esimiestehtäviä on hoidettu tilapäisjärjestelyin.

Tulosalueeseen sisältyvät myös ympäristöterveydenhuollon palvelut, jotka tuottaa yhteistoiminta-alueelle Keuruun johtama ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue, joka tuottaa oman toimintakertomuksen erikseen.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Onnistuminen palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa sekä palvelusopimusten valvonta- ja ohjaustehtävässä.	<ul style="list-style-type: none"> Säännölliset, sovitut ohjaus- ja valvontakäynnit ja niiden toteutuminen (kyllä/ei) Palvelusopimusten seurannan mittarien toteutuminen sovitusti (kyllä/ei, puutteet) Kuhmoisten palvelujen järjestämisen ja tuottamisen toteutuminen sovitusti (kyllä/ei) 	<p>Valvontakäynnit ja raportoinnit on tehty kolmen kvartaalin osalta vuonna 2019. Tavoitteet ovat alkuvuonna toteutuneet.</p> <p>Neljännän vuosikvartaalin valvontakäynnit ja raportointi tapahtuvat alkuvuonna 2020.</p> <p>Kuhmoisten palvelutuotanto on pääsääntöisesti tapahtunut sovitusti. Kuhmoisten hammashuoltoon saatiin vakituinen hammaslääkäri toukokuun 2019 alusta. Hammashoitajan ja suuhygienistin työpanosta on jouduttu ostamaan.</p>
Kuhmoisten yksiköiden toiminnan aktiivinen johtaminen ja tukeminen arkityössä.	<ul style="list-style-type: none"> Säännöllisten yksikkökokousten pitäminen (kyllä/ei, puutteet) Kliinisen työn laatua mittaavien indikaattoreiden käyttöönotto vuoden 2019 aikana 	<p>Yksikkökokouksia ei ole pidetty säännöllisesti.</p> <p>Kliinisen työn laatua mittaavia indikaattoreita ei ole otettu vielä käyttöön.</p>
Vahva osallistuminen maakunnalliseen kehitystyöhön	<ul style="list-style-type: none"> Osallistuminen maakuntaudistuksen johtoryhmään (kyllä/ei) Palveluiden saatavuus säilyy nykyisellään (kyllä/ei) 	<p>Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu päättyi keväällä 2019. Uuteen hallitusohjelmaan sisältyvän sote-uudistuksen valmistelu on alkanut loppuvuodesta 2019. Hyödynnetään aiemman hallituskauden aikana laadittuja terveydenhuollon selvityksiä. Terveyspalveluiden saatavuus on ollut varsin hyvä.</p>

Talousarvion toteutuminen

Terveyspalvelut	TA 2019	TA+Lat 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Toimintatulot	4 999 113	4 999 113	5 303 224	-304 111	106,1
Toimintakulut	-16 361 746	-16 361 746	-16 490 359	128 613	100,8
Toimintakate	-11 362 633	-11 362 633	-11 187 135	-175 498	98,5
Tilikauden tulos	-11 420 983	-11 420 983	-11 194 370	-226 613	98,0

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Terveyspalvelut yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Kuhmoisten yhteistoimintakorvaukset (maksuosuus)		119 000
Myyntitulot kuntayhtymiltä		26 000
Muiden sairaanhoitopalvelujen myynti		287 000
Muut myyntituotot	234 000	
Maksutuotot, eri tileiltä	107 000	
Tuet ja avustukset, eri tileiltä (mm. veteraanikuntoutus)		286 000
Henkilöstökulut, eri tileiltä		165 000
Palvelujen ostot, eri tileiltä	133 000	
Tulojäämien ja saatavien poistot		92 405

Tunnuslukuja

Jämsä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Terveyspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	537	545	566	555	euroa/asukas
Kuhmoinen					
Terveyspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	516	524	507	561	euroa/asukas

Erikoissairaanhoito

Tulosalueen esimies: hallintoylilääkäri Matias Lahti / toimialajohtaja Erkki Kainulainen

Toiminnan kuvaus

Erikoissairaanhoidon tulosalue järjestää yhteistoiminta-alueen erikoissairaanhoidon palvelut. Yhteistoiminta-alue kuuluu Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin. Palveluiden tuotannosta vastaa Jämsän Terveys Oy, joka tuottaa palvelut yhteistyössä mm. Jokilaakson Terveys Oy:n kanssa. Vaativat erikoissairaanhoidon palvelut Jämsän Terveys Oy hankkii Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä ja vähäisemmässä määrin Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä. Jokilaakson sairaala on julkinen sairaala ja se on siten valinnanvapauden piirissä. Sairaalassa leikataan merkittävä määrä ns. valinnanvapauspotilaita, joiden kotikuntalaskutuksen hoitaa Jämsän kaupunki.

Tulosalueeseen sisältyy myös Jämsän kaupungin dialyysiyksikkö, joka jatkaa toimintaansa entisen käytännön mukaisesti Jämsän Terveys Oy:n tuottamana, mutta samalla Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin ”satelliittiyksikkönä”.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Onnistuminen palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa sekä palvelusopimusten valvonta- ja ohjaustehtävissä.	<ul style="list-style-type: none"> Säännölliset, sovitut ohjaus- ja valvontakäynnit ja niiden toteutuminen (kyllä/ei) Palvelusopimusten seurannan mittarien toteutuminen sovitusti (kyllä/ei, puutteet) Kuhmoisten palvelujen järjestämisen ja tuottamisen toteutuminen sovitusti (kyllä/ei) 	<p>Valvontakäynnit ja raportoinnit on tehty kolmen kvartaalin osalta vuonna 2019. Tavoitteet ovat alkuvuonna toteutuneet.</p> <p>Neljännän vuosikvartaalin valvontakäynnit ja raportointi tapahtuvat alkuvuonna 2020.</p> <p>Palvelutuotannon tavoitteet ovat erikoissairaanhoidossa toteutuneet.</p> <p>Kuhmoisten erikoissairaanhoidon ostot ylittivät merkittävästi Pshp:ltä tehdyn tilauksen. Palveluita järjestettiin ja tuotettiin hoidon tarpeen mukaisesti riittävästi ja ajallaan.</p>
ESH-palvelujen turvaaminen nykyisessä laajuudessa	<ul style="list-style-type: none"> Leikkaustoiminta jatkuu (kyllä/ei) 	<p>Leikkaustoiminta jatkuu toistaiseksi ennallaan.</p> <p>Jokilaakson sairaalan leikkaustoiminta joutui tammikuussa 2019 aluehallintoviraston valvontaan. Kaupunginhallitus antoi 10.6.2019 selityksen kuulemiskirjeeseen, joka koski Jokilaakson sairaalan osalta päivystysjärjestelyä sekä valtioneuvoston erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä antaman asetuksen tarkoittamien edellytysten toteutumista.</p>
Jokilaakson sairaalan integrointi kiinteäksi osaksi tulevan maakunnan toimintoja.	<ul style="list-style-type: none"> Sairaalan huomioiminen maakunnan järjestämissuunnitelmassa / muissa keskeisissä dokumenteissa 	<p>Terveystieteiden tutkimuskeskuksen toimintasuunnitelman päivittäminen Pirkanmaalla on käynnissä. Suunnitelma valmistuu vuonna 2020.</p>

Talousarvion toteutuminen

Erikoissairaanhoito	TA 2019	TA+Lat 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Toimintatulot	5 799 790	5 799 790	7 430 211	-1 630 421	128,1
Toimintakulut	-30 785 523	-30 785 523	-32 357 026	1 571 503	105,1
Toimintakate	-24 985 733	-24 985 733	-24 926 816	-58 917	99,8
Tilikauden tulos	-25 985 733	-24 985 733	-24 927 074	-58 659	99,8

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Erikoissairaanhoito yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Myyntituotot		
- Myyntitulot kunnilta (ei yhteistoimintaosuudet)		548 110
- Myyntitulot kuntayhtymiltä		923 201
- Kuhmoisten maksuosuus		168 725

LIITE 2**Kuhmoisten kunnan henkilöstö 31.12.2019**

Toimiala	Vakinaiset	Määrä- aikaiset	Työllistetyt ja oppisopimus	Yhteensä	Ilman työllistettyjä
Yleinen Hallintotoimi	5	1	6	12	6
Sivistys- ja kulttuuritoimi	56	15	2	73	71
Tekninen toimi	16	1	1	18	17
Yhteensä	77	17	9	103	94

31.12.2019 Henkilömäärä 103 (Palvelussuhteita 111)

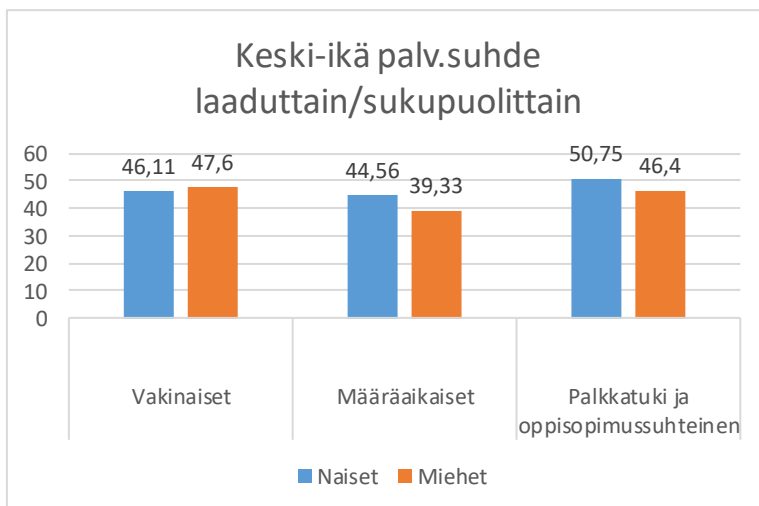
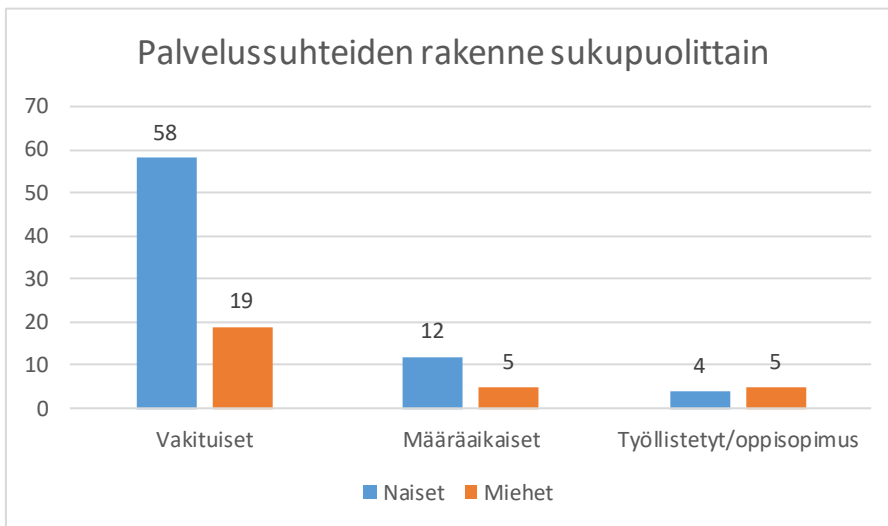
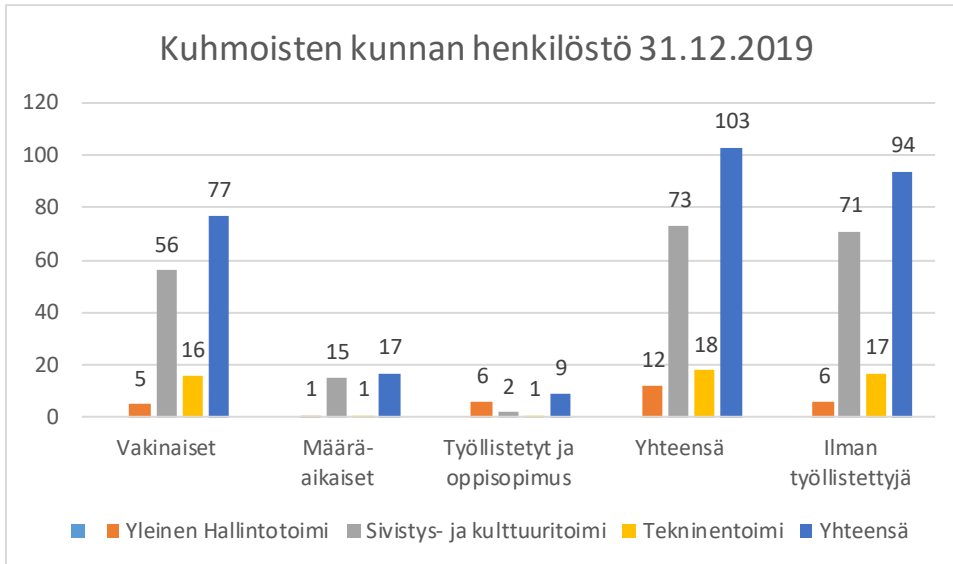
Vakituisen rakenne:	77 henkilöä, palvelussuhteita 80, joista osa-aikaisia palv.suhteita 7, osa-aikaeläkkeellä 1 sivuvirkoja 7	
Työllistetyt/oppisopimus:	Palkkatukilaisia 6 henkilöä ja 3 oppisopimuslaisia	
Määräaikaisten rakenne:	17 henkilöä (palvelussuhteita 22, joista osa-aikaisia 13, sivuvirkoja 2) 1:llä henkilöllä myös vakituinen palvelussuhde	
Mahdollinen eläkelöityminen:	Vuonna 2020 64-vuotta täyttäviä 3 henkilöä Vuonna 2020 63-vuotta täyttäviä 2 henkilöä Vuonna 2020 62-vuotta täyttäviä 3 henkilöä	(synt.vuosi 1956) (synt.vuosi 1957) joista 1 määräaikainen (synt.vuosi 1958) joista 2 määräaikaisia

Palvelussuhteiden rakenne sukupuolittain

	Naiset	Miehet
Vakituiset	58	19
Määräaikaiset	12	5
Työllistetyt/oppisopimus	4	5

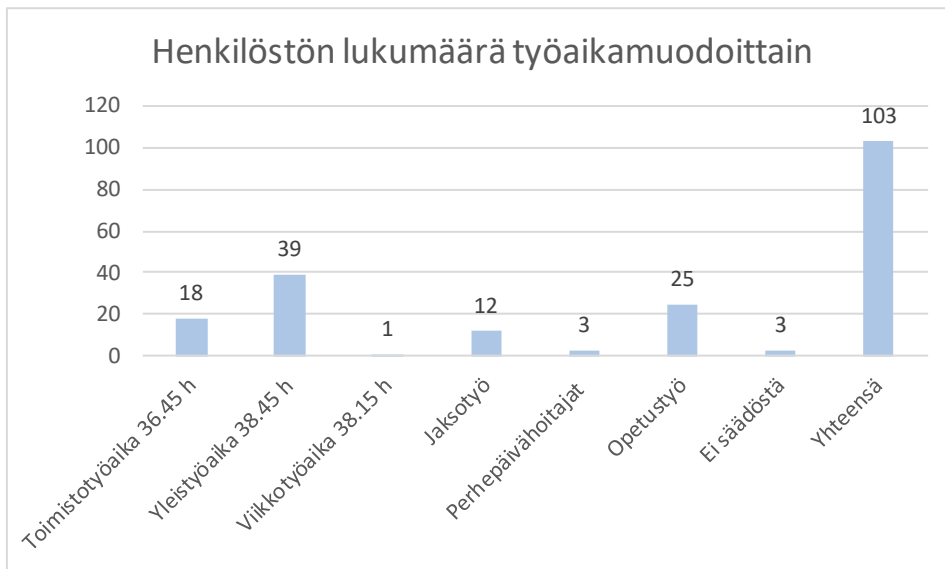
Keski-ikä palvelussuhde laaduttain/ sukupuolittain 31.12.2019	Naiset	Miehet
Vakinaiset	46,11	47,6
Määräaikaiset	44,56	39,33
Palkkatuki ja oppisopimussuhteinen	50,75	46,4

Keski-ikä koko henkilöstö 45,79 (miehet 44,44, naiset 47,14)
Mukana laskennassa ei ole sivukirjastonhoitajat



Henkilöstön lukumäärä työaikamuodoittain 31.12.2019

Toimistotyöaika 36.45 h	18
Yleistyöaika 38.45 h	39
Viikkotyöaika 38.15 h	1
Jaksotyö	12
Perhepäivähoitajat	3 (omassa kotona)
Opetustyö	25
Ei säädöstä	3
Yhteensä	103

**Palkkakustannukset 2019**

Maksetut palkat 3 563 998,72

Henkilökustannukset

Kuel:n alaisista palkoista 20,42%

Vael:n alaisista palkoista 19,89%

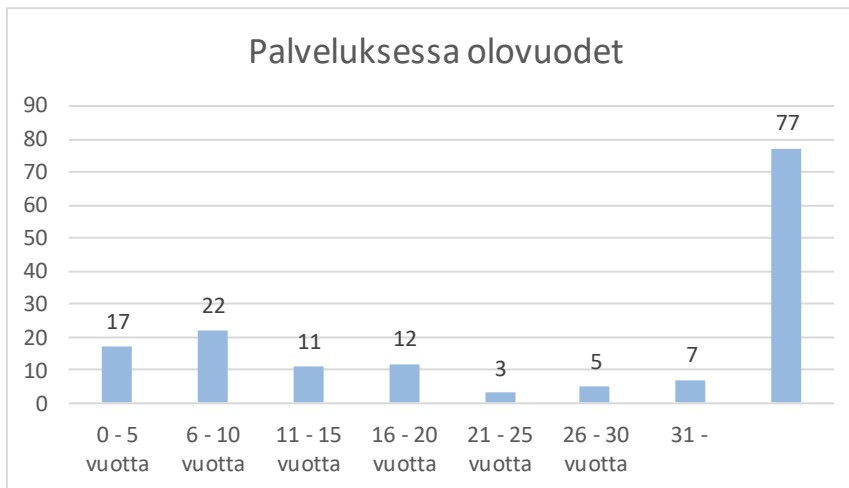
Vuonna 2019 maksettiin palkkoja 244910,61 €:a enemmän kuin vuonna 2018.

Palkkamenot kasvoivat 7,38 %:a

Palveluksessa olovuodet

Vakituisen henkilöstö

Palveluvuodet	0 - 5 vuotta	17
	6 - 10 vuotta	22
	11 - 15 vuotta	11
	16 - 20 vuotta	12
	21 - 25 vuotta	3
	26 - 30 vuotta	5
	31 -	7
		77

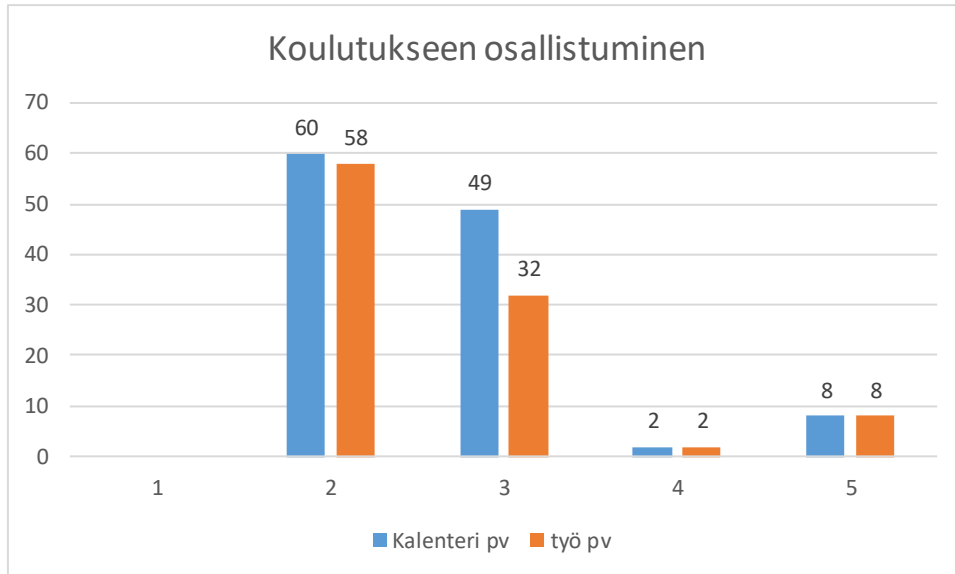


KESKEYTYKSET 1.1.-31.12.2019

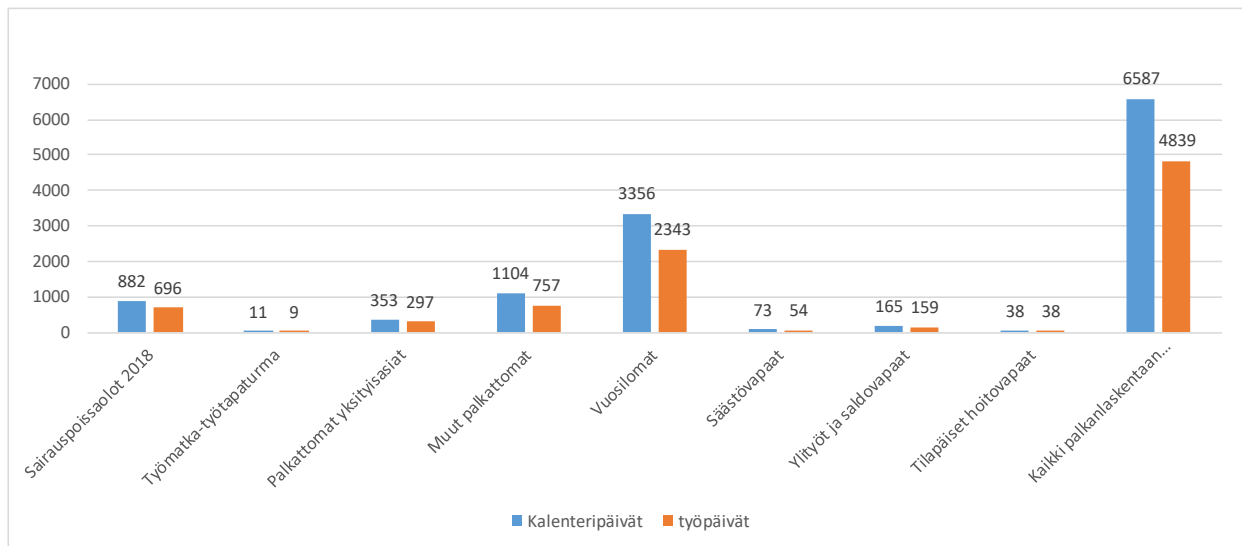
Koulutukseen osallistuminen henkilöryhmittäin

Työyksikkö	Kalenteri pv	työ pv
Sivistystoimi (hallinto+opetus+ruokahuolto)	60	58
Perhepäivähoito/Päiväkoti Saukontassu	49	32
Tekninen toimisto	2	2
Hallintotoimisto	8	8
Yhteensä koulutukseen osallistumispäivät	119	100
Tuntikoulutuksia oli yhteensä	34 tuntia	
Työtehtävä/virkamatkat	140	128
Opintovapaalla vuoden 2019 aikana 1 henkilö	107	76
Oppisopimuskoulutuksessa 2019 aikana 3 henkilöä	8	8
Sairauspoissaolot 2019	882	696
Sairauspoissaolojen kasvu vuodesta 2018 yht.29 työpäivää		
Työmatka-/työtaturmat 1 kpl vuonna 2019	11	9
Palkattomat keskeytykset 2019		
-yksityisasiat	353	297
- muut palkattomat (sis. vuorotteluvp., hoitovp,virkavp)	1104	757
Yhteensä	1457	1054
Vuosilomat	3356	2343
Säästövapaat	73	54
Ylityöt ja saldovapaat	165	159
Tilapäiset hoitovapaat	38	38
(Kaikkia yksittäisiä poissaolon syitä ei ole lueteltu yllä)		
Kaikki palkanlaskentaan ilmoitetut poissaolot yhteensä:	6587	4839 (sisältää yllämainitut keskeytykset)

Vuorotteluvapaalla oli 1 henkilö vuonna 2019



POISSAOLOT



LIITE 3**Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy
Tilikausi 1.1.2019 - 31.12.2019**

1

Toimintakertomus

Yhtiön perustiedot

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy on 100 %:sti Kuhmoisten kunnan omistama kiinteistöyhtiö, joka muodostettiin fuusioimalla seitsemän kunnan kokonaan omistamaa aravavuokrataloyhtiötä uudeksi yhtiöksi.

Vuoden 2005 lopussa yhtiölle ostettiin Kuhmoisten kunnalta rivitalokiinteistöt osoitteessa Myllykuja 15 ja 16 sekä 2 tyhjää kiinteistöä osoitteessa Rekolantie 14.

Yhtiö on merkitty kaupparekisteriin 11.4.2005.

Kulunut tilikausi oli yhtiön viidestoista tilikausi.

Yhtiön toimiala

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita kiinteistöjä, niillä sijaitsevia rakennuksia sekä vuokrata niissä olevia asuntoja Kuhmoisten kunnassa. Yhtiö on aravavuokratalojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksi lunastamisesta annettujen lakien rajoitusten alaisia. Myllykuja 15 asuntojen osalta kyseiset rajoitukset ovat päättyneet. Huoneistoja yhtiöllä on tilikaudesta 2016 lähtien ollut 109 kappaletta.

Kiinteistöjen tiedot		As.pinta-	Tilavuus	Valmist.
Kiinteistön nimi ja -tunnus	Osoite	ala ja lkm	m ³	vuosi
Kerros-Jussila, 291-404-6-105	Jussilankuja 4	1712 / 31	7040	1982
Rekolantie 12, 291-404-2-160	Rekolantie 12	308,5 / 6	920	1986
Iltasirkka, 291-411-1-113	Ruolahdentie 908	294 / 6	1060	1988
Leppäkoski, 291-410-28-248	Orivedentie 1659	330 / 6	1250	1990
Kaskitie 9, 291-404-2-210	Kaskitie 9	804 / 13	2440	1992
Kaskite 7, 291-404-2-209	Kaskite 7	710,5 / 12	2160	1993
Pankkila, 291-404-6-86	Jussilankuja 3	851,5 / 16	4030	1996
Myllyarava, 291-413-25-0	Myllykuja 15	393,5 / 7	1190	1979
Mylly-Pelto, 291-413-3-121	Myllykuja 16	706,5 / 12	2150	1976
Mylly-Pukkala, 291-404-2-95	Rekolantie 14	- - -	- - -	- - -
Likolahti, 291-404-2-162	Rekolantie 14	- - -	- - -	- - -
Huoneistojen yhteenlaskettu asuinpinta-ala		6110,5 m ²		

Kerrostaloja ovat Jussilankuja 3 ja 4. Rivitaloja ovat kaikki muut, joista Ruolahdentie 908 ja Orivedentie 1659 sijaitsevat haja-asutusalueilla.

Kiinteistöistä Jussilankuja 3 ja 4 sekä Myllykuja 15 ja 16 ovat kaukolämpöön liitettjä.

Muissa toimii vesikeskuslämmitys öljyllä ja Rekolantie 12 asuntokohtainen sähkölämmitys.

Asuntokohtainen käyttövesi mitataan Kaskitie 7 ja 9, Rekolantie 12 ja Jussilankuja 3:ssa.

Ruolahdentie 908 ja Orivedentie 1659 on oma vedenottamo ja jäteveden käsittely.

Huoneistotyyppit		m ²			m ²
6 kpl	1h+k	34-40	32 kpl	2h+k	58-61
2 kpl	1 h+kk+s	35	15 kpl	2h+k+s	60-63
17 kpl	2h+kk	43-49,5	11 kpl	3h+k	69,5-74,5
16 kpl	2h+kk+s	44,5-45	10 kpl	3h+k+s	69-75
41 kpl			68 kpl		

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tulevaisuuden näkymät ja toimintaympäristö

Toimialansa mukaan yhtiön on tarkoitus jatkaa kiinteistöjen hallintaa ja niissä sijaitsevien huoneistojen ylläpitämistä ja vuokraamista edellisten tilikausien tapaan. Kuhmoisten kunta on sitoutunut Hiilineutraali kunta -ohjelmaan, joten tytäryhtiön tavoite on myös toteuttaa samoja tavoitteita. Energiansäästöä tuetaan pitämällä huoneistojen vesikalusteet ja lämmitysjärjestelmät kunnossa ja asukkaita velvoitetaan ilmoittamaan esiintulleista vioista.

Edelleen kiinnitetään huomiota kiinteistöjen turvallisuuteen ja viihtyvyyteen, mikä houkuttaa myös yhteisölliseen asumiseen. Turvallisuussuunnitelmat päivitetään ajanmukaisiksi. Avainturvallisuuden vuoksi lukituksia on uusittava jatkossakin. Yhtiön tulee edelleenkin satsata rahavaroja kiinteistöjen kunnossapitoon ja miettiä silloin erilaisia vaihtoehtoja, jotta yhtiön omaisuus säilyttää arvonsa. Kyseessä voi olla jopa uusiutuvien lämmitysenergioiden käyttötapoja; jopa taloutta rasittavien kiinteistöjen myyntiä.

Asukasvalinnassa huomioidaan, että etusijalla ovat oman kunnan asukkaat ja tänne töihin tulevat, kuten myös paluumuuttajina entiset kuhmoislaiset ja myös kasäajan lyhytaikainen asumiskäyttö.

Riskien hallinta

Yhtiön toimialana on asuntojen vuokraus, mikä on maaseutukunnassa melko riskialtista toimintaa. Muuttotappiokunnassa asuntoja jää helposti tyhjilleen jopa useita yhtä aikaa ja pitkäksi aikaa. Työpaikkoja ei liiemmin ole, saati sitten niitä uusia ilmaantuisi. Toki kuntaan on yrittäjiä saatukin. Henkilöstö sekä hallinnon toiminta ovat vakuutettuja lakisääteisesti ja työterveyshuollon piirissä.

Ulkopuolinen riski on joskus vaikeasti ennakoitavissa ja taloudellinen tilanne on hyvin herkkä yleisille yhteiskunnan tapahtumille ja suhdanteiden muutoksille. Riskien hallinta on omistajayhteisöllekin vaikeasti hahmotettava ja taloudellisia rahkeita vaativa.

Sitovat tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kunnan tarpeisiin soveltuvan asuntokannan ylläpitäminen	Käyttöaste %	94 %	91 %
Asuntokannan suunnitelmallinen hoito	Vuosikorjaukset e/ m ²	16,78 €/m ²	
	Rakennuskohtainen hoito- ja käyttösuunnitelma PTS	PTS päivitys	ei tehty
Energiankulutuksen vähentäminen	vedenkulutus l/hlö/vrk vesikalusteiden tarkastus lämpötilamittaukset tiivisteiden kunnostukset	137 l vrk	141 tehty ei tehty tehty

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy
Tilikausi 1.1.2019 - 31.12.2019

4

Tase	1.1.2019 - 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018
Vastaavaa	viidestoista tilikausi	neljästoista tilikausi
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet	241 472,93	241 472,93
Rakennukset ja rakennelmat	2 641 689,65	2 751 760,05
Koneet ja kalusto	9 263,48	12 351,31
Laajakaistaliittymät	12 276,00	12 276,00
Sijoitukset, Kaukolämpöliittymät	24 446,30	24 446,30
Pysyvät vastaavat yhteensä	<u>2 929 148,36</u>	<u>3 042 306,59</u>
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset myyntisaamiset	753,59	43 513,49
Kassatili	268,00	42,90
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	<u>1 021,59</u>	<u>43 556,39</u>
Vastaavaa yhteensä	<u><u>2 930 169,95</u></u>	<u><u>3 085 862,98</u></u>
Vastattavaa		
Oma pääoma		
Osakepääoma	118 000,00	118 000,00
Osakepääoma rahasto	82 408,21	82 408,21
	<u>200 408,21</u>	<u>200 408,21</u>
Svop-rahastot	315 136,91	315 136,91
	<u>515 545,12</u>	<u>515 545,12</u>
Edellisten tilik. Voitto/tappio	-21 313,50	-13 513,61
Tilikauden voitto	-1 147,67	-7 799,89
	<u>-22 461,17</u>	<u>-21 313,50</u>
Oma pääoma yhteensä	493 083,95	494 231,62
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Asuintalovaraus	45 000,00	45 000,00
Vieras pääoma, pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	1 348 313,54	1 536 993,98
Lainat omistajayhteisöltä	470 747,71	478 747,71
	<u>1 819 061,25</u>	<u>2 015 741,69</u>
Vieras pääoma, lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoslaitoksilta	460 068,63	464 648,36
Laina lyhennykset omistajalle	12 000,00	
Saadut ennakkomaksut	3 478,75	3 852,08
Ostovelat muille	22 984,20	25 658,24
Ostovelat omistajayhteisölle	56 235,63	11 478,62
Muut lyhytaikaiset velat	1 096,77	537,45
Muut velat om.yhteisölle	4 000,00	12 285,98
Siirtovelat, jaksot.korot	13 349,70	12 397,55
Korkovelat omistajayhteisölle	8 461,93	
tyel-maksuvelka	-10 210,62	
Siirtovelat, enn.pid, sotu, tyel	388,84	637,30
Oma veron saldo	1 170,92	-605,91
	<u>573 024,75</u>	<u>530 889,67</u>
Vieras pääoma yhteensä	2 392 086,00	2 546 631,36
Vastattavaa yhteensä	<u><u>2 930 169,95</u></u>	<u><u>3 085 862,98</u></u>

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy
Tilikausi 1.1.2019 - 31.12.2019

Tuloslaskelma	1.1.2019 - 31.12.2019	1.1.2018 - 31.12.2018
	viidestoista tilikausi	neljässtoista tilikausi
Liikevaihto		
Vuokrat	509 878,06	511 820,50
Käyttökorvaukset	43 767,18	41 170,33
Liikevaihto yhteensä	<u>553 645,24</u>	<u>552 990,83</u>
Muut kiinteistön tuotot	1 825,65	3 774,62
Henkilöstökulut		
Palkat	-61 860,39	-59 420,89
Eläkekulut	-1 334,44	-8 363,64
Muut henkilösivukulut	<u>-3 730,01</u>	<u>-4 303,21</u>
	-66 924,84	-72 087,74
Poistot	-113 158,23	-118 773,77
Muut kiinteistön hoitokulut		
Hallintokulut	-6 477,02	-9 129,42
Käyttö- ja huoltokulut	-4 066,05	-5 529,88
Ulkoalueiden hoito	-6 516,11	-4 686,01
Siivoustarvikkeet	-1 232,13	-188,84
Lämmitys	-107 776,74	-105 390,83
Vesi ja jätevesi	-41 657,50	-41 895,61
Kiinteistösähkö	-11 424,15	-11 755,96
Jätehuolto	-11 496,02	-10 662,74
Kiinteistövakuutukset	-11 806,02	-11 778,15
Kiinteistövero	-14 855,58	-14 318,58
Korjaukset	-102 539,91	-115 809,70
Muut hoitokulut	<u>-5 962,82</u>	<u>-5 418,77</u>
	-438 968,28	-455 338,26
Luottotappioihin	-35 025,58	-4 278,80
Muut kiinteistön kulut	<u>0,00</u>	<u>-219,47</u>
	-473 993,86	-459 836,53
Liikevoitto (tappio)	14 552,19	24 841,18
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	446,91	198,08
Korkokulut ja muut rah.kulut	-16 146,77	-34 896,35
Voitto ennen tilinpäätössiirt	<u>-1 147,67</u>	<u>-9 857,09</u>
Tilinpäätössiirrot		
Vapaaeht. varausten muutos	0,00	0,00
Tukoverot		
Tilikauden ennakkoerot	0,00	0,00
Muiden kausien verot	0,00	2 057,20
Tilikauden voitto (tappio)	-1 147,67	-7 799,89

LIITE 4

KUHMOISTEN VERKKOPALVELUT OY:N JA KUHMOISTEN LAAJAKAISTA OY:N TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso	
Uusien aktiiviliittymien myynti	Myytyjen liittymien määrä	40 kpl	Ei toteutunut
Valmiusliittymien myynti aktiiviliittymäksi (taloyhtiöt +yksityiset)	Myytyjen liittymien määrä	25 kpl	Ei toteutunut
Kieppiliittymät ja liittymävaraukset, myynti aktiiviliittymiksi	Myytyjen liittymien määrä	7 kpl	Ei toteutunut

Laajakaistaverkko on valmistunut käyttöön otettavaksi vuoden 2018 loppupuoliskolla ja on ollut toiminnassa noin kaksi vuotta. Tilattuja liittymiä oli vuoden 2019 lopussa käytössä yhteensä 170 kpl, joista yritysliittymiä oli 46 kpl ja yksityisiä liittymiä 124 kpl. Kuhmoisten Laajakaista Oy:lle tuleva tulovirta muodostuu pääasiassa 170 liittymän liittymä- ja käyttömaksuista. Vuoden 2019 tavoitteena oli saada vähintään 72 uutta liittyjää verkkoon ja markkinointi oli kohdennettu kirkonkylän alueelle ja tavoitteena oli saada myös uudet asuinalueet laajakaistaverkon pariin. Tavoitetta ei saavutettu, koska markkinointiin ei ollut mahdollisuus panostaa riittävästi. Yhtiön tavoitteena on saavuttaa aktiivisten kuituasiakkaiden määrä sille tasolle, että Kuhmoisten Laajakaista Oy:n toiminta on taloudellisesti kannattavaa. Laajakaistaliittymien myynti ja markkinointi on kohdennettava jatkossa entistä voimakkaammin potentiaalisille asiakasryhmille, jotta liittymämyynnin tavoite saavutetaan. Vuoden 2019 toimintaan asetti haasteita myös Viestintäviraston laajakaistatuen maksupäätös, josta Kuhmoisten Laajakaista Oy on tehnyt valitukseen Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n ja Kuhmoisten Laajakaista Oy:n konserni

KONSERNITULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Liikevaihto	70 136,71	112 030,23
Liiketoiminnan muut tuotot	13 200,00	14 473,64
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	0,00	-7 381,00
Varaston muutos	1 739,93	-3 584,27
Ulkopuoliset palvelut	-8 744,94	-25 680,72
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-7 005,01	-36 645,99
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-17 585,75	-36 195,09
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-2 300,35	-4 266,79
Muut henkilösivukulut	-323,34	-726,06
Henkilöstökulut yhteensä	-20 209,44	-41 187,94
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-72 497,76	-28 277,85
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-72 497,76	-28 277,85
Liiketoiminnan muut kulut	-33 709,42	-51 968,50
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	-50 084,92	-31 576,41
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut ja muut rahoituskulut, muut	-22 947,27	-32 312,53
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta yhteensä	19,39	1,03
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-22 927,88	-32 311,50
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP. SIIRT. JA VEROJA	-73 012,80	-63 887,91
Tuloverot		
Tilikauden verot	-1 791,24	-1 007,77
Tuloverot yhteensä	-1 791,24	-1 007,77
Vähemmistöosuudet		24 124,72
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-74 804,04	-40 770,96

Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n ja Kuhmoisten Laajakaista Oy:n konserni

KONSERNITASE	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Omistetut	19 058,73	20 190,93
Koneet ja kalusto	2 193,47	2 924,63
Muut aineelliset hyödykkeet	2 686 651,76	2 757 286,16
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 707 903,96	2 780 401,72
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 707 903,96	2 780 401,72
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	24 633,00	22 893,07
Vaihto-omaisuus yhteensä	24 633,00	22 893,07
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	2 598,20	8 114,20
Muut saamiset	1 397,26	12 424,25
Siirtosaamiset	5 005,94	5 353,74
Saamiset, lyhytaikaiset yhteensä	9 001,40	25 892,19
Saamiset yhteensä	9 001,40	25 892,19
Rahat ja pankkisaamiset	168 513,66	927 414,85
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	202 148,06	976 200,11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 910 052,02	3 756 601,83
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma		
Osakepääoma	20 000,00	20 000,00
Ed. tilikausien voitto (tappio)	-125 828,13	-107 618,01
Tilikauden voitto (tappio)	-74 804,04	-40 770,96
Oma pääoma yhteensä	-180 632,17	-128 388,97
Vähemmistöosuus		22 560,84
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	2 092 500,00	2 227 500,00
Pitkäaikainen yhteensä	2 092 500,00	2 227 500,00
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	135 000,00	1 605 000,00
Saadut ennakot	9 975,87	6 775,87
Velat konserni. lyhytaik.	835 000,00	0,00
Ostovelat	1 192,99	3 342,87
Muut velat	4 582,41	2 908,90
Siirtovelat	12 432,92	16 902,32
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	998 184,19	1 634 929,96
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 090 684,19	3 862 429,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 910 052,02	3 756 601,83

Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n ja Kuhmoisten Laajakaista Oy:n konserni

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	31.12.2019	31.12.2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto ennen tp-siirtoja ja veroja	-50 084,92	-31 576,41
Oikaisut liikevoittoon	0,00	0,00
Suunnitelman muk.poistot	72 497,76	28 277,85
Rahoitustuotot ja kulut	-31,08	-377,92
Muut oikaisut	0,00	0,00
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	22 381,76	-3 676,48
Käyttöpääoman muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	16 890,79	128 182,85
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 739,93	3 584,27
Korottomien velkojen muutos	-1 745,77	-562 378,93
	13 405,09	-430 611,81
Liiketoiminnan rahavirta	35 786,85	-434 288,29
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykk	0,00	587 628,26
Investointien rahavirta	0,00	587 628,26
Rahoituksen rahavirta		
Lyhytaikaisten lainojen nostot	835 000,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-1 470 000,00	0,00
Lainojen lisäys (pitkäaikaiset)	0,00	0,00
Lainojen vähennys (pitkäaikaiset)	-135 000,00	-67 500,00
Saadut korot ja provisiot	0,00	0,00
Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista	-22 896,80	-31 934,61
Maksetut osingot ja muu voitonjako	0,00	0,00
Maksetut välittömät verot	-1 791,24	-1 007,77
Rahoituksen rahavirta	-794 688,04	-100 442,38
Rahavarojen muutos	-758 901,19	52 897,59
Rahavarat 1.1.	927 414,85	874 517,26
Rahavarat 31.12.	168 513,66	927 414,85
taseessa	168 513,66	927 414,85